

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Ad Sacræ Congregationis Indicis Eminentissimos ac RR. PP. S. R. E.
Cardinales, Suplex Libellus Amadæi Guimenii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](#)

AD SACRÆ CONGREGATIONIS INDICIS

Eminentissimos, ac Reverendissimos D.D.

S.R.E. CARDINALES. SUPPLEX LIBELLUS,

Quem ad pedes pervolutus AMADÆUS GUIMENIUS exponit.

ASOCIETATIS primordiis (Eminentissimi Domini) ea in illam fuit nonnullorum invidia, ut ubique terrarum, linguam, & calatum, nullimodo arti parcentes ad columnas excuerint. Qued cum in not leve proximorum spirituale detrimentum vergeret, indeque præcipue, quod adversus opiniones Morales Iesu- tistarum, non solum Hereticos, sed nonnullos etiam Catholicos, & Religiosos viro strepere, & malevo los commovere, publica fama ferret. Inexcusabili propterea prudentes, & timorati judicarunt, justa defensionis tutelam Iesuitas suscipere, ne silentium criminationes comprobaret, & animarum profectus, cuiuscum tota incumbant, impidiret. Hoc Religionis ductus zelo Amadeus Guimenius, annis elapsis pro Iesuitarum indicis Opusculum edidit, quo Adversariorum columnas detexit, & diluit, omnibusque palam fecit, Iesuitarum opiniones justo laxiores non esse. Quod si hujus furoris unam, vel alteram unus, vel alter, ab aliis traditam excepterit, alii communiter respuerint. Opusculum Amadai in Hispania viri doctissimi ferè per decennium inoffensò pede percur- rauit, & celebriores Complutenses laudarunt. Sed vix Lugduni, an. 1564. lucem vidit, quando tota in Amadeus Sorbona comiota, omnes Iesuitarum gloria invidos ad libri confixionem extorquendam concitatavit. Quod dum primum accepit, & ad Sacram Congregationis Indicis fuisse delatum; dilationis capita sedulè indagans ad infra subjec- tio reduti reperi. Quibus in hoc Supplici Libello facere satius opera pretium duxi, ut Eminentissimi D.D. Sancte Romane Ecclesie Cardinales, & Sacra Congregationis Indicis, rei certiores facti, justitiae, ut de more habent, consulant; & auditam partem, ut spero, absolvant, vel quod non timeo, condemnent. Eamibi est in enervandis accusationibus reposita spes.

Ad tria capita reducantur: Primum, quod Amadeus tot opiniones justo laxiores in variis libris dispersas, in uno o- püsculo congesserit.

Secundum: quod non reprobet opiniones plures scandalosas, quas recenset.

Tertium: quod Authorum loca, & præcipue D. Thoma fideliter non citarit, & tam ex illo, quam ex aliis nonnulla sepram deduxerit.

Hec (ut audio) accusationis capita Eminentissimos, ac Reverendissimos D. D. Sancta Romana Ecclesie Cardinales, & Sacra Congregationis Indicis integrerrimos iudices, ad Opusculi confixionem coegerunt. Quibus proinde si supplex hic Libellus satisfecerit, & in nullo Amadai defecisse constiterit, dignus plane erit, cui Sacra Indicis Congregationis novam libri editionem, animadversionibus, quas censurit, adjunctis benignè concedat, upotè, qui non unus, vel alterius Iesuite, sed universa Societatis causam agit, & Familia de Ecclesiabene merita, & ad proximorum salutem necessaria fama consulti. Quam denigrare cum Adversariis malis artibus tentassent, oleum, & operam perdidere. Nam primum Amadai Opusculum evulgam est; dentes eorum contriti sunt, lingua coercita, & calami temperati: ita ut Iesuitas omnes congratularentur contra ipsorum opiniones neminem jam oblatrare, idque Amadai opera obtentum sum manifestum mundo fecerit. Iesuitas non laxasse conscientia habenas, nec novas circa mores opiniones induxisse, nec antiquatas, & rejectas suscitasse, sed à nimis strictis, & justo laxioribus declinasse, vel potius (ut jam ali no- tarunt) laxitates opinionum ab antiquis Theologis inductas coercuisse, & ad severiores regulas correxisse.

S. I.

Dilationis capita proposita diluo.

Primum dilationis caput est, Quod Amadeus tot opiniones justo laxiores in variis libris dispersas,

in uno opusculo congesserit. Verum si antiquorum, & recentiorum Summæ evolvantur, que non tam questiones disputant, quam authorum sententias compilant, omnes ferè eandem accusationem subire poterunt: quia unus eorum scopus est, opinione omnes, & eorum auctores in fasciculum redigere, & præcipuus omnium fructus, ut brevi stu- dio, & exiguo labore, quas in variis libris disper- sac, magnus expensis, & multis vigilis studiis didicis-

didicissent, summa brevi congregatas facile cibabant, & notitiam comparent, quidque de unaquaque opinione Theologi Morales sentiant, ediscant; quid apud ipsos probabile, quid probabilius habeatur, ab autoritate saltem extrinseca discernant. Recolantur Summa Sylvestri, & Summula Patris S. Opera Diana, & eorum Compendium, & ferè nulla apud anticos, & modernos Scriptores reperiuntur opinio, qua in qualibet ex prefatis Summis non referatur. Et tamen non Censores Fidei confixione dignas judicarunt, nec judicabant. Quia si opiniones illas docere, defendere, & typis dare, propriis earum authoribus permisum est, eis eas, nec approbando, nec reprobando referre, sed ut ab aliis traditas, & in eorum libris contentatas, & publica autoritate omnibus expositas exponere, damnabile erit? Si enim earum aliquæ doctrinam scandalosam, aut improbabilem, aliâ majore censura dignam contineant, deleantur ab authoribus, qui eas docuerunt, hoc exorat Amadæus. Notentur in alis, qui eas referunt, hoc exoptat: Hoc justum, & valde expediens est. Idque ubique ipse observavit, nullam referens opinionem à Censoribus Fidei aliqua nota foedat, quam lectoribus non animadvertisat, ut exauthorata opinio; si ex incuria, aut obliuione, a suo Authore forsitan crausa non fuerit, nulli deinceps documento esse possit. Si vero opiniones tales fuerint, quæ nulla animadversione in suis auctoribus mulcentur, sed probabiles à principiis, ut ajunt, intrinsecis, vel authoritate extrinseca, censeantur, non infrustruosus labor haberi debet, qui earum notitiam faciliter reddat. Quod si hoc ita non est, ut quid tot Summiſtæ complices præ fatigare permittuntur? Cur eorum opera, præcipue ad Compendium redacta non configuntur? Cum opusculo brevi omnes Morales opiniones; et laxiores, uno quasi ocularum iectu percipiuntur, unoquoque hauſtu deglantur.

Fuit scilicet Amadæo ratio, quæ pro aliis Summis, non militat; quia opiniones, quas, ut unius, vel alterius Jesuitæ referit, aut eis fallo impotitas evincit, non voluntate, sed necessitate coactus congregit. Nam cum omnes simul ad calumniam, & invidiam Jesuitæ conflandam fuissent ab Anonymo, lib. uno praœobjectæ, in variis dividi satisfactio non debuit. Altas autem opiniones, quas ab aliis Doctribus laxiores, traditas superaddit, inculpata tutela sive prius manus referre coegerit, ut Jesuitæ undique vindicaret, tum à novitatis nota; eorum qui easdem prædocuerunt auctoritate; tum à laxitatis, eorum testimonio, quæ laxiores. Nulli ergo vitio Amadæo vertendum, tot opinione etiam justo laxiores, (nullam eis adscribendo probabilitatem), sed ut in suis extant auctoribus) nulla infamia nota asperlas, in uno Opusculo, justæ defensionis causa, vel in virum congreguisse.

Hoc maximi haberi debet. Et sane apud Sanctum Hispaniarum Inquisitionis Tribunal tanti ponderis fuit, ut cum nonnulli Amadæi Opusculum anno 1658. ex prefato capite de multitudine opinionum laxiorum, configendum derulissent, idque totis viribus curassent, præmisso Doctissorum S. Tribunalis rigoroso opinionum examina, à confixione decreto supersedendum censuerit. Ni enim justæ defensioni detur locus, insolentes, & audacie Adversari indies evident, non levi Christianæ Religionis, & animarum salutis præjudicio. Præterquam quod cum Amadæus opinionum Relatorem, non

Doxorem, egerit, nullique se adscribere volent (ut exprelè protestant) quæ inter Doctores probatæ auctoritatis, probabilis non sit; nulla opinio prohibenda venit. Aliorum vero, si in auctoribus, qui eis defendunt dampnabiles non fent, probabiles, & securæ censeantur: ex eo quod dimidiat Amadæo referantur, nec probabilitatem, nec fidelitatem exuent. Cui ergo eum utilis notitia in illo libro abolenda? Si autem improbable, ex illarum nociva doctrinâ in pluribus abrogantur linquenda?

§. II.

Ad secundum delationis caput, nimirum plures propositiones scinduntur, quas recenseret, medicinam ipse paravit in prologo. Cum enim folium modò intenderit ab impietate, & à censura novitatis, & laxitatis opiniones auctorum Societatis vindicare, non Theologica disputatione (ad quam opinionum judicium pertinet) usus est; sed solis authenticis aliorum testimoniis non solum, quā unus, vel alter ex Jesuitis, sed alii etiam laxiores opiniones apud graves Doctores periti constaret. Quas cum ipsi impune docerent, & doceant, & in eorum libris reperiantur, in cuius obviis permittantur, inde recte concludere, non esse cur in Jesuitis minus laxæ condonemant, & ob eas, ut novatores, & conscientiæ laxiores ab adversariis traducantur. A Censore tamen officio Amadæus consulto abstinent, qui rem, omnini, disputatione non agebat, ideoque suu non facit, de unicuiusque veritate, aut falsitatem dicimus ferre, sed sibi auctoribus restituere. Nullum verò eius probabilitatem adstruere volunt, in expressis in prologo protistatur, dicens, se illas refutare. Non ut probabiles, sed ut Anonymi non simplex nisi vngat animus, qui non eas, ut debasset, sed quæ animus, vel alterius Jesuitæ, & si inter alios communis in eorum vocavit. Nec putavit hicere liberiū loquere reprobad, aut gravitorum censura illas notando, & à gravissima plures dignas censuerit) quod gravissimum essent auctorum, quibus modestia, dum fidem Tribunalia parcunt, illum etiam parere cogebat.

Quod si vitio id ei verratur, correctione locet, & fortior gratia, quam exorat, meritum obtinebitur quarta editio Matritensis, anno 1664, in qua plures propositiones reprobat Amadæus, quarum plurim subiectum.

1. Tract. de Peccatis, Prop. 10. reprobat opinionem assertentem, Eſſe probabile non eſſe mortale, & ſolus & amplexus habita ob delectationem carnalem, & ſolitatem, qua ex illis oritur.

2. Prop. 11. Execratur opinionem. Quæ inveniuntur admittit parvitatem materiæ.

3. Tract. de Fide, Prop. 3. rejicit opinionem assertentem, Prelatos Regulares posse in fato consciente defolvere ſaculares ab hereti occulta, & ab excommunicatione propter eam incursa.

4. Prop. 9. num. 4. reprobat opinionem assertentem, Pænitentem ſollicitatam in confessione ad induſta, non teneri denuntiare Inquisitoribus Confessori, & eidem ſuum peccatum confiteatur.

5. Tract. de Justit. Prop. 1. num. 6. rejicit opinionem assertentem, Licetum eſſe Clerico, vel Religioſo, vel lumeniatorem graviora crimina deſe, vel de ſua Religione patere minantem occidere, quando aliis defendant modicū ſuppetit.

6. Prop. 4. num. 6. reprobat opinionem, quæ

allicit. Non peccare maritum propria autoritate occidens uxorem in adulterio deprehensam.

7. Prop. 11. num. 5. piures rejicit opiniones. Alium afferentem, Quando litigantes pro se habent opiniones probiles, posse Iudicem pecuniam accipere pro serenitate sententia in favorem unius pra. alio.

8. Alteram ad studentem, Non esse contra iustitiam beneficia Ecclesiastica, non conferre gratis, quia Collator conquisita Beneficia Ecclesiastica pecunia interveniente, non exigillam pro collatione Beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.

9. Tertiam defendantem, Electores ad Majoratum, rel. ad Cathedram posse pretium accipere, ut unum plus eligant.

10. Quartam idem tuentem, Quando quis distribuit legatum, cum facultate eligendi personam cui applicandum sit.

11. Tract. de Horis Canonicas, Prop. 1. num. 4. Rejicit propositionem afferentem, Restitutionem à plus impostam Beneficiariis non recitantibus, non debet iuris sententia ante sententiam Iudicis.

12. Ibidem num. 8. duas reprobat propositiones. Aliam ad studentem, Habentem Cappellaniam collativam, & quodvis aliud Beneficium Ecclesiasticum, si studio literarum vacat, satisfacere sua obligationi, si per alium mutetur.

13. Aliam afferentem, prædictum Scholarem, Non teneri ad restitutionem fructuum et si in omissione Horarum gravior delinguat.

14. D. Sadric. M. sse, Prop. 2. num. 7. rejicit opinionem, Contentem duplicatus stipendium accipere pro missa applicando perentiam partem specialissimam frumentorum celebranti correspondentis.

15. Et aliam afferentem, Non esse contra iustitiam plurius Sacrificii stipendium accipere, & Sacrificium non offerre, nec esse contra fidelitatem, etiam si promisit juro, quod pro nullo alio offerret.

16. Tract. de Jejunio, Prop. 6. num. 4. reprobat opinionem tenentem, Quod frangens jejunum Ecclesia ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi contemptu, vel inobedientia hoc faciat, puta, quia non videat jejunare precepto.

17. Tract. de usuri, Prop. 8. n. 8. cum alius Jesuitus gravi censura inurit propositionem afferentem, Litterum esse muriant, aliquid ultra sortem exigit, si le obligat ad non repetendam sortem usque ad certum terminum.

18. Ibidem, num. 14. reprobat opinionem tenuentem, Debet aliquid supra sortem exigi ratione alicuius mutuū mutinē & essentialiter ad mutuum pertinentiū.

19. Tract. de penit. Prop. 8. reprobat propositionem afferentem, Eum, qui bestialitatem, aut somnium commisit, satisfacere fini confessione dicat procurare pollutionem.

20. Prop. 13. rejicit opinionem tuentium, Eum qui habet copulam cum soluta satisfacere confessionis precepto, dicendo: Commiscum soluta grave peccatum contra castitatem, non explicande copulam.

21. Ibidem, num 3. reprobat opinionem afferentem, Eum qui ex proposito propriis manibus procuravit plutionem satisfacere, si hoc confiteatur, nec teneri explicare inde sequuntur.

Omitto alias, quas (sicut & omnes ferè supra relat) ut minimū, ut scandalosā à Sanctissimo N. Alex. VII. damnatas tract. de Baptismo, de Eucharist. & de Matrim. Amadæus reprobat, plu-
tique gravi censura notasset, si Doctorum, qui eas

sequuntur, authoritas, & quam ipse profiteretur, modestia calumnum non cohibuerat. Verum cum id postea à viris sapientissimis, & rectissimis JUDICIBUS desiderari percepit, sylum vetere promittit, & quid de unaquaque sententia expressum offerat, si Eminentissimi D.D. Cardinales, ut sperat, & humiliter exorat, ad omnem suspicionem amolendam, novam opusculi editionem concesserint, qua hoc vitio purgata plausibilior, Societas opiniones maleficentium linguis compescat, quæ aliter satis coerceri nequivant.

S. III.

TERTIUM delationis caput, nimurum, Quod Auggurum loca Amadæus fideliter non tirari, & quod ex D. Thoma, & aliis nonnulla perperam deduxerit, gravissimum est, & quod libri confitionem (sive rurum esset) inevitabilem perpetuo redderer. Sed scio labore hunc conferendi loca, & expendendi illationes pluribus in Hispania suscepimus. Amadæus ab hac culpam unum declarasse. Eundem ego post evulgaram delationem suscepimus, aliis commendavi, Doctores etiam, & Eruditos Vitos consului, & nullum in opusculo Amadæi, propria fide, citatum Authorem reperio, qui pro opinione, cui adscribitur, non militet, nullam consequentiam deductam, quam legitimam, cum doctissimiis aliis non censeat.

Optabam præ manibus habere citationes, & illationes, quas falsatari, & inepciæ inculcavimus adversari, ut omnibus liquido satisfacerem. Et votis annuit Vincentius Baronius Dominicanus, in libro novissime edito adversus Amadæum, qui cum eo tecum dat, ut ejus opusculum elevet, & D. Thom. & Dominicanos ab opinionibus eis adscriptis, vindicet; credibile sane est ad eum undique omnium sita familiaria animadverstiones, & notas ad Amadæum confundendum confluisse. Quapropter, si quas Baronius iste concessit, quibus de Amadæo aetum putat, ego producam, & ut intendo, nulla falsa citatione, aut mala illatione Amadæi Opusculum claudicare, apte demonstrem; tertium delationis caput penitus evanescet, & pro Amadæo ultimam sententiam fendantur jure sperare potero. Ad tem ergo.

Legi, & perlegi, semel, & iterum Vincentii Baronii opus, in quo, si probra, & contumelias demas, nil contra Amadæum teperies, quia calumnæ, & impotest, quibus sceleris, fidelitatem Amadæi in Authoribus citandis, & locis exscribindis commendant. Quod ut feliciter evincam præmissam verba, quæ præfatus Author, in Præfatione ad Lectorem, ad invidiam Amadæi conciliandam habet, oblongum, prolixumque objiciens syllabus locutum, quæ ab Amadæo fallata, & truncata blaterat. Quem claritatis gratia ejus verbis proponam, & singulis breviter satisfaciam.

**Syllabus locorum ex D. Thoma, e-
jusque Discipulis, quæ à cor-
ruptelis Amadæi vindicare, Ba-
ronius jaetat.**

Exscribindus, (inquit Baronius) totus liber, si singula, quæ ex Sando Doctore & Thomis malo fide loca resert aduersarii, colligerem. Quia insi-
nitæ

mita sunt quibus scatent interpolationibus, &c. Enormia annoto abo, & cum unica sit a sequenda veritatis ratio, mendaciorum vero nullus finis, aut modus, videtur nullum genus falsationum, in obscuranda & traducenda nostra Theologia Morgelionis adversaria. Multa scriptorum lacebit loca, plura ad suam causam asciscit, utrumque malis artibus tentat, eorum verba irruunt, vel fraude depravat, vel prater ipsorum mentem ad suum sensum detorsit interpretationibus trahit. Haec tenus Baronius, qui si probanda suis locis non suscepisset, vapulare facile non posset; nam fides penes ipsum maneret, qua infallibilis ad instar omnis Societas habereatur. Sed incaute tunicam exuit, dum locorum syllabum excipit, & defectus adnotavit, ex quibus ipsa aperiissimæ fraudis, & calunniæ convincendus venit.

& 14. & pag. 101. & 130. & Sotum, pag. 16. Quod signatim respondebo.

S. I.

Celebrem D. Thomæ locum de probabilitate. Quodlib. 8. art. 13. falsatum, & præterquam tem explicatum, expostu' ac Baronius, dicens D. Thomæ ex Quodlib. 8. art. 13. referit Amadæum Opinione probabile, num. 6. &c. Hinc fidem Guimenii pello, qui locum D. Thomæ tacito exemplo, qui hoc a ignorantia rerum facti, omnino corrupti,

locutus est.

Locus autem D. Thomæ hic est. (Ibid, quod agitur contra legem, seu per eum malum, nec erat, per hoc, quod est secundum conscientiam, sed Dicendum ergo est, quod quando tunc dicitur, quod contrarie de eodem, oportet esse alteram rationem, & alteram falsam. Aut ergo ille, qui facit contra opinionem Magistrorum, utpote habendo plures Præbendas, facit contra veram opinionem, & sic cum faciat contra legem Dei, non excusat a peccato, quamvis non faciat contra conscientiam. Hunc D. Thomæ locum ex Quodlib. 8. art. 13. falsatum, & corruptum, dicit Baronius, eo quod Amadæus tacuerit exemplum, quod ibi inquit, pellit D. Thomas, ab ignorantia rerum facti. Sed uno verbo respondeo D. Thomam in toto art. 13. nullum exemplum adducere ab ignorantia rerum facti. Omnes qui legerint, in testes adovo. Videatur etiam Veneta anno 1593. Addo nec ad sem, quoniam in praetribat, exemplum illud facete, quia quod est devarietate opinionum circa legem? (Nam, dicit, qui habet plures præbendas peccat?) In quo, cui hinc inde in varia opiniōne circa ius dicitur Doctores, respondet Angelicus Doctor, putaturum, si contra veram re ipsa) opiniones plures retineat. Quia cum faciat contra legem Dei, non confatur a peccato, quamvis non faciat contra conscientiam. Extra rem ergo omnino erat exemplum designatio rerum facti. Quod proinde D. Thom. non adducit, & consequenter nec Amadæus tacit. Nolam ergo fuit loci corruptio.

Instat Baronius si se prater ejus mentem habet D. Thomæ locum explicatum. Sed quidam Amadæus è proprio penu nullam explicationem depositit, sed eam adhibuit, quam celebres Domini M. Famus, M. Bartholomæus de Ledea, M. Joannes Martinez de Prado, M. Martinus de Ledea, & M. Joannes Nider, qui asserit. (Haec verba D. Thomæ non posse intelligi nisi de illis, ubi manifeste patet ex Scriptura, vel Ecclesiæ determinatione, quod sit contra legem Dei. Et non de illis intelligi, ut illud non apparet, sicut se ipsum declarare videtur Quodlib. 3. art. 10. Alias enim sibi contradicit in eodem libro, quod non est credendum.) Haec explicationis adhucit Amadæus. Quam etiam inventa potest D. Antoninum, & Sylvestrum, illud referente, verb. Opinio, quæst. 1. ubi sic. (In spectando ad fidem, aut mores, S. Thomas dicit, quod taliter excusantur in his, que sunt manifeste, & claram determinata alicubi. Quo etiam modo (attende) secundum Archiepiscopum, intelligitur, cum dicit, quod in opinionibus, faciens contra verum, licet non contra conscientiam, non excusat a præceptu habendo plures Præbendas, quia facit contra legem Dei aliter, inquit, contradicerit sibi in eodem libro, quod non est credendum: & est verum, quia in talibus non excusat ignorantia, Panormitanus vero, qui alienum

CAPUT PRIMVM.

Occurritur locis de probabilitate, que ab Amadæo falsata obiicit Baronius.

ORUM syllabum præmittit, remittens Lectorem ad operis paginam, ubi & locum adducit, & in quo falsatus sit, conatur ostendere.

Pag. 13. & 14. Celebrius locus D. Thomæ, Quodlib. 8.

art. 13. falsatum, & præter ejus mentem explicatus.

Pag. 16. Mala fide relatus Sotus, & sequenti, perpetram reprehensio Cajetanus.

Pag. 37. Antoninus truncatus, & præter ejus mentem explicatus, sicut Albertus Magnus.

Pag. 38. Sylvester. Pag. 40. Alvarez truncatus

Pag. 43. Nuno extra mentem citatus,

Pag. 44. & 45. Ildefonsus truncatus.

Pag. 47. Martinez præter ejus mentem explicatus.

Pag. 48. Paulus de Blanchis extra Theſsim citatus, & ibidem Ludovicus Lopez truncatus.

Pag. 101. D. Thomas, & Cajetanus depravati.

Pag. 330. Suppresus per fraudem insignis locus Cajetani de opinionis pro lege delectu.

Hæc sunt loca, quæ de Opinionum probabilitate ab Amadæo falsata, & truncata Baronius objicit. Quæ fidei & expende, ex his, quæ subjicio.

In portu impedit Baronius. Infelix præfigium! Nam à pag. 27. usque ad 50. non disputat contra Amadæum, sed contra Patrem Dechamps in questione facti instituta in suis in Jansenium libris, ubi cum pro se adduxisset D. Antoninum, Albertum Magnum, Sylvestrum, Alvarez, Nuñum, Ildefonsum, Martinez, Paulum de Blanchis, & Ludovicum Lopez: hos omnes mala fide à Dechamps fusse adductos, paginis citatis, contendit Baronius. Anjure & meum non est; sed solum admonere Lectorem, ad horrem ei incutendum, tot falsarum citationum cumulo, in syllabo contra Amadæum, præfatos Doctores recensuisse; quasi nil faceret, citationes falsas ei imposuisse, ni Authores etiam imponebat. Hinc vellem bonam deinceps Baronii fidem, Eminentissimi Domini cognoscant. & ad alia obseruent.

Solum ergo contra Amadæum falsata, & depravata objicit D. Thomæ, & Cajetani loca, pag. 13.

'excusari à peccato, qui sequitur opinionem alienius
Doctores, licet postea appareat esse falsam (loquitur
in obliuio, & est verum.) Sic Sylvest. supr. Videatur
etiam verb. tejanum, num. 27. & verb. scrupulus 1. &
rub. Matr. 8. quest. 13. Ex quibus evidenter constat
celebrem D. Thom. locum, ex Quolibet 8. art. 13. nec
fallit, nec corruptum, nec præter mentem D.
Thom. ab Amadæo fuisse explicatum.

Locum alium D. Thomæ in confirmationem præ-
fixe explicationis adducit etiam Amadæus sup. tract.
de Opib. probabili, prop. i. num. 6. ex Quod. 8. art. 15. ubi
ait: Quod error conscientie habet vim excusandi,
quando procedit ex ignorantia ejus, quod quis scire
non potest, vel scire non tenetur, secus quando ipse
error peccatum est, ut cum procedit ex ignorantia
quisque quis seire teneret, & potest. Quo doctrina
est verissima, & pluribus in locis ab Angelico Do-
ctor tradita. In hoc ergo art. 15. in exemplum igno-
rante excusantis à peccato, (quam invincibilem vo-
calibus adducit ignorantiam rerum facti, quia no-
tior est, & passim obvia. (Ut si quis, inquit, inten-
dere recedere ad uxorem suam, & alia ei supponeretur,
conscientie.) In exemplum vero ignorantia vincibilis
excusantis à peccato, (quia & ipsa propter
negligentiam peccatum est) advocat ignorantiam
seuniorum iuris naturalis sub lethali prohibentis fornicationem.
Mortaliter, inquit, peccaret: (Licet creden-
tia fornicationem simplicem esse peccatum veniale.)
Est enim clarè, & expressè alicubi determinatum es-
se mortale, & secundum Ecclesiæ confutandum o-
mnibus fidelibus sufficienter propositum. Non ta-
men propteræ negat Angelicus Doctor, de apicio
bus iuris naturalis, posse etiam dari ignorantiam in-
vincibilem excusantem à peccato, ut constat ex his,
qui habet i. 2. quest. 100. art. 11. ubi tria distinguens
præceptorum Moralium genera, tertio loco ait:
(Quodam vero, sunt quorum ratio non est adeo cui-
lud manifesta, sed solum Sapientibus, & ipsa sunt
præcepta Moralia superaddita Decalogo, tradita à
Deo populo per Moysem, & Aaron.) In quorum
exemplum adducit fornicationem, & usuram, cui
concedit Vincentius Baronius diff. 4. sect. 1. fol. 134.
Ubitotus est in probando contra Wendorckium
dici posse ignorantiam invincibilem. (In remotissi-
mas iuris naturalis fimbrias, quales à Decalogo se-
potius Scriptura de usuri tradit.) Quod iterum cō-
tra eundem premi fol. 394. & 395. & 396. ex quibus
constat juris etiam naturalis, quoad remotiores con-
clusionses, ignorantiam invincibilem possibilem con-
cede D. Thom. & ex illo Baron. Quos plures Theo-
logi sequuntur. Lorca 1. 2. tom. 2. diff. 30. de peccati,
mem. 1. Vaiq. 1. 2. tom. 1. diff. 122. Diana 3. part. tract.
4. rep. 108. Sotus de justit. lib. 5. quest. 1. art. 5. in fi-
ni. & aliis.

In prædicto ergo D. Thom. loco, ex art. 15. citato,
omittit Amadæus exempla, quibus Angelicus Doctor
doctrinam universalem, circa ignorantiam vincibili-
lem, & in vincibilem tradidit, dicens hanc excusare à
peccato, secus illam; quia alia est ejus, quod quis
scire potest, & tenetur; alia vero ejus, quod scire non
potest; quia cum tam rerum iuris, quam facti, juxta
D. Thom. contingere posse: Ideo tam ad res facti,
quam iuris, doctrina ejus generalis in hoc art. 15. &
aliis locis tradita, ab omnibus Theologis extenditur.
Si enim ignorantia invincibilis sit, fide sanctorum est à
peccato excusat, sive facti sit, sive juris. Idque inten-
dit D. Thom. ut certum statuerit, sicut & ignorantiam
vincibilem, tam facti, quam juris non excusare, licet
charitatis gratia in exemplum invincibilis, ignoran-

Paris.

L. vellef

veller manere in contractu, quem contra opinionem Confessoris pro lege putat non esse usurarium, ut negavit Baronius, & qui cum eo senserunt, non licere amplecti opinionem probabilem faventem libertati. Est ergo evidens M. Sotum bona fide ab Amadæo citatum, & pro opinione, cui adscribitur, militasse.

§. III.

Divum Thomam, & Cajetanum ab Amadæo depravatos, dicit Baronius fol. 101. In quantum? Quod ex his, inquit, intentet probare judicium probabile Synonimum esse cum certa, & firma credulitate. Sed bona ipsius venia, infideliter refert. Ly enim certa, apud Amadæum non reperitur. Nec fine fundamento intendit probare, quod ibi proposuit: nam exp̄s id assertit M. Serra, & D. Thomas sic exponit. Amadæi verba, trāt. de Matrī. Prop. 2. h̄c sunt. (Firma credulitas id est apud Thomistas, ac judicium probabile, ut videre licet apud Magistrum Serra. 2.2 quaſt. 33. art. 7. ubi explicans illa D. Thomas verba: Nisi forte aliquis firmiter existimaret, sic inquit. (Nisi forte existimaret firmiter, id est, prudenter, & probabiliter) Ergo, ut explicat M. Serra, firma credulitas, vel existimatio, idem est apud D. Thomas, ac judicium prudentis, & probabile. In nullo ergo D. Thomas depravatus est. Idem prorsus de Cajetano dico, ex quo, vi argumenti, idem sentire intulit Amadæus: Docuit enim firmam credulitatem quandoque stare absque judicio assertive quid in corde determinante, unde aperit illam admittit compatibilem cum judicio formidoloso, sive prudenti, & probabili, sive imprudenti, & temerario. Quod autem cum imprudenti, & temerario firma credulitas comparatur, tradit exp̄s ī ſum. verb. Iudicium temerarium, dicens? Si autem judicas de peccato mortali, & non assertive in corde suo determinat, quamvis credit firmiter, & temerarie, non peccat. Poterit ergo potiori jure firma credulitas stare cum judicio prudenti, & probabili, quo assertive, & certo aliquid in corde determinetur. Hoc utitur discutit Amadæus, ex Thoministarum Doctrina, ad exponentem Sylvestrum, ne sibi contradicat, dum jam firmam credulitatem, jam opinionem probabilem de morte conjugis, ad secundas nuptias exigit, quia firmam credulitatem prudentibus conjecturis inoixam, cum opinione probabili, aut probabilitori confundit.

§. IV.

Denique, fol. 330. conqueritur Baronius, suppressum per fraudem ab Amadæo, insignem locum Cajetani de opinionis pro lege delectu. Verum ibi exprimere, ad rem non erat; quia in conclusione Opusculi non agebat Amadæus de opinionibus eligendis, sed de alienis non prohibito reprobandis, pro quo adducit Cajetanum carpente meos, qui nimis firmiter suis opinionibus adhaerentes afferunt ut certum, & indubitatum, quod est intra latitudinem opinabilem. Quod incurrit Baronius, cum affirmet ut dogma certum, & inconcussum apud Dominicanos, opinionem pro lege, et si minus probabilem debere ex p̄cepto anteponi opinioni probabilitori faventi libertati. A quo innumeros ex hac Familia, & in opinando dissentire, & in operando defecisse, notissimum est. Omitto Cajetanum in loco illo, quo Baronius putat tradidisse obligationem eligendi opinionem

pro lege, non fusse loquacum, quando contraria pres̄sē dicit M. Acacius de Velasco, apud Amadæum, trāt. de opin. probab. Prop. 1. (En realitate de veritate habla C. jetano en este lugar de opinion probable, fino de qualquier otra opinio, aunque no sea probable, lo qual es manifiesto,) Sic exponit Acacius Cajetanum dicentem: In operando, nisi tutorem patrem legendo, non licet opinionem cuiusque sumere. Enab Amadæo nihil suppeditum.

Dediloca, quæ de probabilitate opinionum, fata expoſtulavit Baronius, cuius fides ex diſcūnino elevata manet, ad alia non meliori obiecta cedamus.

C A P U T II.

Respondeatur locis, quæ ex Tractatu de Peccatis, ab Amadro depravata, dicit Baronius.

Pag. 64. Corruptus insignis locum D. Thomas, & truncum de aliena mortis desiderio.

Pag. 65. Malafide citatus S. Vincentius, Zanarus, & Serra.

Pag. 70. D. Thomas perperam citatus à Sanchez & Amadæo.

Pag. 88. Immanis corruptela principiorum D. Thomas.

Pag. 103. Calumnia in Corradum, & Sylvestrum, mactis illorum verbis.

Pag. 121. D. Thomas locus de Elec̄taris perperam à Dia, & Amadæo lacesitus.

Pag. 126. Mens Cajetani male explicata de paup. & eleclie.

Pag. 140. Calumnia illata. Bannatio de aggressione veniendo.

Pag. 153. Holcot male lacesitus.

Pag. 164. Falsati D. Thomas, & Sylvester.

Pag. 166. Cajetanus.

Pag. 168. Bannez, & Soto falso accusati.

Pag. 175. Soto illata calumnia ex Monte pietatis.

Pag. 178. Cajetano.

An expostulationibus his eadem, ac p̄ceptibus debeat fides? Constatib⁹ legenti, si singula & ac

§. I.

Corruptum, & truncatum insignem D. Thomas locum de aliena mortis desiderio, conqueritur Baronius Pag. 64. An iure? Videatur Amadæus tr. de peccatis, Prop. 3. Ubi ex duplice Divi Thomas loco: alio 2.2. quaſt. 76. articul. 1. alio ex 3. sensu. dif. 30. quaſt. 1. artic. 1. ad 4. contendit probare, locutum esse aliena mortis desiderium propter bonum utile desideranti. Ad idque adducit verba D. Thomas, quaſt. 76. citata dicentis: Si aliquis impetrat, ut op̄tet malum alterius sub ratione boni; sic hanc est. Hunc locum truncatum, expostulat Baronius, et quod Amadæus omisit verba, que in fine corporis subnecit D. Thomas, quibus mente suam exempli adjuncto explicat, v.g. Cum quis optat pati agritudinem, aut aliquod impedimentum, ut melior efficiatur, aut saltem, ut ab aliorum necessariis

opus In quibus Angelicus Doctor (alt Baronius) bo-
num utile non refert ad imprecaorem, sed ad illum
qui imprecatur. Sed his facile occurritur. 1. quia cel-
farcere accionem potest in utilitatem deprecantis
mortem cedere: Ergo sub ratione boni sibi utilis, po-
test malum alteri imprecari. 2. quia exempla non ta-
xiuit, sed demonstrativè adduci solent. 3. quia ex
principio, cui innitur D. Thom. conclusio præfata
rectè deducitur. (Si enim, inquit, aliquis imperet, vel
optet malum, quasi ipsum malum intendens, sic ma-
ledicere erit illicitum, & hoc est maledicere per se
loquendo: si autem aliquis imperet, vel optet malum
alterius sub ratione boni, sic est licitum, nec erit ma-
ledictio per se loquendo, sed per accidentem, quia prin-
cipalis intentio dicentis non fertur ad malum, sed ad
bonum.) Sic D. Thom. cujus verba æquè comprehen-
dunt, in quibus unius, vel alterius utilitas intendatur
juxta D. Thom. doctrinam supra explicatam. Quo-
ad M. Serram, solum dicit Amadæus, non dissentire,
quod jure dixit, quia Author iste, cum referat opin-
ionem, non improbat, sed solum ait oppositum do-
cere Navarr. En eius verba 2.2. q.76. art. 1. (Quidam
recentiores, quos refert D. Ana 3. par. tr. 6. Mise. ref.
8. 4. putant aliquid posse, ab illo peccato mortali de
vita alicujus tristari, & de ejus morte naturali gau-
dere, illamque petere, & desiderare ineffaci affer-
tu, non quidem ex displicientia personæ, sed ob ali-
quod temporale emolumentum inde sequutum,
quia in tali casu, quis non gaudet de illa morte, qua-
tenus proximo malum est, sed quatenus est causa sui emolu-
menti, & secundum hanc rationem, bona esse
videtur, & appetibilis, &c. Alii dicunt licere matri
mortem filiarum optare, si ob illarum causam male
tractaretur à marito, &c. Horum oppositum docet
Navarrus cap. 15.) Sic Serra nil ad fundamentum re-
centiorum enervandum adducens. Quapropter ei
non dissentire merito scriptus Amadæus, cum enim in
disputationem rem adduceret, impugnandi onus ei
incumbet, si dislocuerit.

Expressius id evincitur ex loco alio in 3. sent. dist.
30. q. 1. art. 1. ad 4. de quo similiter expostulat Baronius, sed per fidem: quia in illo Angelicus Doctor
mortis alienæ desiderium ad bonum utile deprecantis
pertinet etiam. refert. (Quia Charitas, inquit, ordinem habet. Et plus debet diligere quisque se, quam
alium, propinquos, quam extraneos, amicos, quam
imamicos, potest alius salva Charitate, optare ma-
lum temporale alicui, & gaudere si contingit, non in
quantum est malum illius, sed in quantum est impe-
dimentum malorum, quæ ipse patitur.) En D. Thom.
mas concedit teponse malum alterius optare, salva Chara-
titate, si malum alterius impedit tibi malum obver-
te, quia pluteo, quam illum teneris diligere: En ad
bonum deprecantis, desiderium mali alieni refertur,
& tamen licitum D. Thom. admittit. Conqueritur
nihilominus Baronius hunc etiam locum truncatum
fuisse quia Amadæus dolo subiicit ultima ejus ver-
ba. Nam D. Thomas dixit, posse optari malum tem-
porale alicui. (Quia est impedimentum malorum
alterius, quem plus tenet diligere, vel communita-
tis, vel Ecclesiæ.) Et hoc postrema verba, vel commun-
tatis, vel Ecclesiæ, (ait Baronius) dolo subiicit Amadæus.
Miror hominis captum. Amadæum contendebat quod difficultius est, nimur ob privatum im-
precans bonum, licitum esse malum alienum desiderium,
& ad id probandum ea solum adduxit verba, quibus
Angelicus Doctor illud expressit. Quod autem ob
bonum utile communitatæ, vel Ecclesiæ id etiam
licet, longè certius est. Nec de hoc ulla est quæstio.
Si autem loca truncata vocat Baronius, in quibus
verba, quæ ad rem non faciunt, omittuntur, ma-
nuis illi feci, & libenter Amadæus dabit.
Recitat, quæ D. Thom. in Catena, & meliora
lapet.

§. II.

Malsa fide citabam sanctum Vincentium, Zanar-
dum, & Serram expostulatio est Baronio, pag.
65. pro sententia nimurum D. Thomæ, §. præcedenti
exposta, de desiderio mortis alienæ, ob bonum utile
imprecanti. Verum non insciatur pro ea militare
Cajetanus, Joannem de la Cruz, & alios ibidem
adductos. Solum obicit male citari S. Vincentitum,
Zanard. & Serram. Sed ex his Amadæus non adducit
Paris II.

S. Vincentium. Unde miror quod apud illum malè
citatum invenerit. Zanardi autem verba expressa re-
fert, quibus ait, nullum esse peccatum, quando alteri
malum optatur ratione boni publici, vel privati.
(Quia non est velle malum alicui sub ratione mali.)
Bonum autem privatum, tam imprecantis malum,
quam ejus cui imprecatur potest esse, aut utriusque,
quæ est, quod in exemplum ipse adducit. (Ut dum
puella, inquit, à malo viro sollicitata cupit, ut insfir-
metur, ne eam amplius vexet, & sic discurrendo.)
Cujus ultima verba alios etiam casus comprehen-
dunt, in quibus unius, vel alterius utilitas intendatur
juxta D. Thom. doctrinam supra explicatam. Quo-
ad M. Serram, solum dicit Amadæus, non dissentire,
quod jure dixit, quia Author iste, cum referat opin-
ionem, non improbat, sed solum ait oppositum do-
cere Navarr. En eius verba 2.2. q.76. art. 1. (Quidam
recentiores, quos refert D. Ana 3. par. tr. 6. Mise. ref.
8. 4. putant aliquid posse, ab illo peccato mortali de
vita alicujus tristari, & de ejus morte naturali gau-
dere, illamque petere, & desiderare ineffaci affer-
tu, non quidem ex displicientia personæ, sed ob ali-
quod temporale emolumentum inde sequutum,
quia in tali casu, quis non gaudet de illa morte, qua-
tenus proximo malum est, sed quatenus est causa sui emolu-
menti, & secundum hanc rationem, bona esse
videtur, & appetibilis, &c. Alii dicunt licere matri
mortem filiarum optare, si ob illarum causam male
tractaretur à marito, &c. Horum oppositum docet
Navarrus cap. 15.) Sic Serra nil ad fundamentum re-
centiorum enervandum adducens. Quapropter ei
non dissentire merito scriptus Amadæus, cum enim in
disputationem rem adduceret, impugnandi onus ei
incumbet, si dislocuerit.

Pag. 70. (in syllabo) dicit Baronius S. Thom. per-
peram citatum à Sanchez, & Amadæo; legi, & per-
legi, pag. 70. & à neutro citatur.

§. III.

De Immani corruptela principiorum D. Thomæ
expostulat Baronius, pag. 88. ex eo nimurum,
quod P. Vazquez, vi consequentia, ex illis eruerit,
furtum grave, ex suo genere, majus esse peccatum
sodomia. Quod hoc syllogismo probavit. Majus pec-
catum est, quod majori virtuti opponitur, sed furtum
ex suo genere opponitur justitia, quæ est major vir-
tus, sodomia temperantia, quæ est minor, ergo furtum
ex suo genere est majus peccatum sodomia.
Consequentia videtur legitima, & utraque præmissa
est D. Thomæ alia 2. quest. 66. art. 4. alia ibidem,
quest. 73. art. 4. Et quidem quod justitia major sit
virtus, quam temperantia, faciuntur cum D. Thoma
omnes expostores supr. q. 66. citata. Quod autem ex
suo genere majus sit peccatum, quod majori virtuti op-
ponitur, constat aperte ex q. 73. art. 4. ubi gravita-
tem peccatorum tradit fuisse secundum dignitatem
virtutum, quibus opponuntur. Ita scilicet, ut ma-
jori virtuti gravius peccatum opponatur. Ideoque
ad 3. argumentum in oppositum tendens his verbis.
(Charitas est major virtus, quam Fides, & Spes,
odium autem, quod opponitur Charitati est minus
peccatum, quam infidelitas, vel desperatio, quæ op-
ponuntur Fidei, & Spei, ergo majori virtuti op-
ponitur minus peccatum.) Ad hoc inquam argumen-
tum respondit, negando minorem, scilicet, minus
peccatum esse odium, infidelitate, aut desperatio-
ne: Quod inde probat esse majus, quia odium oppo-
nitur Charitati, quæ est major virtus Fidei, & Spei.

(Ad 3. inquit, dicendum, quod Charitas non est quicunque amor, sed amor Dei, unde non opponitur ei quodcumque odium directe, sed odium Dei, quod est gravissimum peccatum.) Ergo cum furtum directe opponatur justitia, qua est major virtus temperantia; furtum grave, ex suo genere, gravius peccatum est, quam peccatum grave contra temperantiam, ergo maior fodiomia. Hanc consequentiam legitimam ex principiis Divi Thomæ, judicavit Pater Vazq. 1.2. quest. 71. art. 4. in Comment. §. ultim. & talem censuit Amadæus, licet afferat Div. Thomam alibi aliter sentire.

Nec solus Vazquez, sed alii etiam doctissimi legitimam ex D. Thom. illatam censuerunt. Baptista Fragosus tom. 1. Regininis Reipublica, par. 1. lib. 2. disp. 4. num. 230. fol. 230. in edit. Lugd. ann. 1641. post rem undique exagitatam, sic concludit: (Dicendum tamen est peccata luxuriae contra naturam, etiam si magis turpia appareant, ex genere tamen suo, minor aille, quam peccatum furti, eo quod furtum justitia opponitur; peccata autem illa castitati contrariantur. Sic Vazq. 1.2. quest. 71. art. 4. in Comment. §. ultim.) Hæc Fragosus. Quibus consentit F. Hieronymus Garcia Ordinis Hieronymitum in suuma Hispania, trah. 1. diff. 2. dub. 9. in fin. num. 24. (Affirmamus inquit) con Vazquez, que los pecados contranaturam, aunque mas feos, y graves, sean de funaturallez, son menores que el hurtio, y otro qualquier pecado contra justicia, &c. porque los pecados contra justicia son mas graves que los que son contra castidad. Luego de primo ad ultimum venenosam concluir, que el hurtio, y adulterio de suyo, son mas graves que la fodiomia.) Cui facit Sylvester verbo (Perjurium) quest. 2. ubi ex eodem principio probat perjurium esse maius peccatum homicidio, dicens: (Secundo quaritur, utrum perjurium sit gravius peccatum homicidio?) Et dicit D. Thomas in quodl. quod sic, &c. licet homicidium gravius puniatur in Ecclesia, quia magis nocet hominibus. Summa autem Angeli contra Suppl. tenet contrarium, quia homicidium charitati proximi, & perjurium latitiae opponitur, que est virtus minor, sed dico istam rationem esse ridiculosam, quia homicidium immediate opponitur justitia, que est minor latitiae.) Sic ut ergo ex principiis D. Thomæ recte concluditur perjurium esse maius peccatum homicidio, quia latitiae cui illud opponitur, major est virtus, quam justitia, cui homicidium: ita similiter concludi debet, furtum ex suo genere esse maius peccatum fodiomia, quia illud immediate justitia opponitur, que major est virtus, quam temperantia, cui fodiomia.

Ideo consequentiam P. Vazquez firmam etiam esse ceterum sapientissimus Doctor Ludovicus Montesino in Academia Complutensi Primarius Sacra Theologia Cathedra moderator, tom. 2. in 1.2. quest. 73. art. 4. in edit. Complut. anno. 1622. ubi postquam cum D. Thoma statuit (esse gravius peccatum, quod opponitur præstantiori virtuti.) Sic ait: (Sed dubium est, utrum gravitas peccati ita sumatur ex suo objecto, quod si sit unum peccatum minus grave ex objecto, possit crescere ejus malitia, ratione circumstantiarum taliter, quod adaequat, aut etiam superet malitiam alterius peccati, quod est gravius ex objecto?) Partem affirmativam tenet Medina, quem sequitur Lorca diff. 19. &c. adducitque exemplum de peccato fodiomia, quod est gravius, quam homicidium, & furtum, & tamen objectum est minus grave, quoniam est objectum intemperantiae, & objecta alio-

rum peccatorum sunt injustitia, &c. Contrariantiam tenet Vazquez, & alii recentiores Expositores hujus articuli, &c. In hacre vix posset esse controversia, nisi de modo loquendi, &c. Quoniam si circumstantia addat malitiam diverselijciei, potest contingere, ut ratione ipsius, peccatum quod alias erat minus grave ex suo objecto, fagi- vius, quam alterum, y. g. furtum minus grave ex suo objecto, quam homicidium, tamen furtum in rei sacra, sit gravius, quam homicidium ratione circumstantie sacrilegi, quia sacrilegium pejus est quam homicidium. Hinc colligitur peccatum mortale iussumque speciei gravius esse quolibet veniale, quantumvis hoc gravius sit ex objecto, verbis gravi, fornicatio gravius est, quam furtum veniale levius. Ratio est, quia peccatum mortale dicitur quod accidens diversa speciei à venial, scilicet aversum à Deo ultimo fine, ratione cuius simpliciter est gravius peccatum, quam veniale. Loquamus ergo de duobus peccatis mortalibus, aut duobus venialibus, facta comparatione inter se. Et certum est peccatum quod est minus grave ex objecto possit habere maiorem malitiam accidentalem ex circumstantiis. Similiter est certum, peccarum, quod est peior objectum, habere maiorem malitiam essentiam. Sed difficultas est, quod sit dicendum simpliciter, & absolute gravius? Respondit D. Thom. quodl. 1. art. 18. quem sequitur Cajetanus 2.2. q. 144. art. 3. Sylvester verb. Perjurium, num. 2. Vazq. & cateti Expeditus can, quod simpliciter est dicendum gravius peccatum, quod ex objecto est gravius: & ita inquit D. Thomas, perjurium esse gravius peccatum, quam homicidium. Et ratio est, quia objectum perjurii est peius, quia contra Religionem. Hacenus insignis Doctor Ludovicus Montesino inter Hispanos celebratus, qui ex prædictis principiis deducit, fornicationem accidentaliter esse gravius peccatum, quam furtum, non vero essentialem, & ex suo objecto, idemque cum Vazq. de fodiomia dicendum putat, n. 87 & 88, unde aperte sentit simpliciter, & abolutè logica, furtum ex suo genere dicendum esse simpliciter, & absolutè gravius. Impugnatque expeditus quoddam assertorium peccatum fornicationis, velociitate, ultra malitiam contra temperantiam concite aliam contra justitiam, ratione injuria, que se prodiucentia, vel quæ produceretur. Quamquidam doctriina debere necessario amplecti punitum (quod Amadæum) Zumel, & Herrera, uti juxta principia, Thomas defendi possit, fodiomiam esse major peccatum contra naturam, soli castitati opponi, & alibi argumento à nobis supra facta de oppositione cum majori virtute uititur, ad probandum homicidium esse maius peccatum fornicatione, quod exdem vi probat, furtum esse maius peccatum ex suo genere, quam fodiomia. (Probatur, inquit, quia, ut docet D. Thom. peccatum eo est gravius ex natura suo, & specie, quod opponitur directe majori virtute, & objecto cum justitia cui directe opponitur homicidium, si longè major, & perfectior virtus, quam temperantia, cui opponitur fornicatio, longè levius est peccatum ad fornicationem inducentis, quam secundum occidentis,) Hac Texeda sup. contr. 10. dub. ultim.

num. 137. Quædem de sodomia, & furto evincunt,
ut ex terminis patet. Uo ier. olla principiorum D.
Thomæ immanis corruptela?

§. IV.

De calunnia in Corradum, & Sylvesterum truncatis eorum verbis, expoñit Baroniū pag.
10. ex conimur (alia non est causa) quod Amadæus trāt. de matrī prop. 2. num. 4. referat formam illorū verba, quibus irreverenter loquitos dicit contra dispensationes à summis Pontificib⁹ fatus in voto solemnī Religionis. Cum enim p̄fati dores defendant Pontificem non posse in voto solemnī dispense, & valido in contrarium argumento ex facto Pontificem urgerentur, respondent: Se vidile Pontificem facientem majora cum scandalo totius Christianitatis.) Quos cum reprehendere debuit Baroniū, respōsum laudat, vel excusat, dicens: Quid peccavit Sylvester in Pontificem Romanum. Et in unum Amadæus stomachachum, impōnens verba fuisse ab illo truncata. Sed in quo? in eo, inquit, quod ad invidiam, & per summam calumniam subiicit Amadæus, quam addit Sylvester distinctionem facti & decreti Pontificis, illud ait interdum damnandum? Sed bona venia, mala in fide scribit: Qia Amadæus non de decreto, sed de solo facto loquatur, & hoc à Sylvistro, & Corrado damnatum, dicit his verbis: (Ad questionem de facto respondet Corradus, &c. Et ante illum Sylvester, &c.) Non ergo verba truncata refertur.

§. V.

D. Thomæ locum de electuarīis perpetam à Diana, & Amadæo laceſſitum, conqueritur Baroniū fol. 121. & 122. dicens: Notam uterque inurit sadismam lachrymā eluendam; sic enim illum accusat, delator Diana 1. part. tract. 14. resol. 60. &c. Verā ex illo referat; nec enim licuit adhuc locum Diana consulere: Sic Baroniū, cui nī ipse non coatus diceret, non crederet. Quod alios Authors non legere, non miror, quia ut p̄fateretur pag. 51. sic censimam partem habuit librorum, quibus Amadæus abutitur ad suam causam. Micabile vero omnibus erit, hominem tanta librorum inopia labortantem, & tot occupationib⁹ distractum, ut nec Diana, qui p̄f manibus erat, consuleret licuerit, rūsum fulle sulpice provincie respondendi libro Amad. Guimen, qui non rationum pondere, sed solū Authorum testimoniis, quod intendit evincit: Quem proinde in pugnare in questione facti, Authors non rejectis, & locis collatis, impossibile prouisus est; idque maximè Baroniū, qui non solum libros non vidit, sed nec Authorum nomen audivit, unde & eos Amadæus finxisse, non solum præterditionis inopia sibi fuisse, sed & pro intrepidi animi audacia scribere non dubitavit, dicens: Placuit etiam (Amadæo) configere, quin nūquā scriferunt, nec usquam extire. Nullum verò huiusmodi Authorum, nec in locorum syllabo, nec in toto suo opere nūc parvolute, ne ignorantia convincetur: quia verē nullus apud Amadæum confititus reperitur, licet plures Baroniū, & parum versatis in Theologia moralis, penitus ignoti. Sed ad rem nostram.

Omitto Baroniū, non solum Diana locum ab Amadæo relatum, ut fatetur, non consuluisse, sed nec Amadæum legisse, alias non scripsisset, fādissimam notam lachrymis eluendam D. Thom. inure-

re. Quia ut videre licet in Opuscl. tr. de jejunio, prop. 6. num. 2. Amadæus potius vindicat Angelicum P̄ceptorem à calumnia, tum Diana, tum Clerici Minoris Hurtado, qui verba ejus diminuta, & truncata adduxerat, & fideleriter ipse exscribens verum, & legitimū D. Thom. ser. sum exprimit, & approbat: legat, qui dubitet. Non ergo ab Amadæo fuit laceſſitus, ut finxit Baroniū.

§. VI.

Cajetani mentem malè explicatam de p̄ceptis Ecclesiæ dicit Baroniū fol. 126. Amadæus, inquit, contendit transgressionem legis jejuniū, vel nullum, aut tantum peccatum veniale esse ex Cajetano in sum. verb. Ieiunium. Verum Amadæus id absoluē à Cajetano traditum non contendit, sed solum fideleriter ejus verba refert, tract. de ieiunio, prop. 6. num. 3. dicens: Sed circa p̄ceptum jejuniū laxiora reperies apud Cajetanum in summa, Venetiis edita anno 1584. verb. Ieiunium, ubi ait: Quantum est ex jure scripto, nullum agnosco inventum peccatum mortale in fractione ieiunii Ecclesia si desit contemptus, Instat Baroniū, perpetram trahi in istam opinionem ex alio loco, quo ibidem ab Amadæo citatur ex sum. verb. Clericus. Ceterum sat erat; quod in verb. Ieiunium, Cajetanus id tradidisset. Sed nil Baronio condonandum. Idem iterum asserto inver. Clericus à Cajetano traditum, adjunctis quæ ex 2. 2. ex illo refert Amadæus ubi supra dicens: Cajetanus ver. Clericus in fine, ait: Nec naturalis, nec humani juris p̄cepta omnia obligant ad mortale, sed ea solum, quorum transgressio contra charitatem est.) Quod autem transgressio p̄cepti jejuniū contra charitatem non sit, tradit ipse Cajetanus 2. 2. quest. 147. art. 3. §. Ad hujus evidentiam in fine, his verbis: Quod in p̄senti constat non habere locum, quia hujusmodi ieiunium constat, nec ad Dei, nec ad proximi dilectionem esse necessarium. Ex duplice igitur hac premissa, alia in sum. verb. Clericus, alia ex 2. 2. per legitimam consequentiam sententia justo laxior, & omnino reprobanda excusans à lethali transgressionem jejuniū, aperte deduci videtur. Alii judicent. Non ergo perperam ex his locis pro illa, quam verb. Ieiunium, tradit sententiam Cajetanus adducit.

Duo etiam aperte falsa superaddit Baroniū: Aliud, verba Cajetani superius adducta ex summa, edita anno 1584. verb. Ieiunium, ubi ait: Ex jure scripto se nullum cognoscere peccatum in fractione jejuniū deficientem contemptu: non reperi in aliis summis. Quod evidenter falsum est. Leguntur enim etiam in sum. Parisiensi, anno 1530. & in Salmantina anno 1571. & in aliis, quas viderim. Aliud, Cajetani verba ex verb. Clericus, solum excludere à culpa lethali transgressionem p̄ceptorum ab Ecclesia, non verò p̄cepta Ecclesia: Nam ibidem (ait Baroniū) accusissime distinguit aliud esse p̄ceptum Ecclesia, aliud p̄ceptum ab Ecclesia, & non excusat à mortali, quæ in quinque p̄cepta Ecclesia graviter impingunt, sed qui leviora ledunt. Ceterum hoc etiam Baroniū commentum est, quia in nulla ex tribus editionibus supra relatibus, anno 1530. & 1571. & 1584. nec in alia mihi nota, talis distinctione p̄ceptorum Ecclesia, & ab Ecclesia reperiatur: lectorem in testem advo. Sed ibi postquam Clericorum specialia peccata ex transgressione juris positivi, recenfuit, subnectit. Verum horum, & huiusmodi transgressio, si temeritas, si consumaciam, si contemptus desit, non est peccatum mortale,

meo iudicio, quantum ex præcepto juris positivi pendet. E sequentem fœlummodo exceptionem adhuc bet, dicens: Quod idem adjunxi, quianon loquor de peccato quo res Ecclesiæ male consumuntur, nec de peccato scandali, nec de avaritia, inani gloria, aut luxuria, & similibus immixtis, nec de peccatis quibus se irregularis reddit constituti in sacris ex actu prohibito, aut excommunicationem quicunque Clerici incurrent. De ceteris autem Ecclesiæ præceptis non meminim, sicut nec distinctionis illius à Baronio confitæ inter præcepta Ecclesiæ, & ab Ecclesiæ; & universum de omnibus præceptis tam iuris naturalis, quam divini & humani afferit, ea sola ad mortale obligare, quorum transgressio contra charitatem est, ideoque ad hoc recurrentum juxta Cajetanum ad differendum, quemam ex præceptis Ecclesiæ sub lethali obligent necne? Et cum ipse metu affirmet transgressionem jejuni contra charitatem non esse, planè videretur ex his præmissis deduci, ieiuniū præceptum sub lethali non obligare, quod falsissimum est, & ut scandalosum novissime damnatum à Sanctissimo nostro Pontifice Maximo Alexandro VII. die 24. sept. anno 1665. prop. 23.

Nontamen propterea dicas, nec Amadæus alibi dixit, Cajetanum absolute negare obligationem gravem jejunandi concedere enim videretur in summo. Ieiuniū ex communī interpretatione Ecclesiæ, aut ex consuetudine, ut videretur apud Amadæum tract. de ieiuniū, prop. 7. num. 4. ubi hæc ex Cajetano adducit verba: Ex communī interpretatione videretur vinculum præcepti obligantis ad mortale transgessores ex inobedientia, vel contemptu: & hoc ego non audeo ex jure scripto asserere, quia nullib[us] icio scriptum esse præceptum obligans ad mortale, non jejunantem.) Quod antea euām tradiderat expressus 2. 2. quest. 147. art. 3. §. Ad hujus eviden-

tiā. Ex præfatis Cajetani locis quibus ex jure scripto nullum agnoscit præceptum sub lethali obligans ad jejunium, dixit Amadæus, argumentum validum defumis posse ad tutandam opinionem contendentium in jure scripto, nullum contineri præceptum sub lethali obligans ad abstinentiam ab ovis, & lacticiniis tempore Quadragesima. Nam præceptum, inquit, abstinentia à lacticiniis, & ovis, quatenus est ex jure scripto, non magis urget, quam præceptum jejunandi: hoc autem non obligare ad mortale, tradit expressè Cajetanus in sum. ver. Jejunium. Hæc Amadæus. In quem sic invehitur Baronius: Ovorum, & lacticiniiorum usum carere lethali peccato, si eo vacet ipsius Quadragesimalis jejunii violatio, ita est, sed unde probas jejunium solvi circa lethale peccatum? Cajetani, inquit, verbis qua nulla prorsus apud illum extant. Vide hominis odium in jejunium, advocat testimoniū Cajetani quod desideratur, vel nunquam extitit, vel saltē Ecclesiæ mandato sublatum est. His Baronius Amadæum impetrat. Quia fide: Lector julliter. Quia verba Cajetani expressa sōpra dedit, quibus ex jure scripto nullum esse præceptum jejunii, sub mortali obligans affirmati, in tribus quæ editionibus supra citatis continentur. Quo ergo jure asserit, apud Cajetanum non extare, & vel nunquam extitisse, vel Ecclesiæ mandato sublata esse? Quæ fides in posterum Baronio in his, quæ ad Amadæi autoritatem elevandam congerit? Validum ergo ex uno præcepto ad aliud, argumentum defumis, & obligationem abstinentiā lacticiniis, & ovis, ex sola consuetudine sub lethali adstringere, nonvero ex jure scripto, vi saltē argumenti, ex Cajetano deduc-

citur. Vnde etur Amadæus supra num. 3. ubi Cajetanus id expressè alibi concedens adducitur, cuius Baronius responderet.

§. VII.

De calunnia illata Bannezio de aggressore proveniente, expostulatio est Baronio, fol. 142. sed ab illa vindicant Amadæum plures Doctores, ea sententia Bannezio referentes, quæ adhuc traxit de iust. p. 1. num. 2. Unum repete sufficit M. Joannem Martinez de Prado, tom. 2. Theolog. m. 20. q. 4. num. 24. ubi sic: Dico licetum esse occidere in ieiunio aggressorem, quin præcepti vulnere, Sotus, & communiter Thomista, &c. Imò M. Bannez 2. 2. quest. 64. art. 7. dub. 3. art. Hæc est communis doctrina Theologorum bene sentientium, & si autem fuit, iudicio nostro contradicit Sacra Scriptura. Hæc M. Prado ex Bannez: cuius alia verba adhuc adducit M. Serra, & ex utroque Amadæus sup. num. 4. Nulla ergo calunnia de aggressore proveniente Bannezio illata. Addo falsam, & contraria interpres Mag. Bannez esse interpretationem, quæ ei adhibet Baronius, quod opinio nem. aliam de calunnia occidendo, ad quod, cum expressè ducit Bannez sub disjunctione, sufficit certam notitiam, vel infamie, inde preventivam notitiam (ut ex illustret M. Serra apud Amadæum supra) motus ipsa determinata, inde sequitur notitiam à M. Bannez cognitam, quasi certa calunnia, & infamie presentia, pro non sufficiat. Quod contra meget M. Bannez est, & contra expressa illius verba, quæ adducit Amadæus sup. num. 4.

§. VIII.

Magistrum Holocot malè lacessitum ab Amadæo, conque iuri Baronio, fol. 152. sed cum Baronius ipse verba non inficere illam vindicare non fuerit auctor à duplicitate, quia ab aliis notatam Amadæus referit, tract. de iust. prop. 10. 1. Aliam Deum posse esse infidilem. Aliam non solum p[ro]falsum, dicere, sed eum id aliquando dixisse. Reutinger Baronius, Amadæum gravius errasse, quia Deo, quicunque rationem, & restrictionem mentalis condidit. Sed de his in toto Opusculo, ne verbi apud Amadæum. Ut omittam quicunque rationis, & restrictionis mentalis isticum ex causa plures Doctores defendere, mendaciorum verò nullum, ne nominem quidem nedum Deo.

Placuit hic adnectere querelam aliam Baronii, quam lucis ipse in syllabis non exciperent, habentem in opere, fol. 152. dicens: Immerto adhuc Cajetanum pro opinione assertente non esse præceptum mortale scripturam publicam fallare, quando minimum inde lexitur documentum: quia Cajetanus, inquit, interpretandus non est de scriptis publicis, sed de privatis. Ceterum quod de utilitate loquatur, constat aperiè ex eius verbis in summo. Falsarius, ubi sic scribit. (Falsarius tam moneta, mensurarum, & ponderum, quam scripturarum, ten literarum, aut ligillorum, peccat proculdubio mortaliter, quia interuenit ibi factum perniciustum ex genere. Posset ratiōne ventiale tantum intervenire, ut imperfectionem auctus, vel ratione minimi nocimenti.) En de scriptis publicis, sicut de moneta, & publicis mensuris aperiè loquitur. De privatis vero infra subiectis, excusat posse à lethali (cuius gratia alieno nomine, quis singul litteras) imò, & quod auge-

etiam à veniali, (Conting' t quoque, inquit, sine omni forte peccato fingere alio nomine litteras officiales, dum ut liter agitur eius negotium, nec dubitatur, quod gratum erit illi, cuius nomine subscriptientur. Et in hujusmodi privatis litteris alieno nomine fieri & ratiabitur à facilitate excusat.) De mente ergo Cajetani, quoad publicas scripturas, sicut nec quoad priuatas, dubitari non potest; has enim ratione joci à lethali excusat; immo & ratione utilitatis alterius, à veniali etiam, & à facilitate; illas vero à solo lethali, vel propter defectum deliberationis, vel ratione minimi documentum. Non ergo immerito, sed jure optimo pro hac opinione illum adduxit Amadæus.

§. IX.

D. Thomam, & Sylvestrum falsatos ab Amadæo, dicit Baronius fol. 164. ex eo quod tract. de usuri, prop. i. ex illis probaverit, ratione periculi recuperanda sorte, licitum esse aliquid ultra illam exigere. Pro qua opinione supra duodecim adducit Authores, inter quos Sylvestrum apud Magistrum Serui, qui illum sequitur, & ciuistratione probat, dicens: (Probarat ratione sumpta ex Sylvestro.) Hoc cuiuslibet certe ad vindicandum Amadæum à calumna Baronii. Sed vindicem etiam ipsūmner Sylvestrum advoco. Ipse enim verb. V. sara, 1. quæst. 5. sic ait: (Quæritur, quid si quis muruet naviganti, vel nondiu adeunt recepturus aliquid ultra sortem, pro eo quod suscipit in se periculum pecunia, aut necrum, si salvus redierint? Et distinguunt Archipost. Lau. Joannem de Neapol. & Joannem Cal. & summam Pif. Quia est usura, si recipit ultra sortem ratione muruntium, non obstante ratione periculi. Et est talis in d. cap. naviganti. Et si similiter si ratione mutui, & periculi simul ea ratione, qua recipit ratione mutui (attende.) Non autem est usura, si recipit ratione periculantium, ut pretium periculi, quia etiam si non mutaret, & periculum navigantis velleret in se subdipe, licet perciperet pretium, nec efficitur detractions conditionis per hoc, quod ei servit mutuando. Econcordat etiam Lau. de Ridol. & ita etiam teneret summa Angeli. & Rosella. Supplementum autem videtur indecne, quod si usura, per dicit. cap. naviganti, etiam si recipit ratione periculi, &c. Sed deo, quod iste non bene intellexit textum.) Quem ibi explicat, dicens utram non intervenire, ubi liberatur quis mutuit, & deinde, ut assessorator suscipiat periculum cum pretio. Sic Sylvester. Quibus nec Baronius textum intellexisse demonstratur, alias non aulus esset dicere Sylvestrum ab Amadæo fuisse fallitum.

Quoad D. Thomam, Baronii fides melior non est. At enim: Falsissimum est, quod addit Amadæus D. Thomam Opus. 73. cap. 10. docere semoto titulo damnis emeritis, posse aliquid ultra sortem mercium numeratione solus periculi incertum. Hæc Amadæus imponebat, quia de his, nec verbum apud illum; solidam enim ait Partem Salas adducere D. Thomam pro opinionenuper ex Sylvestro, & aliis relata: ex illis forsitan verbis D. Thoma, qui in fine cap. 10. libnecit damnum lucrum ultra sortem (proveniens ex natura temporis sine exercicio laboris, & sine dubio periculi probabilitate possibilis evenire,) ubi supponit, ratione periculi probabilis excusari posse. Ideo quod D. Thom. & Sylvester, dicit Baronius fol. 166. sententia Cajetanum. Unde nescio, cur ab Amadæo falsatum dixerit. Maximè cum Amadæus producta opinione illum non adducat, sed prolonge-

diversa, ut viderelicet, ubi sup. tract. de usur. prop. 6. num. 6.

§. X.

Sotum, & Bannez falso accusatos ab Amadæo, expostulatio est Baronio fol. 168. dicenti: Calumnias calumnias cumular, dum Sotum, & Bannez Patronos adcesserit opinionis relata; scilicet, afferentis, ratione periculi expensarum ad recuperandum pretium posse carius vendi. Pro hac opiniione (quam omnes doceant, ait Salas tract. devidit. dub. 41. num. 5.) adducit Amadæus, Sotum, & Bannez, non pro alia afferente ratione etiam periculi recuperando pretio: ut falso ei imponit Baronius, pag. 167. & 168. Amadæi verba num. 5. sunt: Et saltem quod ratione periculi expensarum ad recuperandum pretium, posset carius vendi credito, tradunt Sotum, & Bannez. Pro hac, inquit, opinione illos adducit, & plures DD. refert, ubi supr. tract. de usur. prop. 1. num. 3. inter quos M. Serra pro se referens Sylvestr. & Medin. Item M. Petri de Ledesma, M. Corrad. M. Acacium de Telafo. Pro qua M. Joann. Martinez de Prado apud Amadæum in edit. Matritensi, anno 1664. num. 5. sicut ait: (Quam sententiam hodie esse communem inter Doctores, docet Bartholomæus à Sancto Fausto,) & pro illa stare Mag. Sotum, dicit M. Serra. 2. quæst. 77. art. 1. pag. 689. ubi ait: (Quartam partem (conclusionis) de expensis, & molitus recuperandam pecuniam, concedit etiam M. Sotum,) cui consonat Joannes Martinez de Prado tom. 2. Theolog. mor. cap. 27. quæst. 3. §. 3. verba Sotii adducens, quæ subiectio, (ubi omni procuri fraude (at Sotus 6. de just. quæst. 4. art. 1.) bonis conjecturis timentur expensæ, nempe dum tuus debitor a tuo loco distat, nulla est in quitas de expensis, & laboribus, pactum cum illo inire, constitutumque pretium recipere, etiam si nullos sit postea facturus. Nam etiam si esset plura expensarum, non posset amplius recipere, quam fuit conventione firmatum.) Sic Sotus: quibus aperite concedit, aliquid supra sortem exigere ratione probabilis periculi expensarum ad recuperandum pretium, licet simul tueretur non licere recipere ratione periculi pecuniam amittendæ, quem propter inconsequitiam rejicit M. Serra ubi sup. 2. 2. quæst. 77. art. 4. dub. 4.

Sententiam Sotii, quoad utramque partem, sequitur M. Bannez loco ab Amadæo citato; scilicet 2. 2. quæst. 77. art. 4. dub. 6. ubi duplice se conclusione explicat. 1. Posse in pädum deduci expensas faciendas in recuperatione debiti: 2. Ratione periculi, & metu recuperandi pretium, nil posse exigi. Quapropter pro sententia Sotii citari solet; (quæ ait Salas de contr. tract. de usuris, cap. 22. num. 4.) Sotus, & Bannez imitar: videantur.) Sed mirum esse debet, Baronium adeo sollicitum in excusandis Soto, & Bannez ab ista sententia, cum ipse in partem etiam, quam illi negant, approbat, & Cajetano cum eius interprete attribuat fol. 178. & 179. sic excusans ementem minoris ins ad eas alios (si subsistit, inquit, aliquod periculum amittenda summa, & fortis, vel sint facienda expensæ in ea recuperanda, nil retat, quod viliori pretio ematur ius ad ilam, at tentis expensis, & diminutione pretii compensandis. Poterit ergo similiter res carius vendi credito, quoties simile fuerit periculum, vel pretium amittendi, vel expensarum in eo recuperando: quæ est opinio M. Serra, & aliorum. Quo ergo fundamento dixit Baronius falso accusatos? Ut quid illos vindicando suscepit, cum ipsi sententia placeat?

§. XI.

EX Monte Pietatis columnam Magistro Soto ab Amadæo filiam, dolet Baronius fol. 175. sed quænam non explicat: nec poterit. Nam Amadæus columnmodo relativè adducit verba Soti, lib. 6. de just. queſt. i. art. 6. ubi non obstante declaratione, & difinitione Leonis Decimi, qua sacro approbante Lateranensi Concilio, decernitur. (Montes Pietatis ante statutos, & authoritate Sedis Apostolicæ approbatos, in quibus pro eorum indemnitate, aliquid moderatum, ob solas ministrorum impensis, ultra fortæ, absque lucro eorum montium, recipitur, nec spicem mal p̄ſeferre; quinimo meritiorum esse, & probari debere tale mutuum, & minimè usurarium esse.) Post hanc, inquam, declarationem, & difinitionem M. Sotus ubi sup. contrarium ex instituto defendit, dicens: (Arbitrò ejusmodi rationem Montis neutiquam ab usura lordibus elui posse.) Quod multis suadere conatur: idque in causa fuit, ut à non nullis immodestæ, & irreverentia reprehendatur, & ab aliis severiora censura notetur. Hæc cum certa sint, & nil ex propriâ pharætra contra Sot. decompserit, nec in hujus verbis referendis fidelitati defecerit, columnæ Amadæus incusat minimè potest. Posset tamen ipse in Baronium retrorquere, quia non solum Sotus conclusionem audacter defendit. Sed per columnam alios in sublido ad vocat, dicens: *Adde Concilium Lateranense & Leonem Decimum, ut observat Suarez tom. 5. de censuris, diff. 23. sec. 7. approbase Montes Pietatis*, quatenus non dissentiant à sacris Canonibus. Verum deceptus est Baronius, quia Suarez id non assertit, nec refert, nec Montis P. eratis ibi meminit, sed aliam vers. in questionem, ait: (Censuras Concilii Lateranensis, ut Cajetanus, & Navarrus adnotant, non esse uli receptas.) Verba autem quæ Baronius impulit Suarez, apud Sotum, ubi supra legit, qui Cajetanum id advertisse in suo Opusculo contra Montes Pietatis post Concilium Lateranense inscripsit, ibidem adnotat. In quo forsitan deceptus est Sotus, sicut & in tempore, quo Opusculum scriptum dicit ut notat Baronius supra: (Sed hac de re inquit) deceptus est Soto, quod crediderit Opusculum illud de Monte Pietatis scriptum fuisse ab Autore post Concilium Lateranense; cum autem ad calcem libri annotatum sit, illud absolvisse ann. 1496.

Dix deceptum, quia limitatio nil favere potest sententie Soti, cum certissimum sit, Montes Pietatis, nra Leone X. & à Concilio Lateranensi approbatos, & ut licitos declaratos non dissentire sacris Canonibus: & tamen illos ab usura labore elui non posse, dixit Sotus. Quem aliunde autoritate Cardinalis Bellarmino exculpare, etiam intendit Baronius, dicens: (Bellarmino etiam lib. 2. de Concil. cap. 13. ait dubium esse, an ultimum Lateranense Concilium vere sit ecumenicum. Sed in hoc etiam à veritate deviat: quia Bellarmino loco citatio id non dicit, sed altius dubitasse refert, dum aliam exigavit questionem de potestate Pontificis supra Concil. u.n. (De Concilio, inquit, Lateranensi, quod expressè rem definivit, nonnulli dubitant, an fuerit vere generale, ideo usq; in hanc diem, quæstio superest inter Catholicos.) Sic ex aliorum mente ubi supra propriam verò exprimit. 6. 17. inquiens: (Ad hunc locum Concilii nil potest responderi, nisi vel non fuisse Concilium generale, vel non definitivissime hoc, tanquam de fide, sed non fuisse generale, vix dici potest, nam et si fuerint Episcopi paucissimi; nam ad centum non pervenerunt;

tamen Concilium omnibus patet. Et in eo summus Pontifex verus, & indubitate praesidet. Quod vero Concilium hoc rem istam non definit propriè, ut decretum fide Catholica tenendum, dicum est. Et ideo non sunt propriè hæretici, qui contrarium sentiunt, & à temeritate magna excolunt possunt.) Hæc Bellarmino Ex quibus dicerem possum, qualiter Soto, & Baronius faveat. Si enim Montes Pietatis, ut supra à Concilio expositos, aquæ censuræ ex vi definitionis esse licitos, ac est certum Pontificem esse supra Concilium: Videat Baronius, quæ probabilitas sententie, quam ipse cum Soto defendet.

Instat M. Sotum, licet jure naturæ illicito sententia Montes Pietatis, in quibus pro alimentis, & stipendiis ministrorum, aliquid ultra fortem exigit, quæ ratione approbati sunt à Concilio? exigitane tamen pro obligatione mutuandi, quæ Montes Pietatis, licitum esse tenuissimum aliquid supra item exigere. Ceterum sub lite est, an hec ductus substatueri modo possit; quia obligatio mutuandi, & obligatio non repetendit mutuum usque ad terminum in estimatione morali, requiratur videtur: præ secunda autem aliquid supra fortem exigitur, non licet, & contraria tententia M. Petri de Lefefma, M. Serta, & aliorum, quos refutat Amadæus tract. de usurp. prop. 1. num. 7. & 8. dannavit, ut omnium, ut scandalosam Sanctiss. Noster Alex. VII. die 24. Septembr. anno 1665.

§. XII.

De columnæ Cajetano illata, expolular Baronius fol. 178. eo quod tract. de usurp. prop. 3. num. 7. dixerit Amadæus, Cajetanum in summa verb. viva, in fine, §. (Coger) defendere, debita solvenda polatum, etiam liquidissima, & absque difficultate, & labore exigibilia, posse anticipate minor em. Quod autem injusta hæc expolulatio sit, ostendit evidenter ipsius Cajetani verbis, ita docens ubi supra, quæ legere poteris in edit. Parisiensis anno 1570. & in Salmanticensi anno 1571. & in Venet. anno 1574. (Nec hoc inquit) quod diximus de venditione, & emptione juris pagarum ex monte Genesio, et singulare in illo monte, quoniam hoc est communione omni alteri juri quorumcumque creditorum. Polsum enim licet emere ius tum, quothi debentur ab altero mille aurei, & licet emendo, debent minus mille aureis, præsupposito debito liquidatione, & absque difficultate, & labore exigibili. Quoniam recipiendi ad annum mille aureos, minus est secundum gen., & secundus ulum, & hominam estimationem, quam mille aurei. Hac Cajetanus, cuius tententia adeo aperta est, ut explicatione non egeat, nec ab homine sanguinem segregari possit. Quapropter turpiori vitio Baronius retendit, quod per columnam hanc segregat Cajetano illatam expolulet, & simul audierit dicere principium supra jactum, improbatum est à r. quis Thomistis, nec ab ullo receptum, cum tamen apud Amadæum probabile illud putet. M. Serra, M. Jo. an. de la Cruz, & M. Fumus, quos Baronius vindicat, nec potest. Eo autem admisso: Quotabida inde sequuntur? Quot consequentie ulcus via apertientes? Demonstravit Amadæus argumento, cui solutionem Baronius non invent. Nec consequentiam illam, qua a centum est de usuris, alterius potest autem, quam assertendo Cajetani sententiam locum habere non posse, nisi quando subiectum periculum amittenda summa fortis, vel sunt facienda cognoscere.

ius recuperanda. Quod est apertissimum illam dexteram (quod ab aliis etiam exoptat Amadæus) cum Cajetanus iussa ad mille post annum solvendos minoris summa posse sentiat, licet debitum liquidissimum sit, & ab aliis difficultate exigibile, quale non esset, si pecuniam amittendi sortem, vel saltum expensarum, in recuperando daretur.

*Liber hunc assuerit querelam aliam Baronii, fol. 10. licet ipse in syllabo contra Amadæum non exempli; ait enim illum : *Fraude punienda invertisse iusta Cajetanum (verb. Emptio) qua resert continuata serie, quod habent apud Cajetanum ; cum tamen prima aut nulla postrem loco reponat, & ultima primo aut medio, utrovis Cajetanum crucet, excommunicetur, ut ab invictis, posse extra usura virtutum redimi minoris à vendime, quod pluri eidem vendiderat. Fateor Amadæum clausum gratia non tam Cajetani formalia verba, & ordinem obseruisse, quam legitimum, & genuinum eum sensum, qui ut supra expositus, in illis continentur, nec invitus Cajetanus propinat. En eius verbo: (Quarto (emptio est illicita) ex pacto de revendendo, si pretium, quo emitur minus est, quam revaleat, habet enim speciem mutui palliati sub nomine emptionis. Unde si pretium est justum, contractus licet reputatur, & communiter fit.) Cafus est. Mercator vendit merces pretio iusto credito, compacto de revendendo, quas potest ipse emit. Hinc empionem, dicit Cajetanus, fieri illicitam ex pacto de revendendo, si pretium, quo res emitur, minus est, quam res valeat, sive rō pretio justo ematur, contractum esse licitum. Hic est apertus verborum Cajetani sensus. Quem propterea sic expressit Amadæus dicens, Cajetanum tesere, quod quando renderit aliquid cum pacto de revendendo, si pretium est justum, contractus licet reputatur, & communiter fit, si pretium quo emitur, minus est, quam res valuit. Expendat lector, an Amadæus sententiam impoluerit Cajetano? An eam, quam ipse docet, ei attribuerit? Licet verborum ordine non nil transmutato, ut sensus magis innoteatur. An denique ab invito elicerit, posse circa usuram virtutum redimi minoris à venditore, quod pluri eidem vendiderat? Iuum pretium est justum, ait Cajetanus, contractus licet reputatur, potiusne clarius dicere? Nulla ergo punienda fraude hic intervenit.**

CAPUT III.

Expositulationibus Baronii in loca, que de Religione, & eius partibus ab Amadæo depravata jactat, satisfit.

- Pag. 201. Falsata loca D. Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Sylvestri de Horis Canonici.
 Pag. 203. Soto Pag. 204. Iterum Sotus male citatus.
 Pag. 208. Falso accusatus D. Thomas de Sacramento Matrimonii.
 Pag. 212. Enormiter truncatus D. Thomas de intentione Ministrorum Sacramenti, & illatae calumniae plures de Martyrio Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Item pluribus calumnias aspersi, Paludanus, Tabiena, Cano, Cajetanus.

- Pag. 222. Enormis impostura ex Opusculo suppositio truncatis.
 Pag. 232. & 233. Horribilis corruptela deinceps, & despectibus, & circumstantiis peccatorum confundis.
 Pag. 244. & 245. Mala fide citati de iure eligendi confessarium Cajetanus, Serra, Sotus, & Sylvester.
 Pag. 253. Calumnia in D. Thomam de institutione Eucharistie.
 Pag. 254. Alia calumnia in D. Thomam de confessione fratris Laiico.
 Pag. 257. Alia in Cajetanum captata accusatio de confessione primitenda ante Communionem.
 Pag. 260. De Sacramento, & de Sacrificio Missæ D. Antoninus, & Sylvester falso citati.
 Pag. 268. Male Cajetanus citatus de simonia.
 Pag. 270. Perperam accusatus Sotus.
 Erpag. 271. Falso explicatus à Sanchez & Amadeo.
 Pag. 274. & 275. De censuris Cajetanus falso citatus de excommunicatione inferentis manus violentias in Clericum.
 Pag. 281. & 282. De sollicitantibus mala fide relatus Serra.

Horrore lectori tot citationes falsitatis inculcatæ incuterent, si Baronii ubique mala non esset fides, ut in sequentibus demonstrabo.

§. I.

Falsata ab Amadæo D. Thomæ, D. Antonini, Paludani, & Sylvestri loca, expoſtular Baronius, fol. 201. Loca, scilicet, de Horis Canonici, eo quod Amadæus in tract. de Horis, prop. 1. eos adduxerit pro opinione afferente, Beneficiarij, qui Officium Divinum voluntariè distractus recitat, satisfacere præcepto, hoc est, non peccare mortaliter, licet interius divagetur. Verum cum Amadæus nullum eorum locum referat, sed aliena fide Illustrissimi, ac Rever. P. M. Acacii de Velasco, ex Ordine Prædicatorum, Episcopi Oriolensis, & Rever. P. F. Leandi à Sacram. Ordinis Excalceatorum Sanctissimæ Trinitatis, Ministri Generalis, prædictos Authores adducat, non alia quam Baroniana fide dici potuit, eorum loca ab Amadæo fuisse falsata. An ab Acacio, & à Leandro? Non credam. Et ne dubia quidem fides Baronii maneat; vidi Sylvestrum, quem se etiam prælegisse jactat (quod miror) & in illo clarè reperio præfatam opinionem, tum ab ipso, tum à D. Thom. & à Petro de Palude traditam. En eius verba ex editione Antwerpensi, anno 1569. verb. *Hora undecimo quinto*, num. 3. (Hoc præceptum (inquit recitand. Horas) quidam sic intelligunt, ut sub præcepto sit dicere devotè, & studiose, ut devotione ad intentionem, studiositas ad modum dicendi referatur. Sic sensu supplementum, sed male, quia attente orare in Horis Canonici, non est de jure divino, ut credit, sed positivo, quod ius positivum ad interiora non se extendit per se, sed tantum in quantum colligant exterioribus, ad quæ se extendit, secundum mentem D. Thomæ, & Petri de Palude, & communiter Doctorum. Unde præcipiendo exteriora, præcipere potest interiora, sine quibus illa esse nequeunt; sicut præcipiendo accessum ad Missam, præcipit velle accedere, &c. Alii verò dicunt, quod sub præcepto ibi cadit Horas dicere, cetera vero, quæ in devotione consistunt, suadendo dicuntur, &c. Quem sensum videtur habuisse Hostiensis, Arch. & Summa Rosel. Sed isti licet verum dicant (attende)

R
S. 1.
PAR

ORI

(attende) quantum ad hoc, quod attentio non est sub præcepto; non tamen quantum ad hoc, quod ea qua in devotione consistunt, suadeantur tantum, &c.

Et ideo dico ex mente D. Thomæ, & Petri de Palude, quod ibi præcipitur devotio quantum ad actum exteriorem, ut non dicantur Horæ operando manualiter opera impertinentia, aut confabulando, aut notabiliter syncopizendo, & faciendo hujusmodi, que hic reprehenduntur. Et similiter quantum ad actum interiorem, sine quo iste exterior haberi non potest, cujusmodi est velles satisfacere præcepto Ecclesiæ, & psallendo velle abstinere à prædictis; non autem attentio, sine qua prædicta esse possunt.) Quamvis autem sub præcepto Ecclesia attentio interior non cadat, subnecit, & bene Sylvester ex Petro de Palude, voluntariam distractiōnem interiorem absque veniali non evenire, quod alii Authores non negant. (Requiritur tamen, inquit, quod mens ad officio scienter non distrahit, &c. Evagatio autem advertenter secundum actum interiorem solum, licet sit temeraria, & gravis forte, non tamen est mortale, nisi propter contemptum, quia Ecclesia non habet judicare de actibus interioribus iuris.

Sic Sylvester, qui hanc sententiam à Petro de Palude, & à D. Thomæ traditam asserti, dicens: (Sanctus Thomæ prædictum intellectum Petri de Palude dedit eadem distinctione per haec verba: Quando quis mentem ex proposto distrahit ad alia in orando, sine culpa non est, præcipue si in aliis se occupat, quam mentem distrahant, &c. Si autem sine hoc quod percipianus, mens ad alia evagetur (attende) vel culpa caret, vel minima erit.) Hæc ex D. Thom. Sylvester, cum Petro de Palude. Ex quibus apertissimè habemus, non peccare mortaliter Sacerdotem, aut Beneficiarium, qui voluntariè distractus recitat. Qua ergo fronte dixit Baronius eorum loca fuisse fallata ab Amadæo, cum nec ipse referat, & alii quorum fide adduxit, expressam eorum sententiam tenuerint?

His non contentus calumniis Baronius, alias eu-mulat, dicens: Amadæum prædictam opinionem tutam facere: (Addito tot testimoniorum isto argumento, Ecclesia non potest præcipere actus internos qualia est attentio mentalis: ergo etiam si defit, nil peccat, qui penitus Horarum solvit, & officio vaga mente industriare recitato, fructus Sacerdotii suos facit.) Verum Amadæus tale argumentum non addit, nec ipsum meminit, ut videre quisque poterit, tract. de Horis, prop. 1. Fingere voluit holtem Baronius, quem impugnaret; non tamen indiguit, cum apud Sylvestrum, si legisset (ut jactat) facile invenisset; licet, & huic etiam consequentiam, quam non deducit, imponat, quia non infert, nil peccare, sed non mortaliter, aut sub disjunctione cum D. Thoma: Vel culpa vacat, vel minima erit. An Baronius è regione his opponatur? Docti judicent.

S. I I.

LQcum Petri de Soto falsarum, conqueritur Baronius, pag. 203, dicens: Amadæum illi impossuisse, omittente Officium Divinum, nisi in personam ei à Prælatis imponatur, non teneri per se ad restitutionem fructum. Sed causa homo cadet. Adduxit Amadæus formalia verba Petri de Soto, id assertis, in lectionibus de institut. Sacerdot. tract. de vita Sacerd. lect. 4. pag. 385. in editione Lugdunensi,

anno 1586. Nec eius verba Baronius inficiant, ita Authorem non legere, qua Petrum de Soto confundit, & quod ex illo inferat Amadæus, isti attribuit dicens, calumniam. hoc statut; omisso penitu horario, non esse anno Bp. cii proventus restituendos, si implera fuerint alia vota, & munera adjuncta Sacerdotio, præter perfumum fumigandum. Hæc Baronius, sed non Petro, id ex Dominico de Soto, qui libros de Justitia in questiones, & articulos digesti. Petrus vero in status, & lectiones, in quibus nec verbum limitauit sententiam, quam ex illo Amadæus addidit.

Magistrum Dominicum de Soto male alibi citum ab Amadæo, tract. de Horis, prop. 1. non postulat cum illo Baronius, pag. 204, ex eo quod distinxit Sotum purasse probabile circos, aut ratiocinaligantes, ut legere nequeant, non tenet recitare, licet Horas memoriter proferre possint. (Quodquidem tenacitas illa memorie accidentia it, in certius esset, quod se obligatis sentient.) Ha Sotis verbis duces praefatam sententiam ab eo probabilem judicari, scripsit cum aliis Amadæus, a jure? Docti judicabant, sicut & de titulo, quod Amadæum carpit ex hoc capite Baronius dicens: Sed nullus hic finis falsitatum est, exoluimus ab his ratione, qui legere nequeant, licet memoriter posint Horas recitare, & eius indulgentia Sotum falso auctoritate ad Amadæus non exoluimus, sed exolventest enim: sicut aliarum opinionum Authores.

S. I I I.

DIV. Thomam de Sacramento Matrimonio fallaciam, condoit Baronius, pag. 203. nominat, quod Amadæum tract. de matrimonio, prop. 1. ad excusandos M. Sotum, & unum, velaterum ex Thomistis, quos (ehi cum formalia) sequuntur est P. S. Afferentes non esse mortales accepit per procuratorem Sacramentum Matrimonii imperato mortali, dixerit eorum assertum forte non cum opinioni aliquorum ex antiquis, qui senserunt Matrimonii Sacramentum non conferre gratiam, quam probabilem judicasse videtur D. Thomas, cum contrariam, quam sequitur, probabilem vocent. Juxta communem Theologorum moralium axioms, sic nomina haec comparativa exponens. Amadæum verare referre non iudicatur Baronius, sed male irrecent, quia probabilior, & probabilitate, & regulis verba, secundum regulas D. Thomæ interpretanda, inquit, sunt, adversative, non comparative. In quam ergo expositionem, ubiquevenientes, nisi alibi nomen istud probabilior comparative acceptum apud D. Thomam inveniunt. Sed junta subjecta materia adversative tantum usurpatur, cum lubens-mictam, ne sententiam hereticam, ne ut probabile quidem, etiam ante rei diffinitionem à D. Thomam judicata, concedam. Quia in posteriori solutione vindicari poterunt Doctores alii, quibus absurdissimæ sententiae imputari solent; eo quod contrariam, quam sequuntur, modestè fias probabilem dixerint, cum omnino certam vocalis debuerint.

S. I V.

ENormiter truncatum D. Thomam de intentione Ministrorum Sacramenti, lachrymatur Baronius, pag. 212. An jure? Doctos judices ad vocem, dicitur

plus causa merita expenderint. Iḡt̄ Amad̄eus, proposito de marimon. prop. 2. num. 10. duo Angelici Praeceptoris adducit loca: Alium ex 4. sent. dist. 6. quest. 1. art. 1. Alium ex 3. part. quest. 6. 4. art. 8. ad 2. In quibus Angelicus Doctor planè assertentur opinioni assertoriū, deficiente intentione in baptizante puerum, Deum eam suppleret, quantum ad ultimum effectum, conferendi scilicet gratiam, & salutem. Hanc opinionem cum referat Amad̄eus locis citatis tradidit. Ex primo ex Sententiariis, hæc solum excerpta verba: (si deficit mentalis intentio in baptizante puerum, piè creditur quod Summus Sacerdos, scilicet Deus, deficitum supplet, & salutem ei conserat.) Quidam dicunt, quia liberos sententiarium juvenis D. Thom. scripsit, subiectus Amad̄eus immensus. (Quod iterum tradit 3. part. quest. 6. 4. art. 8. ad 2. dicens: Quidam dicunt quod requiritur mentalis intentio in Ministerio, qui si desit, non perficitur Sacramentum, sed hunc defectum in pueris supplet Christus; in adultis autem qui intendunt Sacramentum suscipere, supplet alio defectum fides, & devotione: Sed hoc satis posset dici quantum ad ultimum effectum, qui est justificatio a peccatis, sed quantum ad characterem, non videtur per devotionem accidentis posse suppleri.) Haec tenet D. Thomas, quibus tam in uno, quam in altero loco, aperie contenti opinioni assertorium, deficiente intentione Ministerio, Deum suppleret defectum, quod ultimum effectum, conferendo pueris gratiam justificantem: quod ex D. Thom. discipulis etiam defendunt M. Paludanus, M. Jambinus, M. Bartholom. ab Angelis, M. Zanard. & M. Vigerius, quos refert Amad̄eus, tract. de Baptismo, prop. 2. num. 11. in edition. Matrit. anno 1642. Quorum opinio facit etiam alia quidem D. Thom. in 4. dist. 2. 4. quest. 1. art. 2. quest. 2. ubi dicit: Quod si quis, non baptizatus Ordinem Sacerdotalem suscipiat, (Non est Sacerdos, nec confidere potest, nec absolvare in foro penitentiali, &c. Sed tamen per credi potest, quod quantum ad ultimos effectus Sacramentorum, Summus Sacerdos suppleret defectum. Quod igitur in hoc loco de abolitione à non Sacerdotet tradit, id ipsum de Baptismo à non habente intentionem baptizandi, piè credendam assertit, id est, nullib[us] Sacramentum confici, & utrobius Deum gratiam justificantem conferre: sic in editione Vetera, anno 1593. His positis.

In quo ergo enormis illa D. Thom. truncatio? Excipe ab ipso Baronio supra ubi in Amad̄eus sic invehitur. (Divo Thom. instruit insidias ex 4. sententiariis dist. 5. (6. volvit dicere) art. 2. ubi refutans aliorum opiniones, sic præfatur: Quidam dicit, si deficit intentio mentalis baptizandi puerum, piè creditur, quod Summus Sacerdos, scilicet Deus, deficitum supplet, & salutem ei conserat. At Amad̄eus, puniendo fraude, eratis primis verbis: Quidam dicit, reliquias refert, quasi dicta à D. Thom. ex propria mente, si deficit intentio baptizandi pueri à Deo. Nec contentus impegne in hunc errorem, adiungit alterum de Baptismo Martyrii.) Multa hic ad trutinam vocanda: Primum, quod Baronius auctor fuisse dicere errorem opinionem, quam D. Thomas sustinet, 3. part. quest. 6. 4. citata, verbis supra alias. Secundum, quod illorum ex industria meminiisse doluerit, cum apud Amad̄eum legisset: eo quod in illis non defiderent ea verba, Quidam dicit: quibus non obstantibus, ex proprio mente, eorum opinioni suum suffragium D. Thomas adjunxit, & suppleret intentionem Ministerio, quod ultimum effectum gratiae justificantis admisit. Nil ergo in D.

Thomam peccavit Amad̄eus, ex eo quod in loco ex Sententiariis verba illa, Quidam dicunt, omiserit, cum in alio ex 3. part. exprefserit, & nullibi opinionem impotuerit, sed quam D. Thomas utrobius amplectitur, depromperit.

Sed ut loco benefici reponat Baronius, quam e-normem truncationem incaute vocavit; Duplē solutionem, loco citato, ex sentent. dist. 6. art. 2. adhibet D. Thomas secundo argumento neganti necessitatem intentionis Ministerio. Aliam deficiente intentione baptizantis, Deum conferre gratiam justificantem; Ministerum vero non confidere Sacramentum Baptismi. Aliam, & gratiam conferri, & Baptismum confici. Ex his duabus solutionibus primam utramque juxta eius mentem esse, non dubitarit. Quashic per extensum referre cogor, ut Amad̄eum apertissimè vindicem ab impostura opinionis, quam errorem vocare, Baronius non timuit.

Argumentum igitur, quod ibi secundo sibi objicit D. Thomas, ejusmodi est: Intentio hominis non est alicui certa, nisi sibi: si ergo requiratur intentio ad Baptismum, non erit certum de aliquo, quod sit baptizatus, nisi apud eum, qui baptizavit. Et hoc est inconveniens, quod homo sit in tanto dubio salutis. Huic igitur argumento duplē solutionem supra expositam tradit D. Thomas, his verbis: (Ad secundum dicendum, quod ad hoc, secundum diversas opiniones, responderet. Quidam dicunt, quod si deficit mentalis intentio in baptizante, non confert Sacramentum Baptismi; tamen in adultis suppleret fides, & devotione defectum Baptismi, ut periculum ex hoc, baptizato, qui ignorat intentionem baptizantis, non proveniat, si autem puer, creditur piè, quod Summus Sacerdos, scilicet Deus deficitum supplet, & salutem ei conserat, &c. Alii dicunt, quod in Baptismo, & in aliis Sacramentis, quæ habent in forma actum exercitum, non requiritur mentalis intentio, sed sufficit expressio intentionis per verba ab Ecclesia instituta, & ideo si forma servatur, nec aliquid exterius dicitur, quod intentionem contrariam exprimat, baptizatus est.)

En D. Thomas dupli solutione, secundum diversas opiniones, responderet, & utrique adharet, & forsitan magis secundæ, cum secundo loco reponat. Amad̄eus vero, obsequi ergo, primam tantum memoravat, ut diffantiorum ab hæresi in Concilio Tridentino, sess. 7. canon. 11. damnata. (Si quis dixerit in Ministerio, dum Sacraenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem faltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.) Certissimum enim est huic Tridentini definitioni minus repugnare assertores, deficiente intentione Ministerio, Baptismum non confici; Deum vero eius defectum quantum ad ultimum effectum gratiae justificantis supplet; quam qui & Baptismum etiam confici assertuerint. Hanc enim doctrinam gravissima censura Doctores inurunt apud Amad̄eum in edit. Matrit.

Hæc igitur cum sic se habeant, cur tantus Baronio in Amad̄eum stomachus? Cur D. Thomas insidias instruire dixit? Cur pag. 217. illum iterum carpit, dicens: Adversarii calumniam deteximus revera severissime castigandam, nisi atroc scelus manus supplicium efficeret penam anobis depositenda: imd Deum preciarur, ut quas commeruit, condonet. Quorsum haec Baronio? Quod Amad̄eus D. Thom. sententiam referens ex dupli loco, alio ex Summa Theologica, alio ex Sententiariis, verba illa. Quidam dicunt, in uno suppresserit, tanto supplicio dignus

dignus est. Hæc cinea est calumnia severissimè castiganda? Hoc etatrox scelus? Apage.

Adde Baronium, solutionem, quam Amadæus D. Thomæ attribuit, non calluisse, nam cum primam, ut vidimus ex scriptis, falso illi imponit, in patrum secundæ D. Thomam advocabat, nimurum afferentis Deum supplere intentionem Ministri ad validum Baptismum necessariam, ideoque Baptismum confici, licet intentione baptizandi deficiat. Si Amadæus, inquit, fides illa sit, ipse D. Thomæ non omnino certus sit pedem, sed in hoc luctuoso titubat, & cadit, cum supplementum aliquod intentionis ad validum Baptismum necessariæ repetit à Deo Summo Sacerdote. Sed deceptus est Baronius, quia, ut ex dictis apertissimè constat, in illa prima solutione, quam D. Thomas admittit, & ei Amadæus attribuit, supplementum intentionis ad valorem Baptismi necessariæ, non à Deo repetit, sed solummodo ait, Deum supplere defectum intentionis, quoad effectum ultimum, id est, non confici Baptismum, Deum verò gratiam justificantem, non baptizato ex misericordia conferre. Hoc piè credi posse in prima solutione D. Thomas concedit. An verò in secunda, quam consulto prætermissit Amadæus, quod ei imponit Baronius, contingatur? Doctores judicabunt. Secunda enim solutio fuit ad conficiendum Baptismum, non requiri intentionem Ministrorum, sed sufficere expressionem intentionis per verba ab Ecclesia instituta, dum nil exteriorum dicatur, quod intentionem contrarium exprimat. Video hanc solutionem (quam iterum tradit 3. p. quest. 64. art. 8. ad 2.) Baronium errorem appellasse, dum ab Amadæo confitam censuit, dicens: Nec contentus impiegis in hunc errorem, adjungit alterum de Baptismo Martirii. Ideo D. Thomas alter, ac verba sonant, explicandum censeo cum Cajetano, & Soto apud Amadæum omnino videntur in editione Matritensi, tract. de Baptism. prop. 2. num. 10. fol. 235.

§. V.

Expostulat etiam Baronius, ubi *supr.* (sed præcipue pag. 218.) de pluribus illatis calumnias D. Thomæ, de Martyrii Baptismo, & de Ordine Episcopatus. Quoad martyrium verba nuper relata apud illum reperio, quæ non satis capio; quia nec Amadæus putat errorem, nec D. Thomas quidquam imponit. Ejus enim formalis verba adducit ex 3. part. quest. 66. art. 12. ubi martyrium sine charitate non habere rationem Baptismi asserit. Ad secundum dicendum, quod effusio sanguinis non habet rationem Baptismi, si sit sine charitate, ex quo patet, quod Baptismus sanguinis includit Baptismum flaminis. Hæc D. Thomas, quem Amadæus exponit de Baptismo sanguinis adulorum: nam patvolorum, ut Sanctorum Innocentium, certum est non includere Baptismum flaminis, ut potest carentium a fidei, & dilectionis. In quonam, rogo, illata D. Thomæ calumnia? Ni forsitan in eo contendat, quod Amadæus inquirat: cur adulti non disponantur sufficienter per attritionem ad Baptismum sanguinis, sicut & ad Baptismum aquæ? De hoc autem merito dubitavit, sicut & plurimi alii, qui contra D. Thomam attritionem, sufficientem dispositionem putarunt, inter quos M. Serra, tom. 1. de Sacr. quest. 66. art. 12. dub. 1. fol. 183; cuius verba adducit Amadæus in edit. Matrit. tratt. de Bapt. prop. 2. n. 15. in fine.

Quoad Ordinem Episcopatus, ait Baronius *supr.* pag. 218. Venenosa magis est accusatio, quæ nolit D. Tho-

mæ nullam conferri gratiam conferatis Episcopis, sed non calumnia est. Verum Amadæus, trah. de marina prop. 1. num. 6. ubi rem hanc attigit, id à D. Thomas datum non asserit, sed vi consequitur deducendo, ex eius opinione ibi relata; scilicet, quod Episcopatus non est Ordo. Ecce item: Episcopatus non est Ordo, secundum quod Ordo est quoddam Sacramentum Episcopatum verò esse Ordinem distinctum à Sacerdotio. Imò (& quilibet horum durus ordinis Petrus de Soto apud Amadæum. An vero negat, & affirmata sola extensio charactere Sacerdotii in consecratione Episcopi, non confitetur, seu distincto Sacramenti, novum gratiae augmentum in tali consecratione ex opere operis conferatur? non est adeo exploratum, ut vide quæ negari non possit. Quia non iterum determinamento, gratiam Sacramentalē sic augeri, aut de novo conferri, nullibet definitum est, nec ratione adeo innitur, ut oppositum improbable efficiatur. Id vi argumenti ex D. Thom. opinione recte deducitur. Amadæus.

Pluribus calumniis Paludanum, Armillam seu (ut ipse vocat) Tabienam, Canum, & Cajetanum ad Amadæus asperitos, prop. 2. de Bapt. clamat ubi *supr.* Baronius, fol. 2. 4. sed nullo prius fundamento. Nam omnium verba fideliciter ex scripta (quod ipsa non iniciatur) Amadæus refert. Imò Baronius, licet Cajetanum deserat, & Paludanum interdiceret, ponere, tamen opiniones Tabienae, & Magistri Cani amplectitur, Armillam verò nullam: putavimus eruditus vir Armillam, & Tabienam inveniente Authorum, cum sint valde diversi: quia Amilla summa est Magister Bartholomæ Fumo, non Iohannes de Tabiena, quem laudat Baronius, & alienis ibidem adductis consentit. Atque adeo evidenter est opinio Tabienae afferens: (Ad hoc quod aliquid determinatum ab Ecclesia, non possit esse falsum, requiritur, quod determinetur, ut pennis ad fidem, dicendo contrario esse charactem.) Et quod tenere contra determinationem Ecclesiæ, antequam sit, ut suprà determinatum (post ecclesiæ haeresi, & sine peccato.) Quas propositiones graviter nota dignas esse. Item adjuget du Baronius, Cano defendantem Pontificem posse errare in approbatione Religionis, & in canonizatione Sanctorum. Quod malè audit apud Doctores, quis dicit Amadæus, ubi *supr.*

Deserit tamen, & merito Cajetanum assertorem parvulos, qui moriuntur in utero, salvos fieri abesse Baptismo, sicut & illos, quibus baptizandi, expedit fecit. Quos benedictione, aut preceptione patrum salvandos putat. Quod docuit etiam ex easdem litteris Margarita Confessorum, quam refutat Amadæus in editione Matritensi, anno 1664. Quod si legitur est Campanella, teste Baroni, *supr.* fol. 215. & 216. cui quod fidei fidem facit; non vero quod subsidium, quod pro errore ista opinione ab Eminentissimo Cardinale de Lugo mendaciter refert. Quia nullo testimonio comprobatur, & aucto Doctore alienissima est.

Paludanum, ut prædicti, exponit Baronius, quod propositionem illam, quam fidei contractam dicit Suarez apud Amadæum *supr.* tratt. de Bapt. prop. 1. in omnibus propositionibus notare per fidem ineffabilem, semper Deus est subjectum, quantumcumque prædicatum sit non Deus.) Quid autem sit subjectum, quid prædicatum in propositione? ideo

notum tyronibus etiam est, ut pudeat explicare, licet Baronius cogat: quia nomine subjecti, & prædicati propositionis, non intelligit duo extrema, quæ mediacopula illam confundit, sed subjectum propositionis per fidem, inquit, esse objectum formale, ratione cuius intellectus ad assentendum propositioni moverit, & idem consequenter dicere tenetur de subjecto cuiuslibet propositionis, sive per fidem humanam, sive per scientiam notæ. Quod primis iudicamentis Logica contradicit. Hac violenta, & errore vocum expositione Paludanum ab hæresi exculcat Baronius. Ab intentione laudandus.

§. VI.

DEnormi D. Thomæ impostura, verbis ex Opusculo suppositio trucidatis, expostulatio est Baronio, pag. 222. Ex eo nimis, quod Amadæus, tract. de panis, prop. 19. in fine. Ex Opusculo 65. D. Thomæ, §. (De cautela in confessione habenda) hec fideliter scripsit verba: Si infirmus petit penitentiam, & antequam Sacerdos veniat ad eum, sit mortuus, relameris loquelas. Sacerdos habeat eum pro consilio, & post mortem absolvat eum. Faretur Baronius verba: conqueritur ratiæ de enormi impostura Opusculi, quod D. Thomæ non esse, totis nixibus conatus ostendere: & Amadæum capitur, quod D. Thomæ illud adscriperit: (Non adeò perversi, inquit, aut obvius criterii in recensendis Authorum libris Amadæus est, ut nisi excæsasset animum libido carpendi D. Thomæ non posset facile agnoscere illud Opusculum, nec plam, nec erationem, gravitatem, & modestiam Sanctorum respere. Nam ut omittam infinita argumenta: Sicut Doctor omni insolens est, quodcumque convitium, surerbum aperius dicit, &c. At Sacerdotes, qui aliqui peccant in administrandis Sacramentis, stultos, & fuisos vocat Author illius Opusculi, quod à D. Thomæ ad tolium est, ut ne dicam Sacerdoti, sed nec etiam Atheo substituitur nam voluerit inutilem, contentus opinionem fulmine damnum.) Hanc D. Thomæ modestiam Amadæus in toto Opusculo imitatus est. Utinam, & Baronius, cuius liber tot in Amadæum diceret, probbris, & calumnias sceleris, ut vel ex hoc configendus venuerit, nisi præviè vix prima luce potitum, dumadhuc sub prælo esset, velut in utero suffocata prohibito. Sanctissimi Nostræ Alexand. VII. in Bulla, Cum ad aures, expedita die 26. Junii anno 1665: properè censuram Sorbonæ, quam ibi laudat, & insertam trahit, non veritus fulmen Apostolicum, quo in præfata Bulla feritur: Neque in libro, aut etiam scripturis publicis, vel privatis illas allegre penam excommunicationis late sententia, cuius ablationem nobis, ac Sedi Apostolica reservamus. Et ita: Insuper libros & opera, in quibus præfata censura gravolubet continentur, laudantur, & defenduntur, apostolica autoritate prohibemus. Quibus non obstantibus, nec opus prælo subtraxit, nec à divulgatione abstinuit. Hæc est illi in Seden Apostolicam reverentia!

Congratulatur vero Amadæus Baronio, quod præstatum Opusculum 65. quod inter D. Thomæ opera circumfertur, alienissimum à D. Thomæ diverget, & ab eius operibus abrasiū non fuisse, dolet, quod jam præsterat Amadæus in editione Matritensi, anno 1664. concludens: Quapropter mihi suade illud Opusculum non esse D. Thomæ. Sed unde? Ex eo nimis, quod eius Author ad errorem comprehendit, duplaci abusus est textu: alio ex dist. 1.

Part II.

M

apud

DEhorribili corruptela D. Thomæ, de incestu, & circumstantiis peccatorum confitendis expostulat Baronius, pag. 232. & 233. eo quod Amadæus, tract. de panit. prop. 4. adduxit D. Thom. 2. 2. quæst. 154. art. 9. pro opinione afferente incestum esse unam determinatam speciem luxurie, & consequenter omnes gradus consanguinitatis, vel affinitatis, nec inter se, nec hos ab illis specie distinguunt. Unde cum Angelicus Doctor pluribus in locis teneat circumstantias aggravantes intra eandem speciem non esse de necessitate confitendas, planè ex his præmissis deduxit, in doctrina D. Thomæ cum, qui cum matre incestum habuisset, precepto confessionis satisfacere, se accusando deinceps, occultando gradum. Quod tradunt apud Amadæum decem Doctores.

Nihilominus de horribili corruptela supra citati loci D. Thomæ, accusat Baronius Amadæum, his verbis: Infelicitatem reputo necessarium cum hoc homine certamen, cum non tam schola nostra, quam Religionis Christianæ causam ago. D. Thomam nego docere eo articulo quidquam eorum, quæ illi affingit per summam calumniam Amadæus. Sic Baronius. Sed quo jure? Qua fide? Verba D. Thomæ sententiam ferent, cum præmisero pro eadem opinione, qua Amadæus, referre D. Thomam quam plures gravissimos, tam domesticos, quam extraneos Doctores, inter quos Bartholomæus à Sancto Fausto,

apud Dianam, part. 5. tract. 14. resol. 56. §. Quare sexto, sic scribit: Quia juxta opinionem D. Thom. 2.2 quæst. 154. art. 9. & Cajetanum ibi, omnes gradus consanguinitatis, & affinitatis sunt ejusdem speciei in genere moris, sufficit, ut ille, qui cum matre, vel filia, aut forore carnaliter peccavit, dicat: Commisi incestum semel, aut bis non explicando personam, cum qua peccavit. Et quamvis gravior sit incestus cum matre, vel filia, quam cum forore, vel consobrina; tamen quia ista gravitas auget malitiam intra eandem speciem, non est necessario confitenda.) Hæc Fautus apud Dianam suprà. Qui ejusdem sententiam tenet, tum ibi, tum i. part. tract. de circumstantiis aggravantibus, resol. 31. dicens: Et hoc opinio D. Thomas magis placet, pro qua adducit Magistrum Nuono, in Additionibus ad 3. part. tom. 2. quæst. 9. art. 2. dub. 3. his verbis: (D. cendum est igitur cum Nuono, diversitatem graduum non facere diversitatem specificam in incestu, sed esse circumstantiam aggravantem, quam ego probabiliter puto, non esse in confessione necessario explicandam.) Et primam hujus sententiæ partem: nimirum omnes incestus esse ejusdem speciei, ultra Cajetanum, quem citatum 2.2. quæst. 154. art. 9. sequitur Bonacina, tom. 1. quæst. 4. punc. 16. tenet M. Canus, & M. Sotus, ut testatur Valsquez, tom. 4. in 3. part. quæst. 91. art. 1. dub. 4. num. 10. §. Tertio, dicens: (Quod gradus incestus non differant specie, docent Canus, & Sotus, ubi suprà, & existimant esse sententiam Sancti Thomæ, & Cajetani 2. 2. quæst. 154. art. 9.) Quos sequitur M. Joannes de la Cruz in summ. præcep. 6. art. 4. dub. 6. concl. 2. ubi ait: (Inter proximiiores consanguineos, aut affines erit gravior incestus intra eandem speciem. Imò in primo gradu gravior erit incestus cum matre, aut filia, quam cum forore.) Nihil ergo affinxit Amadeus D. Thomæ, dum ei adscripsit gradus consanguinitatis, & incestus, nec inter se, nec ab affinitatis gradibus specie distinetur. Nulla ergo, nedum horribilis, loci corruptelainterfuit, cum hanc fuisse Angelici Praeceptoris mentem, non solum Doctores extranei, sed domestici etiam factantur. Quos si evolvisset Baronius, inauditam sibi sententiam tantopere non exhibuitisset. Nec si D. Thomam legisset.

Sententiam gitur, de qua est sermo, apertam esse D. Thomæ, licet Authores citati suadere sufficerent; eius tamen productis verbis probandum suscipiam. Disput. 2.2. quæst. 154. art. 9. Verum incestus sit determinata species luxuria: Et conclusio est affirmativa. Imò supponens ut certum gradus consanguinitatis inter se non differet specie, nullum ex hoc capite contra conclusionem producit argumentum, sed tantummodo ex distinctione inter gradus consanguinitatis, & affinitatis. Quos specie distingui, primo intuitu dicendum videbatur, & consequenter incestum cum consanguinea ab incestu cum affini. Ideo argumentum contra hanc solum partem, sic sibi objicit. (Incestus est consanguineorum, vel affinium abusus, sed affinitas differt a consanguinitate; ergo incestus non est una species luxuria, sed plures.) Cui concessa majori, negat minorem; & inde consequentiam, inquiens: (Ad secundum dicendum, quod persona affinis conjungitur alicui propter personam consanguinitate conjunctam, & ideo quia unum est propter alium, ejusdem rationis inconvenientiam facit consanguinitas, & affinitas.) Sic D. Thomas. Quod tamen non tollit intra eandem speciem gravius peccatum esse incestum cum matre, quam cum forore, & hunc quam cum sorore uxoris. Quod ad-

notavit Cajetanus, Angelicum Doctorem sequum sup. §. (Ad secundum vero,) ubi ait: (Vetus et hujusmodi incestus differe secundum gravitatem absoluere, quia gravius est secundum peccatum incestus cum sorore, quam cum forore uxoris, sed hoc non sequitur diversitas specifica: graviusque est furoris mille, quam decem, & tamen non distinguuntur specie. (Et infra.) Ethinc habet, quod peccatum carnale commissum cum consanguinitate ejusdem, est speciei cum commisso cum affini. (Inquit non oportet te in hujusmodi circumstantia diversitate follicari de necessitate.) Similiter ergo incestus cum matre, gravior est, quam cum forore, quia cum matre conjunctus est filius immedio, & se ipso, cum forore autem ratione parentum, & quod eadem sit utriusque origo. Unde perlinebat, ait D. Thomas suprà: (Cum non conjugantur persone ipsas, sed per ordinem ad parentes, non habent ita ex se ipsis indecentiam.) Ac prouide peccatum incestus minus grave est cum forore, quam cum matre: & cum forore gravius, quam cum matre, quia uxori fratri non est conjunctus parentem ad ipsam, sed propter fratrem consanguineum sibi conjunctum. Unde provenit, & quadruplicatur speciem una indecentia minor sit alia, & quod eadem profusa ratio, qua D. Thomas probat, inclusus intellexit consanguineos, & affines non differt specie, potiori jure prober, nec incestus intra gradus consanguinitatis inter se, sicut neque etiam inter se affinitatis.

Hæc ex D. Thoma observat Cajetanus, ubi sup. §. (Ad evidentiam) proprieatem. Quidam, inquit, naturalis reverentia conquisens per se, & immediatam conjunctionem carnalem personam: & hæc est inter parentes, & proles. Quidam vero est, quæ consequitur conjunctionem carnalem per se, & immediatam, sed mediae compunctione in parentibus, seu filiis, & hæc est inter relatas personas tam consanguinitatem, quam affinitatem conjugantes; nam nulla tales per se ipsas justificantur, secundum carnem, sed mediante parte, aucto-tre, seu filio, aut filia, ut pater discurrendo. Con ergo conjungi immediate, & mediante alio, teste jungi per se, vel per ordinem ad alium, ad eandem speciem pertinat, in doctrina D. Thomæ; consequitur plane, incestus omnes intra gradus consanguinitatis inter se ejusdem esse speciei, non minus quam incestus intra gradus consanguinitatis, & affinitatis. Et saue si ita non esset, falsa postulatio conclusio, incestus esse determinata species luxuria, & non plures. Nam licet consanguinitas, & affinitas unam speciem conflare, gradus raroem consanguinitatis inter se, plures species constitutur; quod est aperte contra D. Thom. quia, ut contra ex secundo argumento, eam negat consequentiam. Ergo incestus non est una species luxuria, sed plures. Doctores mentem prius examinare libet, ut et his innotescat bona illa Baronii fides, quia de honestibili D. Thomas corruptula Amadeum accusata, cum genuinam eius mentem cum aliis Thomistis, & via doctissimis expresserit.

Semel autem statuto incestus, omnes esse ejusdem speciei; cum in sententia D. Thomæ, non sit obligatio confitendi circumstantias aggravantiam eandem speciem (ut tradunt celebriores Thomisti, & apertis D. Thomæ testimonitis comprobat Amadeus, tract. de penit. prop. 17. num. 3. & tract. de matr. prop. 5. num. 2. & 3.) ex utraque præmissis denter deducitur conclusio, quam veluti D. Thomæ

⁴genuit plures, nempe eum, qui cum matre incestum
commisit, (aut facere, se accusando de incestu occul-
tando gradum). Unde concludo, nec de incestu, nec
de circumstantia peccatorum confitendis, Ama-
da. D. Thomas quidcum imposuisse.

§. VIII.

D'Elterius D. Thomæ loci corruptela, non memoriæ fide expostulat Baronius pag. 232. ex eo fallit, quod Anadæus tractat de penit. prop. 4. hideretur excerpta referat D. Thomæ verba ex opusculo angelino quarto, s. (Complacenta habita in memoria peccati,) ubi Angelicus Doctor sic scribit: (Si autem memorando mala præterita, que fecisti, non habes dolorem, sed potius delectationem in eis, & propter hanc delectationem facis moram. bidem, non credo expedire, quod species ipsa peccata rememorata, si alias integrè confessus es ea. Et si non habuisti aliquid, quam delectationem in mente, sufficit dicere. Mibi venerunt in memoriam quedam vindictæ, vel injuria, quas feci; vel quædam peccata graviora, que commisi, de qùibus non solùm honor habui dolorem, sed de his cùm multa complacencia cogitavi.) Haec tenus ibi. Quæ cum non inficietur Baronius Opusculo citato reperitur, nec verbum aliquod suppetitur, neque additum fuerit, nescio cur loci corruptela in syllabo appetit? nec cur calumniam in libro? (Sed quis, inquit, erit tandem calumniarum finis, frustra id ab Amadeo sperem? Superiorum novâ cumulatrix falsum principio. Vbique obtrudit Opusculo sexagintaquattuor, adulterinum D. Thomæ opus, ut supra demonstratum est, &c. Do lubens Baronio fallissimum pincium illud esse, utpote ex quo, nec species peccatorum confitendas deducitur. Et bene

pad D. Thom. am. inconcesso, actus qualescumque ab eo quo
indant, obiecto, speciem famere. Quapropter et merito
Opusculum, in quo continentur, adulterium num
vocat, & ab operibus D. Thom. eradicendum censet.
Sed homo non advertit Opusculum non esse opus
culum sexagesimumquintum (quod supra non esse
D. Thom. a se demonstratum dicit,) sed sexagesi
num quartum. Unde duo jam Opus. quæ inter a
liud. Thom. opera circunferuntur, ex Baronio ha
bemus; nec in dubia fidei habenda, sed ra
dictius evellenda, & abolenda esse. Sit ut velut. Dum
in posterum non in Amadatum, sed in Authorem
Opusculi, & in eos qui inter D. Thom. opera inse
rueunt, virus evomatur.

§. IX.

De jure eligendi confessariū mala fidē citatos
Cajetanū, Serrā, Sotām, & Sylvestrūm,
conquerit in syllabo Baroñius. Sed ex his Autho-
ribus, nec Cajeranū, nec Serrām refert Amadæus,
neccorū meminīt. Imò nec Baroniū ipse fol. 24. 4.
& 24. quo se renuntit. Igitur Amadæus tractat de pā-
nit, prop. 16. pro opinione afferente Curatū ex Con-
tierudine posse simplicem Sacerdotem ab Ordina-
tione non approbatum in confessariū eligere, adduxit
Margaritam confessoriū, Lefsdem. Panormitatum:
& Vegan. Item Sylvestrūm verbis ejus fideliter re-
latis, & Magistrūm Dominicū de Soto in 4. dist.
18. quād. 4. artic. 2. §. Similiter & omnes, ubi fit:
Curati consuetudine labent, ut possint sibi eligere conse-
fessos, praterquam in casibus reservatis. Quin verò & u-
niversi simplices Sacerdotes eadēm gaudent facultate, ut si-
Pars II.

Pars II.

bi promiscue quemcumque eligant Sacerdotem. Quapropter, & cuicunque de Religiosis confiteri possunt, quamquam ejusmodi de Religiosis nec sit exppositus ab Episcopo, nec a suo Prelato. Et intrat. (Quod si quis nobis, contra id quod de consuetudine diximus, cap. si Episcopus objiciat, ubi habetur: nullà consuetudine induci posse, ut quisq; absq; licentia sui superioris confessarium sibi eligat: Respondeatur nudam consuetudinem contra illud prævalere posse. Sic Sotus supra in editione qua utor) Methylene à Campi anno. 1579. Stert ergo aperte simile Sotus, pro opinione, cui Amadæus, & alii Lectores adscribunt. Pro eadem adducitur ab Anonymo Gaspar Hurtado disp. 10. de panit. different. 12. sed non bene: quia ibi tantum jasserit Curatū, & alios Sacerdotes posse ex jure consuetudine introducere, eligere sibi confessarum, non verò sit, quod possint eligere simplicem Sacerdotem, sed sicut conceditur, inquit: Accipientibus Bullam Cruciata. Et nullibi docet præstatim consuetudinem concedere prædictis facultatem eligendi confessarum ab aliis restriktione aliqua, quod necessarium erat, ut pro Soto sterile dicatur.

Ceterum hanc sententiam, cuiuscumque fuerit, sub-
stineri non potest, & in aliis esset decisio in cap. Si E-
piscopos, si consuetudine induci posset, in quis, absq[ue],
licentia Superioris, confessorum eligere posset, cum
id ipsum in eo capite negetur. Præterquam quod
adversatur etiam Tridentino, *sess. 23. cap. 15.* in quo
expressè decernitur, nullum etiam Regularem pos-
sunt confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audi-
re, nisi aut Patochiale Beneficium habeat, vel E-
piscopi approbationem: & privilegia, & consuetu-
dines quamcumque etiam immemorales revocantur.
Quapropter prefata sententiam, ut minimum tan-
quam scandalum dannavit, & prohibuit S. N. A-
lexand: VII. die 24 Septemb, anno 1665.

§. X.

DE calunnia in D. Thomam de institutione Eu-
charistie, condolet Baronius pag 253. ex eo scilicet,
quod Amadeus tract. de Euchar. prop. 6. num. 6.
adduxerit verba D. Thomae negantis Sacramentum
hoc institutum fuisse post benedictionem panis, ibi:
(potest, inquit, intelligi concomitantia, ut sensus sit:
dum benediceret, frangeret, & dare, dixit haec ver-
ba: Accipite. &c.) Cum tamen ex Tridentino constet:
(Hoc tam admirabile Sacramentum Redempto-
rem nostrum instituisse; cum post panis, vinique be-
nedictionem se suum ipsius corpus illis prebere, &
fuum sanguinem, discrinx, & perplicius verbis testa-
tus est:) In his locis referendis, falsum non commis-
sit Amadeus, nec minus ex D. Thoma, quam ex Tri-
dentino formalia excepti verba: Unde non est cur
uni potius, quam alteri calumniani dicatur. Liceat D.
Thomae virtus vertit non posset, quod ante Tridentinum,
ut supra opinatus fuisset; varias tamen & proba-
biles expositiones loco citato Doctores adhibeantur:
Quibus suam adjungere non dubitavit Baronius, dic-
ens: In actu exercito institutum & confectum fuisse Sa-
cramentum hoc benedictione, & in actu signato fuisse pra-
ceptum se imitandi. Ceterum cum institutio, & con-
fessio Sacramentum cum exercitum involvantur, & ex
Concilio constet, post benedictionem panis fuisse

ibne, institutum concomitantem dici possit;
quin Concilio contaveniatur. Sed
de his alibi.

§. XI.

De alia calumnia in D. Thom. de confessione facta Laico (de qua sermo est apud Amadæum, tract. de Euchar. prop. 1. num. 4.) expostulat cum illo Baronius pag. 254. Verum cum Amadæus formalia Divi Thomæ verbæ referat, nullaque fraus interveniat, nulla malitiosa interpretatio, nulla mendax informatio, capere non possum, cur Baronius veram, & fidem verborum excriptionem calumniam blateret. Sensus D. Thomæ apertissimus est, confessio nem in casu necessitatis posse fieri Laico deficiente Sacerdote, & hujus defectum Deum suppleret, non quoad valorem Sacramenti, quia Laicus absolvere non potest, sed quod est & unum gratia justificantis. Tribuit itaque huic confessioni, quod supra reculimus, attributum confessioni, bona fide facte non Sacerdoti ex defecitu Baptismi, & quod Baptismo de ficiente intentione baptizantis. Quod pietati, non ratione innatur.

Exponit D. Thomam, Baronius cum P. Nicolai, dicens: Non esse mentis D. Thomæ parem statuere necessitatem utriusque Sacramenti; videlicet, Baptismi, & Penitentiae; quia Baptismus non solum adultis, sed etiam parvulis confertur, qui cum remedium suppleret nequeant ullo modo, quod abso lute est necessitatis, & idem conferri potuit à Laico. Penitentia autem ad adultos pertinet, quam cum suppleret possint interno dolore, non est pars necessitas confitendi Laico, &c. Quamvis in signum quoddam Christianæ professionis, praedita confessio fieri posset, Fatoe discrimen, sed expositio non ad rem: quia nullibi Amadæus adscripsit D. Thom. quod parem utriusque Sacramenti necessitatem fecerit, nec quod necessitatem confitendi Laico, deficiente Sacerdote, sed quod confessio illi fieri possit. Quod admittit Baronius cum P. Nicolai; licet uterque omisserit, quod D. Thomas addit, Deum suppleret defecitum Sacerdotis. Quem sequitur Raynerius de Pilis, cuius verba adducit Amadæus *toco citato*.

Quod de confessione lethalis ante Communione nem trahidit Cajetanus, omnibus notum est. Quod autem Amadæus justè illum accuset, tract. de penit. prop. 2. non inficiatur Baronius fol. 357. Sed Amadæus ad rem, quam ibi agebat, id non conducere, contendit. Sed quidem cum ille offendere intendisset, laxiorem esse Cajetani opinionem negantem obligationem confitendi mortalia ante communione, quam aliorum negantem obligationem confitendi peccata dubia, non fuit alienum ab hac questione alterius meminisse.

§. XII.

De Sacra ficio Missæ. D. Antoninum, & Sylvestrum falsò citatos, clamat Baronius pag. 60. Mirabile dictum! Concedit D. Antonini, & Sylvestri esse verba, loco, & capite ab Amadæo citatis; & tamens falsò citatos dicit. Quis intelliget? Ad rem ergo, impensis Anonymus Pat. Layman opinionem falsam & scandalosam Amalazii dicentes, assistenter facio ab Offertorio usque ad benedictionem (ac proinde nulli) Evangelio) satisfacere præcepto. Vindicavit Amadæus & suam, & impostura Anonymum inclusivit. Et ubi ter ibid. tract. de Sacrif. Missæ, prop. 5. quæsivit. Aut saltem præcepto sat faceret, quod omissione primo Evangelio assisteret ab Offertorio usque ad ultimum Evangelium inclusivæ; Et postquam pro

parte affirmativa adduxit M. Zanard. Fidum, Dolnam, & alios, ait: Eis favere D. Antoninum, dum lethali excusat, non assistenter ultimo Evangelio, quia secundum M. Acacium, & alios, sufficiunt Evangelium audire, aut primum, aut ultimum. Quia et si cum formidine le quirus ell Layman sit ipsa, cum oppositum duriusculum videri, dicit (ad hoc enim opinionem verba ejus diriguntur, ut ex contextu colligitur.) In hujus igitur subfidium, viaginem, D. Antoninum & Sylvestrum Amadæus adiungit, contendens ex illorū principiis exigentibus ad mentale omnionem dimidig, aut ternæ pars diligenter opiniōnem legitimè deduci. Nam qui auctor post lectionem Evangelium minus quam tertiam partem, ut quam ferè dimidium omisit, ac promidex. Dimidium lethalis culpa accursari potest. Sic arguit Amadæus, quod Antoninum, & Sylvestrum ab ea fientur non nulli alienos ostendat. Parvi feci Baronius Domincum, alios viros doctissimos, M. Zanardum, M. Actum de Valasco, & M. Nunno, quos excusantes latitudine apud Amadæum paucis retro linea prelegat, & de Amadæo actum putavit, si D. Antoninum, & Sylvestrum vindicaret, non quidem à falsa cumulatione, sed à prædictarum quia & locum, & verba Amadæ fideliter refert, sed à consequentia, quam expupi ab his jaeto, pro aliis Dominicus fuisse & cuiusse putavit, censens, & incertus, post lectionem Evangelium primum, ultra duas Missæ partes, ultimam inclusivæ superesse. Devotus Sacerdos dices sunto.

§. XIII.

De simonia male citatum Cajetanum 1. 14. 100. Part. querela est Baronio pag. 68 & videlicet illio excerpta adducit Amadæus tract. de penit. prop. negat Cajetani esse. Nullum, inquit, verba citandum, quæ ex illo refert Amadæus, sed diversa responsum quæ statim adducam. Pro missis non sit ut hanc missam potuit nisi verba fingeret, id est malum indebet, quām incedaci, aptè convinci. Incitat vero Scyllan, dum nullum verbum eorum, quæ Cajetano refert Amadæus, in illo reperiatur, natus est diuersus. Producant iterum, ut in editione Veneta anno 1595 continentur. Et claritas gratia proximito, probatur apud Amadæum, ubi supra est: ac ex isto præcepto se obligare ad aliquid temporale pro spirituali agititudine conferendum sit simonia. Negant plures, quorum opinionem, vi consequentes, adduxit Amadæus Cajetan. ex verbis illis. (Expecto velle, non ob vestes de re spiritualia, quia pactum non murat materiam & &c.) Quo principio probat Cajetan. (sit Amadæus) posse in pactum deduci, quod recipitur per modum stipendi, vel sualitationis, posset, similiter prouferre de illo, quod per modum liberalis doni. Hoc contumaciam deductum Amadæus, ex supra dicto Cajetani verbis: Quæ Baronius non formidat negare, cum quæstio facta esset, & facile convincere posset. Recolat iterum, qualiter, & statim locum, 2. 2. ad 100 art. 2. in comment. & hoc inventus: (In art. 2. 2. 100 art. 4. simul dubium occurrit, an stipendum futurum, rationis sub pacto ponere licet a Sacerdotibus, Peccatoribus, Divinis que cultus Ministeris?) Lectio dubii, quia partem negativam omnia iusta clamant, patet & ea ejusmodi extermiuntur, & punita sunt, & c. Pro parte autem affirmativa, inquit, pugnat invenitudo ab Ecclesia approbata. Ratio dende in legamus; copiam velle stipendum sualitationis, non est relata porale pro spirituali; ergo ex pacto velle tale stipendium.

§. XV.

vende spirituālā. Prima consequentia patet; quia pātum non mutat materiam actuum, eadem namque est materia donationis, & venditionis, si vas argenteum donatur, vel venditur, & propterea si ab solutē velle stipendium sufficiat, non est velle temporale pro spiritali: ergo velle idem ex pacto, non est velle temporale pro spiritali, quod effet vendere.) Hæc Cajetan. Ex quibus infert Amad. licet etiam ex pacto velle aliud temporale pro spiritali ex gratitudine conferendam (ex pacto scilicet amicitia nullam obligationem inducere, sed exprimente, quia jure naturali est. Nam si aboluta velle temporale aliquid permodum gratitudinis, ut omnes fatentur, non elimoniat: Ergo velle idem ex pacto non est velle temporale pro spiritali, quod effet vendere.) Quod probat Amadeus veribus formalibus Cajetani. (Consequentia patet: quia pātum non mutat materiam actuum.) Ex his duabus propositionibus unam conflavit, & tandem Cajetani proposuit. (Ex pacto velle, non est vendere spirituālā, quia pātum non mutat materiam actuum.) Quæ duas precedentēs includit, & distinētū solum est, quod Cajetanus dixit: Velle ex pacto. Amadeus vero: Ex pacto velle. Ex quibus innotescit Baronii fides, ubi supra dicentis, quod Cajetanus: Nullum verbum habet eorum, quia ex illo refert Amadeus. Utriusque credidit expendat lector: judicet. Mor tamē valē, ut de solo Cajetano vindicantur, Baronius fuerit sollicitus, & de Magistro Soto, M. Serra, & M. Joanne Martínez de Prado (quos pro eadem sententia Amadeus adducit) non curaverit.

§. XIV.

Peroper accūsum M. Sotum (ait Baronius pag. 270.) quod docuerit, licitum esse ad baptizandum puerum, cum alia via non suppetat, emere ipsam sacramentum & gratiam sacramentalem. Cuius sententia ex Suarez improbabile vocavit Amadeus, tract. de simonia Prop. 9. Quos proindē Baronius reprehendit, dicens: Vel nulla, vel certè levius est culpa sui, ut non debetur ejus opinio, ut improbabili omnino, p̄b̄ Suarez damnari ab Amadeo. Imò Sotus illam probat validū argumentū contra Cajetanum quibus respondēdū erat Amadeo. Verum cū Amadeus disputatīvè non erigit, ejus muneris non fuit, aliorum sententias argumentū refutare, sed ut ad scopum faciebat, referte. Pateretur quod satis hanc rejecit, dum ei opposuit D. Thomam exp̄ssē contrarium in 4. s̄ct. dist. 25. q. 3. art. 1. q. 1. ad 3. ubi ait gratiam non posse ullo modo vendi. (Nec super hoc voluntas deliberata emp̄tione cadere potest.) Et exp̄ressus in terminis rem attingens 2. 2. quest. 100. art. 2. Ad 1. argumentum: Quod ejusmodi erat. (Licit, ut videatur, in aliquo casu dare pecuniam pro Baptismo, puta quando Sacerdos puerum morientem, sine prelio baptizare non veller; ergo non semper est illicitum emere, vel vendere Sacramenta.) In hoc casu, quo Sotus dixit, licitum esse emere Sacramentum, negat exp̄ssē D. Thom. his verbis: (Ad primum dicendum, quod nullo modo est peccandum: pro eodem est habendum, si Sacerdos absque prelio baptizare non velit, ac si non esset qui baptizaret.) Non ergo petperam Amadeus Sotum accusavit, nec levius aut nulla fuit ejus culpa in defensione D. Thomae sententia, quam vi jura menti, sicut & Baronius, sequi tenebatur.

PART II.

Sicutum malè explicatum à Sanchez, & Amadœ, expositulat Baronius pag. 271. dicens: Et Sanchez eximit à simonia eum, qui pr̄tum dat, ut quis intercedat apud Collatorem Beneficii, quod tamen ipse conferre nequeat. Quidquid sit de propositione apud alios; certum est falsò illi advocari Sotum in patronum à Sanchez, cuius errorem sequutus est Amadeus, cum dubuisse corrigeret. Duo hic aperit falla, 1. Quia Sanh. nec ex illo Amadeus, eximit à simonia dante alteri pr̄tum, ut intercedat apud Collatorem Beneficii; sed t̄ntum cuidam tertio, ut intercedat apud alterum, cui non incumbet conferre, neque eligere, nec presentare: imò nequit Sanch. affirmat, eti probabile purer: Licit hor (inquit) probabile sit, probabilitus est opp̄fitum. Itaque neque pro intercessione mediata aliquid conferre, vel accipere per modum pretii, excusat ut à simonia P. Sanch. nec ex illo Amadeus 2. Quia neuter, ne ut probabilem quidem admittit sententiam de pr̄tio pro immēdiata intercessione apud Collatorem Beneficii, quam probabilem putasse M. Soto, dixit, ersi cum formidine P. Sanch. apud Amadœum, tract. de simonia, prop. 2. n. 2. eò quod contrarie, quam sequitur, dicit le libentius allensum pr̄b̄bere. (Unde videtur, ut Sanch. probabilem reputare hanc sententiam.) Nec aliger in ejus patronum Sotum advocatur: certum est enim contrariaq; defendere, ut verba ipsa, quibus aliam probabilem inuit, pr̄ferebunt. Quod si velit Baronius comparativum illud libentius apud Sot. non comparativè usurpandū, sed adversativè, ac proindē autoritate Soti, nec ut probabile defendi posse, licitum esse pro intercessione immēdiata pr̄tio conferre, vel accipere, libenter subscribam, dum hæc solutio Jesuitis, cum locus occurrat, suffragari etiam possit.

§. XVI.

Cajetanum etiam falsò citatum de excommunicatione inferentis manus violentas in Clericum, dolet Baronius pag. 274. & 275. & actum de Amadœ, ut porde falsarii crimen aperit convictum, sibi blanditur, negans esse Cajetani verba quæ ex illo excerpta scribit, tract. de censuris prop. 4. Quare refert, inquit, ex Cajetano excommunicationem non esse latam, nisi ieiū pertingerit ad Clericum fraude non caret: tractatio de excommunicatione est apud Cajetanum longissima, & diffunditur ultra summarium per 76. capitula, nec locum, nec numerum annotat, quo extant verba relata, ne plagiū deprehendatur. Certè siue hæc scripsit Cajetanus, legerentur cap. 10. contra manus violentas: illud legi, & re-legi & nihil horum verborum repert. Ergo commenta sunt. Doleo homini ausum, & quod tan̄ levi manu. Authorēt̄ etiam suos, & eorum Principem evolvet. Verba, quæ Amadœus adducit, sunt expressa, & formalia Cajetani verb Excommunicat. non vero extant t. 10. contra manus violentas, quod se legisse, & releggisse jaicit Baronius, nec in illo ex 76. capitibus, per qua tractatio de excommunicatione, diffunditur, sed inter ea, quæ ad omnia capita de excommunicatione communia, Cajetanus pr̄mitit. Sic ibi leges. (Ante omnia circa intellectum excommunicationum, sive à jure, sive à iudice sunt, pr̄notanda sunt duo) Personam, factum, & actionem. (Oportet autem, inquit, seire quod ex parte termini actio excommunicationi subjecta intelligitur consummata. Itaque regulariter loquendo, nisi actio illa sit consummata, non

M. 3

est lo-

est locus excommunicationi. Post hæcigitur immedieatae subnectit, quæ ex illo fideliter refert Amadæus.

Attende. (Unde quantumcumque conetur aliquis percutere Clericum lancea, sagittis, lapidibus, nisi lanceæ, aut sagitta, aut lapidis iactus pertingat ad Clericis personam, non incurrit excommunicationem latam contra percutientes Clericos; quia manus violentæ injectio non est consummata; consummatæ enim tactione ipsius Clerici, & non aliter, & sic deallis.) Hæc C. jetanus in summ. verb. Excommun. in editione Parisiensi anno 1530. & in Salmanticensi anno 1571. & in Veneta anno 1584. & in aliis quas viderim. Quid ad hæc Baroniū? Obmutescat, vel linguam satem coercent, & nullum temerelacestat. Inest, & formicæ, & serphobilis.

§. XVII.

Maledictum M. Serra pro opinione excusante, à denunciatione solicitantis, eum, qui non potest probare, assertit Baroniū pag. 281. & 282. Sed oppositum contabit legenti Amadæum, tract. de fide prop. 4. formalia verba Magistri Serra adducentes ex 2.1. quæst. 76. art. 3. in fine, ubi de denuntiatione, & de accusatione idem dicendum tradit: certissimum autem est neinimem teneri accusare, si probare non possit. (quod diximus, inquit Serra, de accusatione, dicendum est de denuntiatione, nam denuntiatione debet esse justa, talis autem non est, si crima falsa imponat, aut occulta proposita, quæ nullo modo probari possunt.) Et licet questione 68. sequenti art. 1. dub. 1. ex professu disputans: An idem de denuntiatione, & de accusatione sit judicium? In oppositum inclinare videatur; cum post secundam sententiam affirmativam multis probatam, concludat dicens: (Mihi tamen prima securior videtur.) Quamvis inquam, hæc ita se habeant (quibus innixus Baroniū malo citatum ab Amadæo dixit) nil tamen obstant, nec Amadæus illa prætermisit, sed verbis his adductis, inconsequentē redarguit. (Quomodo inquit securior?) Si justa non est denuntiatione, quando delictum probari non potest; Quomodo securior? Nam ut ipse me Serra eadem quæst. 68. eodem art. 1. dubio sequenti 2. de denuntiatione delicti loquens, ait: (Necessarium est, ut crimen probati possit; si enim crimen omnino esset improbabile, non solum contra charitatem, sed etiam contra justitiam peccaret, accusando, vel denuntiando lœserem, nam hoc ad nihil aliud deservit posset, quam ad infamandum lœserem. Hæc in M. Serra, & merito ubi supra Amadæus, ut inde ejus inconsequentialia manifesta fieret. Nam licet ad illum pro contraria sententia referendum, satis esset in quæst. 67. præcedenti, illam tenuisse, & in quæst. 68. probabilem judicasse; dum alteram securiorem vocavit; nihilominus, & inconsequentialiam notare non prætermisit, ut ex professu ejus mentem indagasse ostenderet.

Sed modo locorum ordine attentiū inspesto, & re melius considerata M. Serram excuso, quia supponitur judico verba illa (Mihi tamen prima securior videtur,) quæ post secundam sententiam ab ipso probatam adjecta forsitan à revisore fuerunt. Moveor, quia in triplici loco supra citato rem attigit, quæst. 67. art. 3. q. 68. art. 1. dub. 1. & ibidem dub. 2. in primo, & tertio loco apertissimè tradit non teneri nec posse denuntiare, quæ non possunt probari, & in secundo intermedio, dicit securiorem partem contraria. Incredibile autem est tam brevi tramite sententiam retrahasse, & in retractatam iterum abiisse:

tum etiam, quis sententiam negantem in hoc fecerit loco multis suis, & ad argumenta contraversit, spondit, cui non bene coherent verba illa in fine, & traditæ contradicunt. Sed quid immoror; cu[m] hanc sententiam plures Dominicani apud modum defendant, quos Baronius vindicate non curav

§. XVIII.

In eodem tractatu de fide, falsò accusato Amadæo, prop. 11. Nicolaum Jansenium, & Combeffum, dicit Baronius pag. 284. Amadæi crimen, quod, cum adduxit Nicolai Jansenii formula verba assertis: (D. Thomam electum esse, cu[m] Spiritus Sanctus ad aurem insidieret, cu[m] scholam ingredere turaretur Paulus) sic exposuerit, qualis Paulus, ut discipulus D. Thomæ scholam, & non possum Magister ingressus fuerit. Quod inquit Baronius: Nescio an plus inopia respiciat, quam malignitat. qui p[ro]p[ter]a Paulus D. Thomam scholam dictus sit Nicolasus in p[ro]p[ter]a, patius ut discipulus quam ut Magister. Sit etsi debet ut sitere dicere D. Thom. ingressum fuisse eadem D. Pauli, non è contra: impræter enim dicendum, D. Thomam ingressum Cajetani scholam, cum discipulus, ille Magister sit. Solutionem hanc non ignorabat Amadæus, sed maluit (ut reor) inopia, quam amentia redargui. Si enim hujus florentianæ scholæ Paulus Magister esset, opinione omni, quæ D. Thomæ adscribuntur, sententia D. Pauli condendæ forent, tandemque operibus D. Thomæ, & D. Pauli prestandam fidem, discipulos inde conturostos timuit. Hæc, & alia absurdæ cupientem vitæ charybdis in seyram incidere compulerunt. Sed utrumque monstrum vitandum.

Sicut & Jansenii verba, ita & Combeffii fidet excepita refert Amadæus, quæ non inferuntur: dixit enim Combeffum loco ab illa citato Paulum una cum Petro individuali, una formali, & in Cathedra, cuius successio sit penes Pontifices, i.e. p[ro]p[ter]a. Quæ sententia alia non est ab ea, quam Arnaudus quidam in Gallia tenuit, de Sanctis Petri, & Pauli, duobus simul Ecclesiæ Capitibus. Quan harceris dñnavit Ieronimus X. Non inferior ipsumm Combeffum ad finem sui operis, post Notas ad Orationem, definitionem Pontificis inhærente, & le ipsam explicare contendere, ut Arnaudi sensum excludat. Ob quod laudandus venit, five sententia remata sit, five incongrua exposicio. Extra rem vero omnino est, quam Baronius adducit, dicens: Combeffum non fecisse Paulum Petri consortem pontificis ordinaria cui successerint Pontifices Romani, sed sapientia, & palma martyrii, atque illius gloria. Confero, quæ Baronii verba cum relatis Combeffio, & sententiam contradictionis reperies. Sic alibi alios exponit.

CAPVT IV.

Locis, qua de charitate fallata obicitur Baronius, satis.

Pag. 296. De officiis charitatis criminatio fallata Cajetani.
Pag. 297. De desiderio mortuæ alienæ setu[m] in alienum fum detortu[m].

- Pag. 199. De scandalio ad peccandum dato, locus D. Thome
enotiter corruptus:
Pag. 200. Decalumnia ad defensionem, Banez in pravum
sensum detersus.
Pag. 201. De correctione fraternae idem Banez prepostere
correitus.
Pag. 204. Depraecepto correctionis fraterna, Sotus perpe-
ram explicatus.
Pag. 208. De correctione fraterna constitutione Pradi-
catorum in alienum sensum explicata, & multo gravius
Franciscanorum deputata.
Pag. 210. De eadem correctione depravatio loci D.
Thome.

§. I.

Dicitur falsa Cajetani de officiis charitatis, expostulat cum Amadæo Baroniū pag. 296. sed finxit hostem referens Cajetani locum ex 2. 2. quæst. 5. art. 9. cuius Amadæus non meminuit, nec in prop. 10. tr. de charitate, Cajetani citationem nullam adducit, sed ad tractatum de peccatis, prop. 3. ubi eum citavit, lectorum remittit. Quæstio autem utrobius fere eadem est. An scilicet desiderat religeat, & à Deo petere, ut inimicum ē vivis tollat, si damna tibi inferenda nequeas aliter evadere? Alimentum plures, inter quos recentius Amadæus Cajeanum, non 2. 2. sed in summ. verb. Maledictio, ubi sic scriptū: (Requiritur ad maledictionem, quæ scilicet gravis, quod sub ratione mali, & non sub ratione honesti, & utilis desideretur homini malum: puta mors, infamia, damnum rerum, &c.) Cum ergo inimici mors tibi valde utilis sit, cum alter immunita danna evadere nequeas, non appetat ratio uladubitandi, Cajetanum pro licito mortis naturalis desiderio militasse. Cujus sententiam expressam esse D. Thomas putat, & merito Amadæus (quidquid contra Baronius garriat) sic iterum legens cœteo. Quoso recolas 22. quæst. 76. art. 1. in corpore. (Si aliquis, inquit, imperet, vel optet malum alterius sub ratione boni, sicut est licitum, nec erit maledictio per se loquendo, sed per accidens, quia principalis intentione dicentis non fertur ad malum, sed ad bonum. Contingit autem aliquid malum dici imperando, vel opando, sub ratione duplicitis boni; quandoque quidem sub ratione iusti, & sic iudex licet meledicit, &c. Quandoque vero sub ratione utilis: puta cum aliquis optat aliquid peccatorem pati aliquid regredinē (attende) vel ut ipse melior efficiatur, vel ut ab aliorum documento cellet.) Ergo iuxta expressum D. Thomæ mentem, licitum tibi erit, malum inimico optare, ut à tui documento cesseret ergo à Deo petere, ut eum ē vivis tollat, si aliter tibi inferendum vitare nequeas. Quod expressias tradiderat D. Thomæ in 3. sent. diff. 50. quæst. 1. art. 1. ad 4. ubi ex eo, quod secundum ordinem charitatis: (Plus debet diligere quis se, quam alterum, amicos, quam inimicos, deducit quod, porf. salva charitate optare malum temporale alium, & gaudere, si contingit, non in quantum malum illum, sed in quantum est impedimentum malorum alterius, quem plus tenet diligere.) Ergo quoties mors naturalis inimici impedimentum tibi sit gravium malorum, cum pluteo, quam illum diligere teneatis, poteris iuxta D. Thomam, salva charitate, malum hoc temporale illi optare, & à Deo petere. Hæc consequentia adeo aperta ex præmissis est, ut negari nequeat.

Pro sententia de desiderio mortis alienæ, ut supra explicato adducit etiam Amadæus Magistrum Soto, ejus formalia referens verba; quem tamen in alienum sensum detorunt, dicit Baronius pag. 297. nil curans de aliis Dominicanis M. Corrado, M. Zaraldo, & Joanne dela Crux, pro eadem adductis. Verum quod Sotum frustra ab illa eximere tentaverit, constat legenti lib. 5. just. quæst. 12. art. 1. ubi desiderum mortis alienæ, non solum ad commune Reipublicæ omenum vitandum (ut contendit Baronius) licitum putat, sed etiam ad privatum desiderantis. & utrumque verbis expressis complectetur. Primum, verbis illis: *Quin etiam & mortem alicui optare possumus, licet nobis conjet viam perditionis ingressum ire, ut nos Reipublicæ mala caveantur, paxque & tranquillitas contingit. Poteſt enim quisque Tarcæ mortem, & clades omnes imprecari, ut ab eis tyrannide liberemur.* Secundum, in his, quæ subsequuntur: (*Quin vero, & Christianis hostibus, qui noſ inuſte persequuntur, quando alia non potuerit via, licitum est id ipsum* (nempe mortem) *optare.*) Sic Sotus, cuius ultima verba cum aliquid speciale præferant, quod in præcedentibus non continetur, & in his desiderium mortis alienæ ad bonum commune retulerit, ut scilicet Reipublicæ mala caveantur, planè sequitur in sequentibus, ad particulare cujus bonum respexisse, & culibet concedere, morcem inimico persequenti optare, quando alia non pateat via, ad gravia damaſci iminentia vitanda.

Facit ad hanc locutionis ejusdem M. Sotii in 4. sententiarum, quem adducit M. Joannes Martinez de Prado, tom. 1. Theolog. mor. cap. 15. quæst. 1. §. 3. n. 24. ubi ex Soto hæc verba excerpta refert. (N. que vero illa solum causa, nempe fruendi Deo, mors optabilis est, verum tanquam medium, ut homo à miseria humanitate liberetur; videlicet, à periculis peccandi, dum maxima homini impendit. In d. & ab aliis ingruentibus malis, & incommodis, quæ hominem vehementer perturbant, qualia sunt morbus acerbis, grandis infamia, & honoris jactura.) Hæc ex Soto, M. Prado subneget: [Quod proportionaliter loquendo, procedit de illo (attende) qui optat mortem proximi ob suam communitatem.] Quibus favet M. Lorca, 2. 2. quæst. 26. art. 28. membr. 3. dum ait: (Non oportet præferre magis bonū proximi minori nostro, si illud alicuius momenti est, nam quanto præcellit bonum, tantum præcellit dilectionis propriæ meritum.) Ergo si inimicus te inuſte est vexatus aliquo ex modis supradictis, poteris iuxta mentem Sotii, & M. Prado naturalem morrem sub conditione, si Deo placuerit, ei optare. Que conditio semper inesse creditur, licet non exprimatur. En aperie demonstratum ex mente Sotii, non solum ex communione bono Ecclesiæ, sed ex privato etiam commode, dum momentum sit, licitum esse inimici mortem imprecari. Id quod Div. Thomas, & ejus Discipuli supra citati nos edocent.

§. III.

DE scandalio ad peccandum dato, locus D. Thomæ enotiter truncatum expostulat Baronius pag. 299. Casus est. Amadæus tract. de charit. prop. 9. inter Doctores, qui afferunt, offerentem aliqui occasionem peccandi, ob bonum finem, non peccare; adduxit D. Thomam q. 13. de malo, art. 4. ad 19. ubi

abi sic scriptis: (Pro nullo incommodo corporali vitando, debet homo consentire in peccatum alterius, sed tamen pro aliquo incommodo vitando, potest homo licet ut malitia alterius, vel materiam ei non subtrahere, sed præbere.) Hæc ex D. Thoma fideliter Amadæus; que Baronius non inficiatur, sed locum truncatum dollet. Sed hic, inquit, solito enormiori fraude elegantissimum Div. Thoma locum ex q. 13. de malo, art. 4. ad 19. corruptum, truncatus verbis, que aperie sensum D. Thoma interpretabantur, & fraudem Amadæus resellebant. Cur tacuisti que sequuntur verba sic enim prosequitur Sanctus Doctor. (Sicut si latro aliquid jugularet, & ad vitandum periculum, aliquis latroni thesauro flenderet.) Vides ex D. Thoma non licere quamcumque occasionem, aut materiam peccandi præbere, sed tunc tantum, cum quis vitam invadit, atque ab homicidio removet, permisus eius arbitrio fortuna bona?

His de Amadæo aëtum Baronius putat, quasi exemplum, que usus est D. Thomas demonstrat extra casum imminentis mortis, ad quam inimicus jam est accinctus, non licere, ex quo cumque alio bono fine, materiam peccati illi præbere. Ceterum homo illuminatus est, quia licet D. Thom. claritatis gratia, exemplum adhibuit in latrone jugulum minanti, cui ostendit posse thesauro diripiendum, ad vitandum mortis periculum, in confesso apud omnes est; non tamen in hoc solo casu existimat licere materiam peccati proximo præbere. Imo potius eo exemplo utitur ad probandum, in aliis etiam casibus, etiuntanti momenti non sint; idem licitum fore. Ad quorum evidentiam, proponam argumentum, cui D. Thomas ibidem responderet, quod est 18. & 19. Et hujusmodi: (Ille, qui subministrat peccantem mortaliter, peccare videtur, sicut si quis mutuaret arma furenti, aut interficeret volentem; si ergo usurarius mortaliter peccat mutuans pecuniam ad usuras; videtur, quod etiam illi, qui apud eos deponunt pecunias, mortaliter peccant. Sed dicendum, quod si absque necessitate apud usurarium deponat suam pecuniam, mortaliter peccat. Si vero ex necessitate, à peccato excusatatur. Sed contra (inquit) necessitas non potest esse, nisi ad evitandum aliquod damnum temporale, sed pro nullo temporali damno vitando, debemus consentire, aut materiam ministrare alterius peccato; ergo pro tali necessitate non excusantur prædicti à peccato mortali.) Hoc est argumentum, aperiissime procedens de subministrante materiam peccato ultræ, & intendens exculpi a peccato non posse, ex necessitate offerentis. Cui responderet D. Thomas ad 19. id negando. Quia licet (pro nullo, inquit, incommodo corporali vitando, debeat homo consentire in peccatum alterius. Sed tamen (attende) pro aliquo incommodo vitando, potest homo licet ut malitia alterius, vel materiam ei non subtrahere, sed præbere.) En Baronii expressæ concedit D. Thom. non in solo casu imminentis mortis, sed ad vitandum longè minoris momenti damnum, licitum esse subministrare, & præbere materiam peccati, ut pecuniam usurario. In cuius confirmationem adducit exemplum latronis aliquem jugulare volentis, cui thesauro diripiendum ad vitandum mortis periculum, licet ostendit, ut hoc exemplo falsitatis convinceret principium, cui argumentum 19. innitebatur, ad negandum licere deponere pecuniam apud usurarium ex necessitate offerentis. Ex quibus evincitur, exemplum latronis non taxativè, sed demonstrative à D. Thoma appossum, ut de more est apud Doctores. Levissimo ergo, & falso fundamento duetus est Baronius ad dicendum: Ex D. Thoma tunc licet tantum materiam peccati

præbere, cum quis vitam invadit, atque ab homicidio removet. & non nisi per suum tam calumniam ferre potuit. Enormiori fraude elegantissimum D. Thoma truncatus verbis ab Amadæo jussi corruptum. Cum genitaciens suppresserit, & nihil ad

§. IV.

De calunnia ad defensionem, in pravum sensum detortum M. Bannez, queritur Baronius pag. 300. Sed finxit hostem. Quia Amadæus ratioret. prop. 7. num. 3. refert formalia Magdini Buti, verba ex 2. 2. quæst. 70. art. 3. dub. 2. dicens: (Solum esse peccatum veniale mendaci objicere crimen falsum testi iniquo, quando talis obiectio prodit ut refutandum ejus testimonium.) Post hec annū paulò infra, num. 4. in fine, annotat Amadæus, regulariter loquendo prodest non posse, ideoque regulariter peccatum esse mortale crimen falsum testi iniquo objicere, sedque tenuisse M. Bannez, & advenit Cardinalem de Lugo. Hæc regnit Baronius, & nec verbum addit. Quapropter validem rit, cur in labore locorum, que falsata traducit, impossit. Amadæo in sensum pravum detortum Bannez, cum ejusdem verba, iuso & expositione, quoniam ipse Baronius, & Bannifio, & Card. de Lugo ad duxerit.

§. V.

De correctione fraterna eundem Bannez proposita correcrum, dicit Baronius pag. 301. sed Amadæo imposuit, non levi doctissimi Theophil Rainaudi injuria, in quem ibi invehitur, eundem cum Amadæo, ubique fallo sibi affingens, unde Authorem Opusculi jam Amadæum, jam Theophilum nuncupat: sed nos meliori, quam in aliis fidei Res apud Hispanos, & Italos, & apud non impensis Gallos notissima.

§. VI.

De præcepto charitatis fraternali, M. Sompperam explicatum, querela fundit Baronius pag. 301. Non vero negat Sotus verba, que ex illa excerpta adducit Amadæus tract. de charit. prop. 1. 1. que hic repete, ut casu innotescat, necessarium est. (Locus, inquit, Evangelii Luc. 6. Mutuus est, vel in defrantes, ad hoc propositum (sicilice ad probandum prohibitionem ultræ) non illam habet evagiam, quæ vulgo estimatur. Quapropter D. Thom. facrorum sensum oculatissimus perspectus non ius est illo: agnoscit enim non esse prohibitionem ultræ, sed consilium mutuandi sine his humanis penitentiis.) Hæc Sotus (quibus utitur Amadæus ad explicandum locum Evangelii de correctione fraternali) quæ explicatione non indigent, nec ullam Amadæus adhibuit. Unde necio, ubi perperam explicatum Baronius invenit. Invenio tamen ego apud illum, nam cum Sotus expressæ ex D. Thoma asserti, in verbis relatis Luc. 6. non contineri præcepit, sed consilium: oppositum tamen exprimit Baronius dicit: Quamvis hæc Christi verba, inquit, secundum teatum, ut sic loquar, ambitum præcepti vim non habeant certum tamen est, aliquæ sui parte continere. Neque hoc negat Sotus. Expendat Lector, an Amadæus in Baronio Sotum perperam explicavit. Negat Sotus ex isto.

& D. Thomas mente in eo Evangelii loco prohibitionem ultra contineat: Affirmat & contra Baronius, nec id negare Sotum dicit: Quasi id quod conatur in aliquo parvulo, in loco non continetur, & quod in alia Evangelio, in Evangelio non continetur, licet afferre. Talis est Baronii expeditio, & tamen Amadæum de mala explicacione, sicut nuda Soti verba adduxerit, carpere non dubitavit.

§. VII.

DE correctione fraterna, constitutiones Prædicatorum in alienum sensum ab Amadæo explicatas, & multo gravius Franciscanorum detortas, alleget Baronius, fol. 308, sed non meliori fide. Quia Amadæus tractat de charitate proprie. 4. num. 10. prædictis constitutiones à Bernardino de Arevalo memorias exhibet, non exponit, sed in re relative adducit, & derelicit, ubi supra. Et excerptis ex Arevalo verbis constitutionum Franciscanorum, adjungit verba Laurentii Porteli, sic inde referuntur: (Clarè p[ro]p[ter]e statutum illud præcepte, ut omisla correctionefaciat, crimen occultum Prælati denuntiatur, etiam ante quam sciat, peccatum continuatur.) Quod alleget etiam Bernardinus de Arevalo, loco ibi citato, ratiōne per contrarium usum esse illi derogatum, nota Amadæus ibidem, adductis verbis ejusdem Porteli, in dubio regul. tom. i. verb. Correc[ti]o, in fine, in Addit. num. 11, ubi ait: Dico hodie, non esse in usu in Ordine nostro, sed per contrarium usum abrogatum. Hispositis optarem à Baronio exciperere, in quo Amadæus constitutiones Franciscanorum gravissime deliquerit, cum ipsorum verba proposuerit, & per constitutionem usum statutum de correctione fraterna abrogatum cum Portello scriptum?

Quod constitutiones Prædicatorum minus graviter deliquerit: Amadæus, facit Baronius. Unde minus nihil, si fieri posset. Quod exibi etiam adductis facilè ostenditur: quia Amadæus solum reverbera Arevali dicentes, idem, ac in Franciscanorum constitutionibus, in statutis Fratrum Prædicatorum habent. Quod tamen Amadæus non approbat, potius in contrarium adducit Joannem Martineum de Prado assertorem, id nunquam in illis sensu stabilitum, & istam esse indubitatum, & perpetuam ratione Religionis proximam. Non ergo, nisi per summam calumniam, scribere potuit Baronius, Amadæus constitutiones Prædicatorum in alienum sensum explicuisse, & multo gravius Franciscanorum detortisse. Utriusque Familiae Doctores judicent.

§. VIII.

OCUM de correctione fraterna ex disputa D. Thomae, quest. 3. depravatum exclamat Baronius, fol. 10. pluribus suadere contendens, in doctrina D. Thomae nunquam licet, admonitionem secretam omittere, quando spes fuerit emendationis, sed jure nullo. Quia Amadæus, tractat de charitate, prop. 4. plora congruit D. Thomas loca. Alia qua probant admontionem secretam posse omitti, quando delinquens per Prælatum melius corrigendus speratur. Quod tradit. Quodl. 11. art. 13. ubi inquirens: (Utrum si quis fecerit peccatum proximi, peccet mortaliiter referendo illud statim Prælati suo?) Respondeat: (Si ergo scio quod frater per me corrigetur, non debeo hoc denuntiare Prælati; si autem vide-

tur quod hoc melius sit per Prælatum, & Prælaus sit pius, discretus, & spiritualis, non habens ranconem, seu odium adversus illum subditum, tunc licet potest denuntiare sibi. Et tunc, inquit, non dicit Ecclesia, quia non dicit ei sicut Prælatu, sed sicut personæ proficiens ad correctionem proximi, & emendationem.)

Sic D. Thomae, quem celebriores discipuli sequuntur, apud Amadæum supra, num. 8. ubi alia insuper D. Thomae loca adducit, in quibus præceptum Evangelicum de admonitione secreta præmittenda; sic exponit, ut non de admonitione ante denuntiationem privata, quia Prælatu, ut patri sit, sed ante publicam, quia illi ut judici, seu Ecclesia est facienda, intelligatur. Ut videtur licet 2. 2. quest. 33. art. 7. ubi inquirens: (Utrum in correctione fraterna debeat ex necessitate præcepti admonitio secreta præcedere denuntiationem?) Non privata, sed publicam intelligit: quasi ad illam de necessitate præcepti non esse præmittendam supponat, & solum ad publicam controversiam revocari existimet, idque indicant argumenta quæ sibi obiecto eo solum tendentia, ut constat ex 2. 3. 4. & 5. ibi: (Non ergo est de necessitate præcepti, ut secreta admonitio præcedat publicam denuntiationem) (Ergo videtur, quod non sit de necessitate præcepti, quod secreta admonitio præcedat publicam denuntiationem.) Et similiter in aliis. Et questioni responderet, dicens: (Respondeo dicendum, quod circa publicam denuntiationem peccatorum, &c.) Et concludit. (Unde patet, quod potest esse de necessitate præcepti, quod secreta admonitio publicam denuntiationem præcedat.)

Hac conclusione responderet D. Thomae, questioni, in qua universaliter inquisivit: An admonitio secreta ex necessitate præcepti debet præcedere denuntiationem. Quod equivalent dicere: debet præcedere publicam, quæ est Ecclesia, seu Prælatu, ut judici; non vero secretam, quia Prælatu ut patri. Cujusratio est: Quia (ut tradit in Quodl. 11. loco, & verbis citatis) tunc non dicit Ecclesia. Cui facit q. 33. citata, art. 8. ubi solum inquiret: (Utrum testimoniū inducitio debet præcedere publicam denuntiationem?) Nil curans de secreti, quia Prælatu ut personæ private sit. Quibus consonat 4. sent. dist. 19. quest. 2. art. 3. ad 1. ubi ait: (Dominus præcepit, ut secreta admonitio publicam denuntiationem præcederet.) Et Quodl. 11. art. 13. supra citato ad 1. ubi loquens de oinventore admonitionem secretam ante denuntiationem privata, inquit: (Non facit contra præceptum Evangelium, quia non dicit hoc Ecclesia, sed personæ proficiens, ut dictum est.) Ex hoc igitur, & aliis locis, sic conclusi: Amadæus. Constat ergo apertissime ex D. Thomae, non esse contra præceptum Evangelicum non præmittere correctionem fraternalis ante denuntiationem secretam, quia sit Prælatu ut patri, sevis ante publicam, quia illi ut judici sit. An Colidet, ut censeo, an ineptissime, ut dicit Baronius, docti judicent.

Nulli ex predicatis locis respondet Baronius, contentus acrem verberare, dicens: Mala omnino fide advocates D. Thomam. Quia autem ipse: Constat ex D. Thomae verbis supra adductis. Unum vero dumtaxat D. Thomas locum, ex disput. quest. 3. de correctione fraterna, vindicandum assumit, & depravatum est: contendit, quia ex illo tantum Amadæus præfata conclusionem, de correctione fraterna ad denuntiationem privata non præmittenda, deduxisset. Nam D. Thomas, inquit, verbis ex illa questione supra adductis, de sola inductione testium fuit loquens.

loquitur, quos inducere ante denuntiationem secretam, quæ Prælato ut personæ privata sit, non censet de necessitate præcepti. (Si autem dicere Prælato, ait D. Thom., nempe non præmissa testum inductione) non est dicere Ecclesiæ, sed quando dicitur in publico, quasi in loco judicis residenti.) Ceterum non advertit Baronius correctionem fraternalm duo ante denuntiationem importare, & admonitionem secretam, & testum inductionem; ideoque Amadæus duplice locorum genere usus est; alio, quod admonitionem secretam, alio quod inductionem testimoniū præmittendam non esse de necessitate præcepti, ante denuntiationem privatam, comprobatur.

Ex loco autem, quem depravatum falso jaçat Baronius, ex quæst. 3. de correctione, non intruit Amadæus, posse omittit monitionem secretam, sed inde fundamentum, cui utraque conclusionis pars instituit, verbis supra datis confirmans, ex illo, & aliis locis collectivè sumpsis, per legitimam consequentiam deduxit, correctionem fraternalm (tam admonitionem secretam, quam inductionem testimoniū includentem) ante denuntiationem privatam non esse de necessitate præcepti. Idque à D. Thomae eodem fundamento de utraque fuisse probatum: & merito, quia Christus Dominus non magis præcepit præmittere admonitionem secretam, quam inductionem testimoniū, sed hi non sunt de necessitate præcepti inducendi ante denuntiationem privatam, ergo neque admonitionem secretam. Hic est Amadæi discursus ex pluribus D. Thomæ locis deducitus, qui si Baronio displicuit, argumento satisfacere debuisset, non amadæi accusasse fidem.

C A P U T V.

Ad trutinam re-vocantur loca, quæ circa præceptum amoris Dei falsata continent Baroniū.

Pag. 312. De speciali dilectione Dei mala fide relati Serra, & Bannez.

Pag. 314. Contra idem præceptum speciale charitatis fallax argumentum ex D. Thoma de promptum.

Pag. 315. De contritione intempestiva reprehensione Cajetani.

Pag. 316. Contra præceptum speciale charitatis pessime adnotatus D. Thomas.

Pag. 318. Contra idem præceptum fraude relatis ex Thoma locutus.

Pag. 316. In idem præceptum fallax consecutio ex D. Thoma de prompta.

Hs claudit Baronius syllabum locorum, quæ in toto Opusculo Amadæi Guimenii falsata, truncata, aut in alienum sensum detorta expostulat.

§. I.

D E speciali dilectione Dei, mala fide relatos Serra, & Bannez, dicit Baronius, fol. 312. sed mala hæc fides Baroniana est. Refert Amadæus, tract. de charit. prop. 1. quotundam opinionem assertentem præceptum charitatis non esse speciale, sed generale, cui per aliorum adimplerionem satisfit. Quam Amadæus nullatenus sequitur (ut falso ei im-

ponitur) sed potius exterminandam censes, & nullam defendere licet, tum quia prorsus falsa, quam diuitatis speciale præceptum maximum omnium est, & pluribus Evangelii locis commendatum: tum quoniam sanctissimus noster Alex. VII. die 24. Septembris anno 1665. propositionem negantem speciale præceptum charitatis, ut minimum ut scandalosum ducavit, & ejus præxam prohibuit. H. sparsim.

Mitum sane ex legenti Amadæum, quod malum relatus Serra dicatur. Quandoquidem quis faculta verba pro vita, & tenenda sententias, hoc adducuntur, in quibus expressè dicit: (Cerum esse præceptum charitatis obligare, ut plures disculpi sit actum dilectionis Dei, & proximi eius boni.) Unde ex incuria forsitan Amadæus male citatur: quod inde misi suadeo, qualiceit Baroniū, pag. 312. falso afferat Amadæum contra præsum dictionis Dei testimonia Thomistam Serra, & Bannez allegare; nisi tamende Vigilia Serra vindicando curavit. Neque erat, quod videat.

Quod Bannez frustra tentavit. Nam hic ipsius afferit, satisfacere præcepto speciali charitatis, quæ semel in anno dignè sumit Eucharistam. Que libet confessione, ex attritione procedente, dignatur; & præceptio tam divino, quam humano secundum oves satisfit, licet nullus specialis chantat acclusus ad communionem præcedat; ergo prædicta Etinam Magistri Bannez, in lege Evangelica, quæ post usum rationis, singulis annis nullo adictissi mortali comunicaverit, satisfacit præcepto dilectionis Dei, licet nullum speciale actum chantari eliciat. Hanc consequiam evidenter deduci ei doctrina Magistri Bannez, nemo Logicus dubitare potest. Quapropter non incongrue dicit Amadæus. Videtur M. Bannez commissus præceptum speciale datur in præceptum sumendi Eucharistam, quæ dicitur auctor illud negare.

Institutus Amadæi argumentum ex quo M. Bannez impet tñ. Sotum afferentem in Baptismi adimpleri præceptum, quo omnes tenentur diligere Deum super omnia, cum ad ultimam rationem perveniant. Sic enim in illum insurgit 1.2 quæst. 44. art. 1. sub i. (Dicit Sotus, quod in Baptismo impletur adimpleretur præceptum; quia tunc dat homo nomen suum in militiam Christi. Sed tamen non video, quomodo in speciale præceptum charitatis adimplatur; quoniam parvuli habituerunt amant, sicut & credere. Adulti vero (attende) cum sola attritione digni faciliere possunt Sacramentum Baptismi, ergo in consecratione Baptismi non adimpletur speciale præceptum dilectionis Dei.) Hæc Bannez. Ex quibus sic in illum retorquet Amadæus. Adulti cum solam attritione dignè suscipere possunt Eucharistiam, ergo in susceptione Eucharistia non adimpleretur præceptum dilectionis Dei; ergo si illud aliter adimplendum non tenentur, evidens est, speciale præceptum charitatis in dignam communionem esse communitatum. Sane vel argumentum M. Bannez contra Sotum nullum est, aut Amadæi contra Bannezem evincit.

Sed instat Baronius mala fide citatum. Bannez. Quia licet dicat satisficeri huic præcepto charitatem, quis semel per annum dignè sumit Eucharistiam; tamen quasi huic responsione diffusus esset (quod non debuerat tacere Amadæus,) hanc præcepti omissionem nobis ignorantibus, posse ad peccatum lethale imputari. Verum si hac expulso latefore, potuisse contra Magistrum Petrum defensum eandem urgere, qui cum ex eadem familia

Et non aliter citatum Bannez adducit: (La sexta sententia (inguit) tom. 2. sum. tract. 3. cap. 5. p. 6. conclus.) que el que cumple con el precepto de la comunión, recibiendo dignamente el Sacramento del Altar, cumple con el precepto de amar a Dios sobre todas las cosas. Esta sententia tiene el Padre Maestro Bannez en el lugar alegando. Esta manera de decir, me parece muy difícil cosa, porque el precepto del amor de Dios es muy diferente del de la Eucaristía. Luego concomulgario no cumple una con el precepto de amar a Dios.) Hac Ledesma, à quo tamē mala fide fuile citatum M. Bannez nec ipse Baronius dicit, cur ergo Amadæum calumnia imponit?

Et quid em neuter mala fide redargui potest, ex eo quod ultimam, circa præceptum amoris Dei, conclusione omiserit, quia licet post supra traditum de adimplitione hujus præcepti per dignam singularis annis communionem, M. Bannez subiectat: Tandem dico, quod fortassis nobis ignorantibus aliquando est omissione hujus præcepti, sicut etiam sicut esse omissione orandi Deum: non dicit esse peccatum mortale, nec ideo scriptit, quia alteri conclusioni diffidit fuerit; sed quia fortassis plures in anno per se obligati charitatis præceptum, cum plures intrannum causas occurrant, in quibus disputant Doctores, an sic obligatio elicendi actum specialem amoris Dei, v.g. An quisque per se ad illum teneatur, quoties contritionem peccatorum habere teneatur, aut veram eorum detestationem extra Sacramentum? An quoties aliquem in Deum blasphemantem audit? An quoties beneficium magnum à Deo accepit? An quando graves odii Dei tentationes intant? Est similes, in quibus omissione hujus præcepti fortassis nobis ignorantibus datur. Quæ quidem ignorancia esse potest inculpabilis, ut constat ex Granado 2. 2. contr. 3. de charit. comment. in quest. 44. nra. 14. dicens: (Quoniam tempore obligat hoc præceptum? Res est occulta, quod deseruit, ut facile admittamus in vincibilem ignorantiam, quia excusat à culpa plures, qui hoc præceptum fortasse non impleverunt.) Hac Granado universaliter de tempore obligationis hujus præcepti charitatis loquens, quæ potiori jure militant in sententia M. Bannez, quia licet præceptum amoris Dei per se sufficienter adimpleri existimat, digna sumptione Eucharistie, singulis annis; censetur tamen fortasse, alii etiam temporibus, per se obligare, &c. per ignorantiam omissionem inculpabilem contingere. Hoc autem eodem tenore verbō dicere potuisse, quamvis ad actum specialem amoris semel singulis annis per se licendum obligasset, ut plures alii dicunt: sicut ergo, si hanc communem conclusionem præmissum, non effet argumentum diffidentia, quam post illam adjungeret: (Tandem dico, quod fortassis nobis ignorantibus aliquando est omissione hujus præcepti.) Ita similiter, nec quod post doctrinam de adimplitione præcepti charitatis, per dignam susceptionem Eucharistie, adiicerit. Nihil ergo in M. Bannez peccavit Amadæus, sicut nec M. Ledesma, nec mala fide citata dici potest, quod ultimam conclusionem nuper explicitam subcuerit. Hac enim alteram in suo robore reliquit.

§. II.

Contra præceptum speciale charitatis fallax argumentum ex D. Thoma de promptum, condoleat Baronius, pag. 314. Casus est, tract. de charit. prop. 1. num. 4. Supposita vera sententia de præcepto

specialia actus charitatis refert, & à censura liberat Amadæus quorundam opinionem afferentium hoc præceptum per se non obligare extra articul' um mortis, & hujus sententia indagans fundamenta, inquit: (Non dicit forsitan, qui existimet de hoc præcepto, eodem modo philosophandum, ac de præcepto Baptismi, quod pro nullo tempore determinato ante finem vita obligare, tradit M. Martinus de Ledesma apud Leandrum, & est doctrina expressa D. Thom. in Addit. ad 3. part. quest. 6. art. 5. in corp. ubi ait: (Ad Baptismum non est aliquid tempus determinatum, ultra quod si Baptismum differat, peccatum incurrat.) Argumentum hoc idem tempus arrufique præcepti obligationis determinans fallax, & vitiosissimum Baronius appellat. Quia non est, inquit, idem iudicium de utroque præcepto: Nam præceptum charitatis ad finem pertinet, & Baptismi ad media. Verum hoc fundamentum levissimum est, quia actus charitatis non cadit sub præcepto, ut finis aliorum præceptorum est, sed ut medium ad consequitionem gloriae. Ut bengait M. Bannez 2. 2. quest. 44. art. 1. concl. 3. (Actus, inquit, charitatis est etiam medium maxime necessarium ad affectionem finis, & etenus est de illo præceptum speciale; non ut habet rationem finis aliorum præceptorum, sed ut habet rationem ultimi, & perfectissimi medietat affectionem finis.) Ergo ex eo quod præceptum charitatis, ad finem aliorum præceptorum pertinet, & Baptismi, ad media: cum tam actus charitatis, quam Baptismus, ut media tantum sub præcepto cadant, insufficiens valde est disparitas à Baronio tradita, maxime ut ex illa argumentum fallacie convincatur.

Vitiosissimum etiam vocat, quia D. Thomas nequit docere putat, quod de Baptismi dilatatione in loco citato illi adscribitur: Nec potest, inquit, illi adscribi nisi per summam calumniam, legi, & relegi. D. Thomas locum supra citatum ex Addit. ad 3. p. quest. 6. art. 5. in editione Salmanticensi (qua utor) anno 1553. & verba qua ex illo adducit Amadæus, fideler excepit reperio. Et claritas gratia, antecedentia, & subsequentia subjungam. Disputat ibi D. Thomas: (Utrum peccator teneatur statim confitenti?) Et postquam statuit ratione communionis teneri. Sic prosequitur: (Alio modo obligantur aliqui ad confessionem per se: & sic videtur eadem esse ratio de confessione, & de Baptismo differendo, &c. Ad Baptismum autem perciendum non teneatur aliquis statim, postquam habuit propositum Baptismi (attende) Necepsit aliquid tempus determinatum, ultra quod si Baptismum differat, peccatum incurrat.) Et infra: (Quia ea quæ sunt de necessitate salutis, teneatur homo in hac vita implere; ideo si periculum mortis immineat, etiam per se loquendo, obligatur aliquis ad confessionem faciendam tunc, vel Baptismum suscipendum.) Enaperte in his locis traditum à D. Thoma, nullum esse tempus ultra quod si Baptismum quis differat, peccatum incurrat, & in articulo mortis teneri suscipere. Cujus fundamento innixi Scorus, Durandus, Gabriel, Ricardus, Paludanus, Suarez, Valentia, Lugo, & alii apud Leandrum, tom. 1. tract. 5. disp. 3. quest. 12. afferunt, scilicet articulo mortis, & lege Ecclesiastica de confitendo semel in anno, non obligare per se divinum præceptum confessionis. (Quia præceptum, inquit, affirmativum per se non obligat, nisi in articulo necessitatibus, qui per se loquendo, nullus est dubius ante mortem.) Quod prædocuerat D. Thom. ubi supr. dicens: Præcepta affirmativa non obligant

ad

ad statim, sed ad tempus determinatum, non quidem ex hoc, quod tunc commode impleri possunt, sed ex hoc, quod tempus urgentem necessitatem adducit.) Cum autem nullum sit tempus ante mortem, quod urgentem necessitatem ad Baptismi præceptum adimplendum adducat, cum nullum sit, ultra quod si quis differat, peccatum incurrat: & eodem modo de Baptismi, ac de confessionis præcepto discurrendum sit, plane sequitur ex mente D. Thomæ, extra articulum mortis per se non obligare præceptum Baptismi, sicut nec confessionis: attento dum taxat præcepto divino; nam certissimum est præcepto Ecclesiastico dilationem utriusque prohibitam esse.

Faciunt discursus Amadæi, M. Bann & M. Soto, qui (ut testatur Baronius *sup. fol. 312.*) assertur, quod nisi præcepto charitatis adulterio, in primo instanti usus rationis teneatur. (*Vix illum præter articulum mortis assignari potest.*) Ergo homini, qui in primo instanti usus rationis actum charitatis ei currit, nullum tempus ante articulum mortis assignari potest, in quo ad actum alium charitatis elicendum teneatur: & consequenter omnes qui talem obligationem pro primo instanti usus rationis non agnoscunt, tenentur fateri, extra articulum mortis præceptum speciale charitatis non obligare. Additum quod omnes Thomistæ defendunt cum D. Thom. præceptum Baptismi non obligare in primo instanti usus rationis; ergo pro Bapt. suo juxta Scutum, & Bannez, *Vix illum præter articulum mortis assignari potest.* Ergo licet D. Thomas verbis supra datis, id non exceptuferit, hæc sententia vi argumenti illi adscribi posset. Non ergo vitiosum adeo fuit Amadæi argumentum. Nec falso D. Thomas adscriptis verba, ut Baronius dicit, sed ex illo circa Baptismi dilationem fit deliter exscripti.

Instat Baronius D. Thom. ibidem addidisse: (*Potest contingere, quod in dilatatione Baptismi mortale erit peccatum, vel non erit, & hoc pensandum est ex causa dilationis.* Unde si causa dilationis Baptismi mortale peccatum annexum habeat, utpote si propter contemptum, vel aliquid hujusmodi, Baptismum differat, dilatio erit peccatum mortale, alias non.) Fatoe D. Thomæ hæc esse verba, quæ licet Baronius non adducat, referre placuit, ut ex illis apertius D. Thomæ sensus percipiat: concedit Amadæus dilationem Baptismi ex contemptu, aut inobedientia posse esse peccatum mortale: contendit vero, vi consequentiæ idem profus de dilatatione actus charitatis dici posse; & ideo quod deficiente simili causa dilationis, sicut non peccata lethaliiter omittens Baptismum usque ad articulum mortis (attento jure divino) ita neque quia actum charitatis. Ex nullo ergo capite Amadæi argumentum fallax, & vitiosum ostendit Baronius.

§. III.

DE contritione intempestive reprehensionem Cajetanum, dolet Baronius, pag. 31, sed quidem laudis ei verteretur, si complacueret. Sic res se habet. Secundum argumentum, quo Amadæus excusat assertentes præceptum amoris Dei diffiri posse usque ad articulum mortis, sumptuaria paritate præcepti contritionis, quod post peccatum commissum, non minus urget, quam præceptum amoris Dei: quia contritio, secundum communem Theologorum sententiam, est formaliter actus charitatis, & contra, actus charitatis est formaliter, aut virtualiter actus contritionis, ut tradit D. Thom. in 4. sentent. dist. 17

quest. 1. ad 4. quest. ... ad 1. (Dicendum, quod fieri directionis de necessitate secum conjunctum habet odium contrarii.) Sed post peccatum commissum, potest diffiri contritio, usque ad articulum mortis, ergo & actus charitatis. Hæc consequentia gravis pondens esse debet Cajetano, & aliis, qui monasteriorum propositionem concedeant, & gravem pluribus Doctoribus, qui ante communem peccatum, in primo instanti usus rationis, præceptum dilatationis urgere negant. Postquam igitur Amadæus Cajetani verba pro dilatione licet concreta, usque ad articulum mortis fideliciter exscripti, fabræcitalia ejusdem verba, que ibidem additæ, dicuntur: (*Scito quod ejusmodi vera contritio duplere uenit potest; scilicet formata, vel informis, hoc est, cum gratia, & charitate, & fine illa.*) In quæ licet Amadæus: *Mirabile quidem dictu!* *Quoniam gratia, cum sit ultima dispositio ad gratiam?* *Quoniam finis charitatis, si cum remissione peccati necessarius juncta est.* Hæc est actis illa reprehensio, quam Baronius adeo agere tulit, cum Amadæus potius modis congratulati dehinc esset: & in eum solus inhituit, eti plures ibidem referat, quorum ali Cajetani opinionem parum tutam in fide, ali etiam appellat. Sed Baronius exculo, que prius sententiam, sibi non displicere significavit, dicuntur. *Nolim, hæc ex Cajetano defendere, quam p[ro]f[essione] sensu interpretari.* Hoc Baronius non concedit: bene tamen quod si vera contritio, cuius præceptum post lapsum per se non obligare, uelque ad articulum mortis, dicit Cajetanus, posset esse gratia, & charitate; imbelli foret argumentum à parte contritionis ad actum charitatis. Quapropter copus fuit Amadæo præfata opinione extenuata, & eam, quam intempestivam, abs relatis, Baronius vocavit, reprehensionem non praetermitte, ut illa rejecta, argumentum in suo ro[bo] manere, & solutionem non pateretur.

§. IV.

Contra præceptum speciale charitatis pellit Advocatum D. Thomam, expostulari Baronius, fol. 316, cui ut plene satisfaciā, in memoriam revocare oportet, Amadæum, prop. 1. de charitat. num. 7. adducere D. Thom. exprestæ assertentem datiposse præceptum charitatis, e[st] quæ transcripsit referenda verba ex 1. 2. quest. 100. art. 10. ubi sic ait: (*Actus charitatis, secundum quod est quidam actus, per se cadit sub præcepto legis, quod de hoc specialiter datur. Diliges Dominum Deum tuum, & diligimus proximum tuum.*) In quibus tam charitatis, & quam proximi speciale præceptum aperitissimum docet. Quod iterum tradit 2. 2. quest. 14. ubi duo haec specialia præcepta ex profilo explicat, & art. 7. modum dilectionis contentum illis verbis: *Diligimus sicut te ipsum*, exponit. Nec mihi de te hic dubium ullum est. Quia Christus Dominus, Matth. 22, eodem modo de præcepto amoris proximi, ac Dei loquutus est, dicens: *Diliges Dominum Deum tuum, &c.* Hoc est maximum, & primum mandatum, secundum autem simile est huic: *dilige proximum sicut te ipsum.* Quapropter iure optimo D. Thom. ubi supr. de utroque actu speciale esse præceptum, nos edocuit.

Nihilominus non esse obligationem diligendi proximum actu interno, & speciali charitatis nisi casu quo id esset necessarium ad vita dum odium, tradit ex Dominicanis tanquam D. Thom. sententiam, M. Acacius

Acacius de Velasco apud Amadæum, dicens: (Santo Thomas, y conumente los Doctores ensenنان, que no debemos amar al proximo como a nosotros especiales, sino es en caso que fuese necesario para evitar el abortecimiento.) Ex quibus sic Amadæus: Quid ergo? dicimus in doctrina D. Thom. neminem teneri amare Deum aitibus internis specialis amoris, nisi cum ipsi facit ad vitandum odium? Expende vim consequentia. Quod ut melius praestes: sic instauro argumentum. De utroque actu charitatis Dei, & proximi, datur speciale præceptum, sed speciale præceptum charitatis proximi non obligat ad actuum internum, nisi cum opus fuerit ad vitandum odium; ergo neque speciale præceptum charitatis Dei. Hæc est consequentia illa, quam ex præmissis inferri putavat Amadæus, idèoque ad eam evitandum, jure censuit, illorum aliquam claudicare. Non majorem, ut alii qui, quosibi citat, voluerunt, sed minorem. Nam cum speciale præceptum charitatis negari nequeat, & de utroque amoris actu, Dei si licet, & proximi, specialiter debet, ut ex Matth. 22. constat, neque consequenter alicui actu internum amoris Dei per se cadere sub præcepto, non vero amoris proximi.

Venit, utraque præmissa concessa, Baronius consequentiam ridet. Nec minor, cum præceptum specialis amoris Dei, & proximi, exponere non erubescat, illo proverbio, Qui amat me, amat & canem meum. Quis præceptum amandi proximum ea ratione se habeat, respectu præcepti amandi Deum, ac præceptum amandi canem cum præcepto amandi proximum: & quasi proximi, & canis amandi, darentur duo specialem præcepta inter se connexa, sicut & amoris Dei, & proximi dantur. Unde concludit triplidam esse argumentationem à præcepto speciali amoris proximi, ad amoris Dei speciale præceptum, dicens: Canem amici non debo singulari affectu prosequi, sed iuri amicitia satisfacio, si habeam animum patrum ad canem diligendum, cum occurrit occasio amico insidiæ affectum, eius cane non omnino neglesto. Unde dicitur, quod licet amoris proximi speciale præceptum non obligat ad actuum internum amoris; nil inde concludi potest contra obligationem ad actuum internum, & speciale amoris Dei; alias inquit, satisfaciens præceptum charitatis in Deum, si illum eodem loco, quemnam reponam. Verba haec, cui vertam, nefasto. Saé si in obligati one amandi Deum, non alia amandi proximum contingeretur, quam in præcepto amandi proximum, obligatio amandi eius canem: & præceptum amandi canem daretur simile præcepto amandi proximum, quod simile est præcepto amandi Deum, discursus Baroni irridens non forter. Sed cum omnia secus se habeant, & ipse ignorante non possit, consequentia, & conscientia morbus lugiter non poterit.

Erat ies magis innotescat, sic formo argumentum: Ex eo quod Christus Dominus eodem modo de præcepto charitatis Dei, & proximi loquuntur, inferunt Doctores, dari præceptum speciale divinum, & supernaturale charitatis proximi, quo ex charitate, & amore supernaturali tenemur proximum diligere (quod esse de fide dicit Trulian. lib. 1. Decalog. cap. 5. dub. 4. num. 4.) ergo ex eo quod Christus Dominus eodem modo de utroque præcepto loquuntur fuerit. Legitima hæc erit consequentia: Actus internus supernaturalis charitatis Dei per se cadit sub præcepto, ergo & actus internus supernaturalis charitatis proximi; ergo ab opposito consequentis validum erit argumentum: Sed actus internus, & supernaturalis charitatis proximi, in opinione D. Thom. per

§. V.

Contra idem speciale præceptum charitatis Dei, fraude relatum D. Thom. locum, contendit Baronius, pag. 318. & in Amadæum (cui sententiam imponit) acriter invehitur: cum tamen ipse nullibi neget præceptum hujusmodi, nec D. Thom. negasse dixerit, sed pro affirmativa sententia, illius expressa verba produxit; et si Doctores negative non leve pro illa, apud D. Thom. fundamentum invenerintur. Tria igitur D. Thom. loca adducit Amadæus tractat de charit. prop. 1. num. 9. quibus prædicti Doctores iniuste potuerunt. Primum ex 2.2. quæst. 44. art. 1. ad 3. ubi cum sibi objecisset. (Si de charitate dantur aliqua præcepta, deberent poni inter præcipua præcepta, quæ sunt præcepta Decalogi, non autem ponuntur, ergo. Respondet: (Dicendum, quod omnia præcepta Decalogi ordinantur ad dilectionem Dei, & proximi; & ideo præcepta charitatis non fuerunt connumeranda inter præcepta Decalogi, sed in omnibus includuntur.) Ex quibus sic argui potest. Præcepta charitatis includuntur in aliis præceptis Decalogi, ergo & observatio præceptorum charitatis includitur in observatione aliorum Decalogi. Sed præcepta Decalogi observari possunt absque actu speciali charitatis Dei, & proximi, ergo & præcepta charitatis. Minor constat ex D. Thom. 1. 2. q. 100. art. 10. 8. 2. 2. q. 44. art. 1. ad 1. ergo.

Secundum præfata sententia fundamentum dedit locus alius D. Thom. ex eadem quæst. 44. art. 4. ubi præceptum diligendi Deum ex toto corde, sic exponebit: (Ad secundum dicendum, quod dupliciter contingit ex toto corde Deum diligere. Uno quidem modo in actu, id est, ut totum cor hominis semper actualiter in Deum feratur, & ista est perfectio patriæ. Alio modo, ut habitualiter totum cor hominis

Conclusio ex præmissis.

in Deum feratur; ita scilicet, quod nil contra Dei dilectionem cor hominis recipiat, & hoc est perfectio viae.) Ex quibus sic arguitur. Qui diligit Deum ex toto corde, prout est perfectio viae, verè observat præceptum charitatis Dei, sed qui habitualiter Deum diligit, nil contra Dei dilectionem agens, diligit Deum ex toto corde, prout est perfectio viae, ergo. Cum autem habitualis hæc dilectio, & nil contra Dei dilectionem agere, absque actu interno amoris Dei contingere possit, servando scilicet Decalogi præcepta, & habendo animum præparatum ad dilectionem Dei, sicut de dilectione proximi tradit Angelicus Doctor 2.2. quest. 18.4. art. 2. ad 3. (Sufficit, inquit, ut feratur in singulos habitu alter, & secundum animi præparationem.) Inde non leviter concludi nullius videtur, præceptum diligendi Deum ex toto corde, cui præceptum dilectionis proximi simile est, satis adimpleri juxta principia D. Thom. si voluntas in Deum habitualiter feratur, secundum animi præparationem, nil contra Dei dilectionem agens.

Tertium D. Thomæ locum huic parti faventem excerpit Amadæus ex 2.2. quest. 18.4. citata, art. 3. ad 2. ubi ait: (Perfectio divinae dilectionis universaliter cadit sub præcepto; sed transgressionem præcepti evadit, qui quomodo cumque perfectionem divinae dilectionis attingit: est autem infimus dilectionis gradus, ut nil supra eum, aut contra eum, aut æqualiter ei diligatur.) Et infra. (Non est transgressor præcepti, qui non attingit ad medios perfectionis gradus, dummodo attingat ad infimum.) Ex quibus sic. Qui nil supra Deum, aut contra Deum, at æqualiter, ac Deum diligit, adimpleret præceptum dilectionis Dei: sed nullo actu charitatis elicto, verificari potest, nil supra, aut contra, aut æqualiter, ac Deum diligi, ergo & adimpleri præceptum.

Propter hæc præfata sententiam non leve fundamentum apud D. Thom. habuisse, non renuit dicere Amadæus. Non dubito apud Dominicanos levissimum, & nullum omnino censendum: an vero tale sit, judicabunt alii. Etenim argumenta, quæ ex D. Thomas doctrina conficiunt Jesuitæ ad probandum physicam prædeterminationem pugnare cum libertate, & illa requisita ad operandum, & independentem à nostra potestate, ut à Dominicanis adstruktur, deficeret auxilium sufficiens tū eo, qui non operatur, ac proinde quicunque non operatur, non posse operari, & similia; levia vocant etiæ efficacia senserint) adversari. Cum tamen alii efficacissima censeant, & clament. Nil ergo mirum, quod præfacta Amadæi argumenta doctriñæ D. Thom. innixa nullius pondoris ab aliis judicentur, alii forsitan non levia erunt. Et, ut credo, graviora censemuntur, qui Baronium vindicem legerint, quia post multa prolixæ fatus ea diluenda congesta, illibata fere reliquit. Non tamen propter ea nego conguam, & valde probabilem solutionem admittere, quæ D. Thomana ab scandolofis illa doctrina excludat, non vero adeo aper tam, & evidentem Amadæus censuit, ut præfata opinione pâtronum; illius autoritate non leviter innixam intendere nequiverint. Nec novum est Thomistis opinionem aliquam, ut expressam D. Thomæ defendere, & tamen contrariam in via etiam D. Thomæ probabilem esse, statuere: quarum plura possem adducere exempla, & ex locis forsitan minus urgentibus deponpta. Hæc si expendantur, consequitur illa Amadæi, tum ex D. Thom. locis nuper adductis, tum ex aliis de dilectione proximi, non adeo fallax lectori videbitur, ut Baronio supr. pag. 326.

OMNIA D. Thomæ, & Thomistarum loca, que Vincentius Baronius in suo opere, edito Pedi anno 1653. ab Amadæo falsata, & truncata, ad modum ei conciliandam in syllabo congregata objec sigillatim expensa, & ad trutinam vocata epof, nullius rigororum examen prætermis. Et misericordia! Cum tot ipsius, & allorum inducit, ut vindicias undique conquista craverit, nullum fidetur, sed per fraudem, aut calumnam Amadæum retortum demonstravi. Doctores judices adorant. Ea est veritas natura, ut unde magis obtergit, inde magis eluet. Quapropter facit mirum nonnullum Vincentii Baronii auctor, dum Authores hec familia ab opinionibus, quas, eorum expellas verbis, Amadæus refert, eximere tentavit. Cum enim facti quæstio sit, uniusquisque facile, collatione, sententiam ferre poterit, & de falsitate convictione parviperdere. Omnes Hispani pro Amadæo rebuntur. Eius fidelitatem in Auctoribus citant, alia facultatis Parisiensis Doctores, & ex Cornelia Farnilia viri doctissimi, in approbatione Opusculi die 7. Martii anno 1664. Liguntur commendarunt. Fidem, inquit, facimus, Authorem libri, a titulus est, Adversus quorundam expostiones & fideliter citare Authores per celebres, ac de Religione orthodoxa bene meritos, qui easdem hic recensio quontentur.

Unus Vincentius Baronius fidelitatem hanc ostendit suo libro, molitus est. Sed ut ait S. G. Gorius Nyssenus lib. 7. contra Eunom. Sufficienter variatio erit eorum, que dicuntur, est ipse liberus se ipsum imbecillitatem sonora quæ voce patet. Sed quod mirabilius, cum totum oleum Baronius pediderit, hanc confidenter pro suis contra Amadæum pag. 334. sententiam profert. Si vera sit haec Amadæus' accusatio, non deprecor quas commenterunt panes haec flagitiant libentissime nos diris omnium gentium deorum, & flammis nos, librosque nostros absuri. Si si falso sit haec ex Dominicanis testimonia, si corrupta, si in dictum ipsum detorta, si denique quod libentissime Baronius passurum offert; alii, ut credo, zeglerent. Lectorem judicem statuo, ut Baronius & Amadæi causâ cognitâ, suum ius unicuique tribuat.

O quantum meriti causa Amadæi accrescit, hic se locus daret exscribendi loca, quæ ex ipso Baronius, vel non calluit, vel in dictorum, & contradictriorum sensu voto finxit! Nullam feci opinionem singularem, ut ab aliis traditam refert Amadæus, cuius eum Baronius Authorem non traducat, & in invito non adscribat; ut ex sui operis familiœ contextu aperte constat. Plures Dominicanis imponunt, ipse illi imponit, ut inde Sycophantiz redargunt, prout in hac opella, collatis locis demonstravi. Questiones quoque permiscent, & irretinent, utrum lectorem deceptum in Amadæum provocet, & ipse viator appareat. Exemplo tem exposito. Amadæus tract. de panit. prop. 7. plures refert Doctores, & nonnullos ex Ordine Praedicatorum, afferentes ei quæ unica actione plures laedit personas, unum peccatum comite

committere: inter quos M. Serra 2. 2. quest. 76. cū-
jus formalia adducit verba, quæ non indicatur, sed
tempore Baronius fol. 234. Nihilominus Amadæo in-
sultat, dicens: *Quæ tibi fides impostorum Amadæo adeo*
quæ fraudis convictio? Sed cuiusnam? Qui sup-
pellit, inquit, alia verba ejusdem Serra infra docen-
tis: *Aperiendum esse in confessione, quæ homines male-*
dixerit. Verba Baronius refert, sed extra chorum
saltat. Quia quæstio, quam Amadæus ibi versat,
non est an numerus perfonarum, quibus fit injuria,
sit necne in confessione aperiendum? Sed an qui una
actione plures lœdit, unum peccatum committat? Et
pro parte affirmante adduxit fideliter M. Serra, &
alios Doctores, præcindens omnino à quæstione alia
modo confundit ejusmodi peccatum, quæ longè
diversa est. In qua præfati Doctores non convenient
(licet gravius fateantur peccatum, quo plures sue-
nt personæ lœsa) sed alii numerum exprimendum
affirmant, alii negant, juxta diversas opiniones circa
obligationem confundendi circumstantias aggravan-
tes, ut nota supra M. Serra, cui probabilius videretur
appetendum. Quem proinde Amadæus, quando,
haec secundam quæstionem exigit, pro hac par-
te adducere promittit, & eius verba referte. Quan-
do autem primam de uno, vel pluribus peccatis at-
tingit, ad rem non erant, & ideo prudenter omi-
nit. Quia ergo fronte aperte fraudis Amadæum
convictum gariit Baronius. Omitto hujus generis
alii.

Insuper quandoque, ut suæ familliae Authores ab
opinibus, quas verè tradunt, eximat, in contradictorium sensum trahit, licet formalia eorum
verba apud Amadæum prælegerit. Exemplum sit
Proposit. 16. de pœnitent. adducit Amadæus ex-
præfia Sylvæti verba (confes. 1. quest. 8. ex editione
Palaverpiensi, anno 1559.) afferentis cum Petro de
Palude, contra Hostiensem, Panormitanum, &
Angelus, quod exempti habentes immediate supra
se abbatem, vel Generalem, & hujusmodi possunt
communi jure eligere confessarium. Et tamen con-
trariam sententiam Sylvætrum tenete, audacter,
& intrepide Baronius afferit fol. 245. dicens: *Quoad*
Sylvestrum attinet, adverto non bona fide referri; sic enim
habet: prater exemptos, qui immediate subduntur Papa,
Pralatos qui habent supra se Abbatem General. vel ejus-
modi, id est, Episcopum, eligere communi jure non posse
quemlibet sacerdotem in confessarium. Hæc Baronius
imponens Sylvæstro sententiam, quam ab Hostien-
si, & aliis tradidit deferit. En Sylvætri verba: *Ex-
empti habentes immediate supra se Abbatem, vel Genera-
lem, & bryu[m]edi, eligere communi jure non possunt, se-
cundum Hostiensem, quod ibi Panormitano placet, & hoc*
*sequitur Angelus. Sed Petrus Palude (attende) tenet
contraria, dicens: Quod Prior si est Pralatus, & ex-
emptus, licet subest Abbat & Majoribus, hoc potest fine
licentia corum, quia hoc privilegium, inquit, de eligen-
do Confessorem equaliter, conceditur Episcopus, & mino-
ribus Pralatis exemptis. Hoc sequitur Arbi. & hoc rete:
qua constitutio est gratiosa, & late interpretanda. Ecce
spuræ illius Sylvætæ contradicit Baronio, quia aut
cum eum legit, & ideo sententiam quam rejicit,
attribuit, aut ex malitia imponit, ut Amadæo ca-
lumniam inferat. Plura possem ad hoc argumen-
tum congerere, quibus parco, ut brevitat non par-
cam.*

Aliqualem ego, eti prætensam, Baronio excusa-
tionem meditabar, ut à temeritatis nota, eius australis
eximerem, quod in quæstione facti sic scripsit,
quasi ad nullius viri docti oculos, nec aures, eius
Pars II.

opus perventurum esset, sed solum apud imperitos,
& ignaros evolvendum, qui juxta ipsius dictiorio-
rum, calumniarum, & convitiorum colluviem, causæ
justitiam metientes, in Amadæum concitarentur.
Sed jam neque apud istos Baronium fidem ullam fa-
cturum video, postquam illum inventi serio negan-
tem in universo extitisse Reverendissimum Patrem
Fratrem Luisum de Valentia ex Capucinorum Or-
dine, virum gravissimum, & in Hispania, præcipue in
Regnis Valentiae, & Murciae, doctrina, prudentia, &
Religionem notissimum, qui ex præscripto Vicarii Ge-
neralis Archiepiscopi Valentini, Amadæi opusculum
anno 1660. ad prælum Valentiae approbavit, ut in
fronte operis premittitur, his verbis: *Approbatio ad-
modum R. P. Fr. Luisi à Valentia Ministri Provinciali* se-
mel, & ierum, Ordinis Fratrum Minororum Francisciadum
Capucinorum, Provincia Sanguinis Christi, in Regni Va-
lentiae, & Murciae, Sacre Theologie Antecessor, ac Lectoris
jubilati, & apud fidei judices sacros, in utriusque Corona
Senatibus Consiliarii Qualificatoris. Hujus ergo tanti
viri (qui hoc anno 1666. paucis ab hinc mensibus
plenus meritis natale solum cum celesti solio com-
munitav) non solum memoriam abolere, sed nec in-
ter vivos usquam extitisse, Baronius siudere tenta-
vit. Imo parum id censens, nec Capucinorum
Provinciam Sanguinis Christi, in universo Ordine ne-
esse, nec fuisse testari, & comprobare ausus est
(pag. 267. disp. 2. sect. 5. ar. unic.) Plures, inquit, sa-
spicabantur commentitum esse illud Capucini elogium. &
fraudis authoris ingestum suo Opusculo. Ea opinione nil ve-
rius probant Capucinorum querimona justissima & Prepo-
siti Capucinorum Generals omni exceptione maius testimo-
num, cui cum sui Ordinis res omnes sint notissima, nec Pro-
vincialium, aut celebriorum virorum nomen illum latet,
ut ab uno illustri Capucino acceperit, sancte juravit, nullam ex-
tare hoc nomine Sanguinis Christi sui Ordinis Provinciam,
nec ullum cognomento Luisum à Valentia Exprovincialem.
Hæc Baronius, & unus ille privatim afferere, ne-
dum scribere, & typis mandare auderet. Quia non
solum Doctores, & viri Religiosi Universitatis Va-
lent. & Vicarii Generali, illustrissimi Archiprä-
fus, ex cuius mandato approbatio ad prælum præces-
tit, sed & utriusque Regni Murciae, & Valentiae
S. Tribunalis D. D. Inquisidores, imo & incolæ om-
nes, cum ad aures pvererint, cachinnis excipient,
& inde ortis præconis Baronianam fidem, ut in pro-
verbium maneat, commendabunt. Et veluti ex un-
gue leonem, ex hac quæstione facti, in qua tot testes,
& judices falsitatem existunt, calliditatem hominis ag-
noscentes, in quæstionibus aliis facti, quas non om-
nibus examinare vacat, nec licet, non majorem sibi
fidem arrogare debere, conclamabunt: ut Ama-
dæus non solum ex Doctorum, sed ex infantium et-
iam, & lactentium ore laudem perficiat.

Testimonia ex Dominicani ad calumniam instru-
cta, nemo cordatus crederet; Amadæus unus scopulus
fuit, suas unicuique opiniones restituere, & Jesuitas
ab imposturis vindicare, non alii imponere, non ex-
traneos accusare, non illorum sententias mordere,
sed eas relative tantum in Jesuitarum subsidium ad-
ducere, ut vel sic accusatores novitatis, & laxitatis ab
illis inducta meliora sapientes, palinodiam decan-
tare cogeret. Nullam enim opinionem ex Jesuitis
refert, quæ vere, aut per imposturam præobjecta non
fuerit, nullam ex extraneis, quam sui fidei relata ab
Authore attente relecto, fideliter non exscripta.
Omnes de fide Orthodoxa benemeritos agnos-
cunt patronos, licet me judge, plures adhuc spon-
gia indigeant. Quamvis enim illam supra viginti
N 2 propo-

propositionibus ab Amadæo, ex variis Authoribus excerptis, Sanctissimus noster Alex. VII. applicuerit, restant adhuc nonnullæ, quas Amadæum reprobare, & suum de singulis judicium ferre, valde oportet. Nam cum illius Opusculi copiosæ quatuor editiones totam fere Europam repleverint, & nulli confixio libri singularum opinionum transtumptum prohibeat, non solum apud se quisque recinere poterit, sed quascunque à Sede Apostolica, aut ab alio inferiori Tribunal fidei non damnatas docere: & cum exceptio regulam in contrarium firmare videatur, ex aliâ damnatione deducere, reliquas in Amadæi Opusculo ex variis Authoribus adductas, probabiles esse, & in praxi securas reputari debere. Vel è contra spargere, propositiones morales Jesuitarum in præfato libro contentas, eo confiso, corruisse, & damnatas fuisse, ut ignorantes nonnulli divulgantur, non considerantes vix unam, aut alteram opinionem unius, vel alterius Jesuitæ, extot in Opusculo contentis fulmen Apostolicum percussisse, sed solum imposturas, à quibus Amadæus evidenter vindicat, & exterorum opinione justo laxiores, quas inculpatæ tutele ius traducere cogit.

Quibus, ut occurrat, & opportunè medicina paretur, Eminentissimos D.D. Cardinales Sacrae Congregationis indicis supplex exoro, ut novæ editioni Opusculi Amadæi Guimeni, facultatem faciant, in qua notatis propositionibus à Sanctissimo nostro Alex. VII. damnatis, & prohibitis, alia judicio Authoris de singulis ferendo committantur, quo

probabilitate defituras ostendat, ut in Summis passim repertæ, & à nonnullis tradite nulli nocent. Et sane cum nulla à proprio Authore eradenda possipiatur, & eorum nullibi pena detur; Apostolica prohibitione, decursu temporis, memoria condente; Moralem studiosi confixionis inlati, ipsius Authoribus, facile cibent, quas in brevi, & familiari Opusculo notatas enixe fugient. Cui gravissima damno nova editione praecavebitur, & frumentum Amadæo intentum Jesuitæ colligent, cum ex Opusculo edito manifestum fiat, non illos conscientias benas laxasse, sed opiniones medias intermixtas, & laxiores tenuisse, & solum homines iniunctos obsecratos in illos oblatrasse: Quo circa (ait Gregorius Nyssenus sup. lib. 4. contra Eunom.) neque quoniam quod affirunt, everti possit, animadvertisse & quidquid ipsos venerit, absque ulla inquisitione arripiunt, in ratione id contingit? Quilegerint judicent: hinc quas commereatur pœnas homo, qui non proba, contumelias, calumnias & fallias criminationis veritatem obsecrandam in Amadæum conglomavit. Ego libentissime condono. Utinam & implacabilem sit, & de criminis convictus resipicit. Si evenit Amadeus, his ponderatis, in aliquo defectu, vel in censetur, correctioni Eminentis subiectio, & quam Opusculum commeritum fuit, supplex hic libellus humilietur exorat.

**

R.P.